1900. HARMINCZNEGYEDIK ÉVFOLYAM. 72. SZÁM. BUDAPEST, SZERDA, MÁRCZIUS 14.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PAPNŐVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 55—88.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BERMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre . . 20 kor. | Egy hóra 3 kor. 60 fil.
Külföldre: 3 hóra Németországba 13 k. 40 fil. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 18 k. 40 fil.
Egy szám ára 12 fil.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNŐVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 51—66.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
PARISBAN főügynökségünknél:
John F. Jones & Cie. 31 bis. Faub. Montmartre.
Frankfurtban a M.: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Danneberg I., I. Kumpfgasse Nr. 7.
Dukes M. utódai I., Wollzeile Nr. 6—8.
Haasenstein & Vogler, I., Wallfischgasse 10.
Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Füssli & Co.
és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei:
Vezércikk: Földmivelésügyünk.
Az uj kultuszminiszter.
Stefánia házassága és a magyar házassági jog.
Országgyűlés. (A képviselőház ülése.)
Az összeférhetlenségi törvény revíziója.
Botrány az osztrák képviselőházban.
A transzvál háború.
Márczius tizenötödike.
Zendülés a tolonczházban.
Félelem a tébolytól.
Közgazdaság: A szeszkontingens.
Tárcza: Csavargónak születtem. Irta: Timár Szaniszló.

Földmivelésügy.

(Sz.) A képviselőház a földmivelésügyi tárcza költségvetését tárgyalja. Széles alapokon indult meg az általános vita. Már eddig is több érdekes beszéd hangzott el, sok érdekes és életrevaló eszme merült föl. Pedig még csak a vita legelején vagyunk. Szólásra különösen a kormánypártból jelentkeztek sokan. Olyan sokan, hogy szinte föltűnő. Arról az oldalról, melyen rendszerint a hallgató ajakkal ülő csüggedt verebek szerepében szoktak az emberek jeleskedni: egyszerre egész zajjal szállnak sikra férfiak, hogy a földmivelésügyi politika dolgában állást foglaljanak. Helyesen teszik. Ha vannak eszméik, ne rejtsék véka alá! Álljanak elő velük! Hadd ütközzenek össze a vélemények és törekvések. Ebből az összeütközésből talán kicsillan annak az igazságnak egynémely fénysugára, melyet a földmivelésügyi politikában követni kellene. Mert hogy ma, még a kormányzat nincsen tisztában ezzel az igazsággal: ezt semmise bizonyitja jobban, mint ez a most folyó vita.

Szinte olyká tünik fel az állapotunk, mintha csak most akarnák megvetni egy egészséges magyar földmivelésügyi politika alapjait. A törvényhozásban még csak az alapvető gondolatok és törekvések dolgában sem jutottak megállapodásra. Harminczkét hosszu esztendő alatt a magyar kormányok csak tapogatóztak, kisérleteztek s nem tudták megcsinálni azt a rendszeres magyar földmivelésügyi politikát, mely csakugyan megfelelhetne az ország érdekeinek, a nemzet szellemének s a modern közgazdasági igényeknek. Ugyszólván csak most jutottunk el az eszmék forrongásának stádiumáig. Ebből látható, micsoda irtózatos mulasztások felelősségének terhe sulyosodik a szabadelvü pártra, mely a földmivelésügyi politika rendjén is csak a párturalmi érdekek kultuszát üzte, s a fölfölmerülő áramlatokkal való megalkuvásban keresett a maga számára boldogulást.

Van-e nekünk most földmivelésügyi politikánk? A képviselőházban most folyó vita már eddigelé is bebizonyitotta, hogy tulajdonképen egységes, rendszeres, szilárdul lerakott alapokon nyugvó, s a nemzeti czélokat előrelátással szolgáló földmivelésügyi politikája a mostani kormánynak sincs. Az alapok is hiányoznak, a czélok sem kristályozódtak kellő tisztasággal. Pedig a magyar állam igazi ereje a földben van. A földnek okos, egészséges kihasználása teheti nemzetünket erőssé! A földben rejlő kincsnek oktalan elpocsékolása, a föld egészséges kihasználásának elmulasztása a nemzeti erő gyöngülésével jár együtt. Erőnk és gazdagságunk igazi forrása a földben rejlik. És ép ezt a forrást hanyagolták el a magyar kormányok. Nagy bün ez. Kárhozatos következéseit kinos keservek közt érzi meg nemzetünk.

És ime, a mikor most az emberek kezdik megérteni az egyszerü igazságot; mikor a kormánypártról egy csomó képviselő kötelességének tartja azt, hogy a parlamenti vitába belevigye eszméit; mikor a kormánypárton is akadnak férfiak, kik azt tartják, hogy a képviselői feladat a kormánypárton sem szoritkozhatik egyedül csak a kormány hézagos, sok tekintetben ügyefogyott politikájának föltétlen elfogadására, hanem megköveteli a gondolatok és vélemények nyilvánitását: a szabadelvü pártban hirtelen riadalom támad. Az officziózusok ijedten sikoltoznak. Ijedtükben elárulják, hogy a kormány fél a vélemények szabad nyilvánitásától, s tüntetést lát abban, hogy a szabadelvü párti képviselők is beszélni akarnak. Valóban édes jelenet. A roppant majoritásra támaszkodó kormányt ideges félelem gyötri. Mindenütt rémeket lát. Most attól fél, hogy saját pártja megobstruálja a költségvetést és Széll Kálmán irtózatos hinárba kerül, mert a kormányzat szekerét ép a saját pártja juttatja bele a mélységes kátyuba.

Ez hát az a hires együttérzés, a mire Széll Kálmán és a körülötte csaholó hizelkedők raja olyan nagy önteltséggel hivatkozott! Mi történt? Mi történik? Kormánypárti képviselők, véletlenül csupán olyanok, kik a hires paktum előtt is a szabadelvü pártban voltak, részt akarnak venni a földmivelésügyi költségvetés tárgyalásában. Ha a kormánynak saját pártjával szemben rendben lenne a szénája, mi megütközni valót találna ezen? Hiszen a kormánynak magának is érdekében áll, hogy a közvélemény előtt pártja is olyannak lásséк, mint a mely törődik a közügyekkel. Főképen pedig azokkal a közügyekkel, melyek a magyar faj megizmosodásának, a magyar nemzeti erő megszilárditásának fönséges czéljaival vannak legtermészetesebb összefüggésben.

Ámde Széll Kálmánék nem igy gondolkoznak. Nem, mert van okuk az ideges félelemre. Van okuk arra, hogy rettegjenek a szabadelvü pártban esetleg felülkerekedő olyan áramlattól, mely már megelégelte a paktumos politika ostoba zavarait, s ép a földmivelésügyi politika tisztázódásának rendjén akar megütközni azokkal a zavaros törekvésekkel, a mik az uj kormányzati rendszerben jelentkeznek. Azokkal a törekvésekkel, melyek a földmivelésügyi politikában nem a magyar nemzet általános nagy érdekeit szolgálják, hanem csak holmi exkluziv hatalmi körök vágyainak és hajlamainak felelnek meg.

És igy eshetik meg az a csufos dolog, hogy a kormány ijesztgeti azokat, kik a földmivelésügyi költségvetés tárgyalását alkalmul akarják használni arra, hogy nézeteiket kifejtvén, a magyar nemzet nagy érdekeit odaállitsák a kormány elé, s megmagyarázzák, hogy milyennek kellene lennie a magyar földmivelésügyi politikának. Széll Kálmánék előtt a magyar nemzet gazdasági érdekeinek és azoknak a roppant jelentőségü szempontoknak vitatása, melyeknek komoly figyelembe való vétele nélkül becsületes, okos magyar földmivelésügyi politika nem is képzelhető: nem egyéb, mint obstrukczió. Obstrukczió, melyet el kell fojtani a tanácskozási idő meghosszabbitásával és majd más rendszabályokkal.

Ebből azután kitetszik, hogy a mostani magyar kormánynak milyen átkozottul kevés érzéke van a földmivelésügyi politika iránt.

Budapest, márczius 13.

A földmivelésügyi költségvetés. A milyen földmivelő ország vagyunk, mésem természetesebb, mint hogy a földmivelésügyi költségvetés a képviselőházban is a legélénkebb érdeklődést kelti. Már eddig is igen sok képviselő jelentkezett szólásra, ujabban pedig *Márjay* Péter, *Rohonczy* és *Telegdi* is fölíratkoztak. A költségvetés tárgyalását holnap délelőtt 10 órakor folytatja a ház.

A képviselőházi ülések meghosszabbitása. Széll Kálmán sokalja a számát azoknak, a kik a budgethez még hozzá akarnak szólani és idegeskedik. Szeretné, ha a költségvetés egész tárgyalásának vége volna már, mert ma ugy néz ki a dolog, mintha a saját pártja akarna obstrukczió rendezni, a minthogy tényleg *feltünő nagy számban vannak szólásra felyegyezve a kormánypárti képviselők.* Bizonyára nem merő véletlen, hogy ma több kormánypárti lap is olyasfélét hangoztat, hogy az országgyülésre még egyéb fontos feladatok is várnak, mint a budget elintézése, sőt egy felhivatalos lap ma este vezérczikkben fejtegeti, hogy a költségvetési vitának is kell, hogy *legyen határa.* Ez ugyszólvan felhivás arra, hogy a kik szólásra iratkoztak fel, ismét törültessék le a nevüket és tegyék lehetővé, hogy a budgetvita mielőbb érjen végel. Mert hat Széll már ideges, annyira ideges, hogy a szónokok nagy számára való tekintettel — mint közölték — már arra is gondol, hogy egy óraval meghosszabbitsa a képviselőház tanácskozasait. Ez a meghosszabbitás (a dolog tudvalevőleg ugy van kontemplálva, hogy az ülések tiztől három óraig tartsanak), még nem elhatározott dolog s a holnapi ülésen e tekintetben még nem is történik inditvany. Ha azonban ez mégis szükségesnek mutatkoznék s ha a képviselők konokul megmaradnanak, daczára a gyönged figyelmeztetéseknek, amaz elhatározásuk mellett, hogy beszélni fognak és nem törültetik le holnap a nevüket, akkor a miniszterelnök a holnaputáni ülésen fogja inditványozni az üléseknek egy órával való meghosszabbitását.

Az uj kultuszminiszter.

— *Timon Ákos.* —

Wlassics Gyula helyzetéről avatott kézből a következő hiteles értesitést vettük és adjuk:

Wlassics Gyula abban a perczben bukott meg, a melyben *legfelsőbb helyen és előzetesen a Varga Ottó ügyben lekötött szavát nem tudta beváltani.*

Ennek az adott szónak története van.

A midőn a Varga-ügy fölmerült, erről legfelsőbb helyen azonnal értesültek, Wlassicsot pedig rögtön megidézték. Az ügyet előleges értesülés alapján előadva, bejelentette, hogy *Varga Ottó tanuri föltételeiről elbocsátja.* Az ügy azonban nem várt mértékben fölzaklatta a közvéleményt, mely határozottan Varga mellett foglalt állást és oly erős volt, hogy Wlassics a vizsgalatot nem mellőzhette, ez pedig nem nyujtott a kenyértől való megfosztásra elegendő alapot.

Ezt természetesen legfelsőbb helyen be kellett jelenteni, az eredmény pedig *ellentétben állott a lekötött szóval, a mi föltétlen bukást jelentett.*

Ez a bukás főoka; de van még más is, a mi Wlassics állását tarthatatlanná tette és teszi.

Wlassicsnak, mint jogásznak, nem volt kellő belátása és tapintata a kultuszárcza nagyon érzékeny és szerfölött bonyolult ügyei iránt és nem látott be az oktatási tárcza lényeges ügyeibe sem. Ezekkel szemben állott szinte föltelenek mondható, *inkább szereplési, mint megfontolt cselekvési vágya,* mely nem csak a betegességig fontoskodó nyilt levelezéseiben és megnyitó beszédeiben, hanem különösen abban nyilvánult, hogy mindent megbolygatott és éppen azért semmit sem vitt dűlőre, minek folytan miniszteriumaban oly torlódások keletkeztek, a melyek a normális fejlődést kizárták.

Megbolygatta a népnevelést, a középoktatást, az egyetemi oktatást, hol megesett rajta, hogy épen a jogi kar *a limóne visszaállitó reformterveze*t, még pedig *mint az államesmére nézve veszedelmest*; megbolygatta a kongrnát, az autonómiát, mielőtt kellő körülekintéssel megszerezte volna a garancziakat, a melyek nélkül ily szerfölött kényes, nagyon is felekezeti és hatalmi (hierarchiai) ügyekhez nyulni nemcsak nem tanácsos, de nem is szabad.

Mindent egybevéve, a minisztersége kezdetén oly buzgón hangoztatott jelszavától: az ügyek *comprehensiv* ellátasától elcsett, s a hizelgők szavára hallgatva, szerepelgetéseit eredménynek és megoldásnak hitte.

Hogy Wlassics még ma is miniszter, ez tisztán onnan van, hogy a szabadelvü párt mai összeállásában és helyzetében *alkalmas utódot találni szerfölött nehéz,* hivatottat épen lehetetlen. *Zsilinszkyről* nem lehet szó, mert lutheránus és tudvalevő, hogy valameddig a vallás a közoktatással kapcsolatban van, a miniszter csak katholikus lehet. *Berzeviczyt,* ki leghivatottabb volna, a *Szilágyival való antagonizmus* rekeszti ki. A Horánszkyval való tárgyalások, melyek régebben folytatt s a fuzionált nemzeti párt kiélégitését is czélozták, nem vezettek sikerre, mert a vallás- és közoktatásügy nem tartozott egészen Horánszky eszmekörébe, annál inkább a pénzügy; a mióta azonban Horánszky a katholikus autonómia tanácskozásaiban vezérszerephez jutott és reakczionárius hajlamokat is érezletett, Széll Kálmán a vallás- és közoktatásügyi tárcza átvétele iránti tárgyalásokat ujból fölvette s ugy látszik nem egészen sikertelenül. Szilárdan álló, megmásithatatlan tény azonban az, hogy *Wlassics bukása végleges.*

E válságnak nem egészen érdektelen epizódja, mely a legfelsőbb körből kiszivargott, az, hogy a midőn Wlassics bukása meg volt pecsételve, Széll Kálmán rámutatott az alkalmas utódi iránt fölmerülő nagy nehézségekre, mire a felség azt jegyezte meg, hogy *alkalmas jelölt már van, tudniillik — dr. Timon Ákos!*

És megtörtént, hogy Széll Kálmán hirtelenében *nem tudta ki az,* mert tényleg nem ismerte; igy kénytelen volt *táviratilag tájékozást keresni Budapesten.*

Nem nehéz belátni, hogy Timon ajánlása *melyik részről* történhetett.

Stefánia házassága és a magyar házassági jog.

Az egész európai sajtót bejárta az a hir, hogy Stefánia főherczegnőnek gróf Lónyay Elemérrel való házasságkötését azért nem előzi meg a jegyesek *kihirdetése,* mert az alól a *pápa* dispenzáczió adott.

Ebben a hirben egy kis tévedés van. A pápa (vagy legalább a házasságkötés helyén jurisdikczióval biró megyés püspök) mindenesetre illetékes megadni ezt a fölmentést, de az még nem elegendő. Hogy a kihirdetés elmaradhasson, *szükséges ahhoz a zemplénvármegyei alispan dispenzációja is.*

Gróf *Lónyay* Elemér ugyanis magyar állampolgár, a kinek a zemplénvármegyei Bodrog-Olaszi községben van illetősége és lakása. Már pedig a házasságjogunkat kodifikáló 1894. XXXI. t.-cz. 113. §. második bekezdése ezt rendeli:

A magyar állampolgárnak külföldön kötendő házasságát Magyarországon is ki kell hirdetni. (27. §.)

Ez a 27. §. pedig, a melyre hivatkozás történik, igy szól:

Tilos házasságot kötni szabályszerü kihirdetés nélkül. A közigazgatási hatóság felmentést adhat.

Tehát vagy ki kellett volna hirdetetni a házasságot, még pedig a törvény szerint Bodrog-Olasziban, a hol a völegény illetékes és lakos; vagy pedig felmentést kellett az alól szerezni. Erre nézve pedig az állami anyakönyvekről szóló 1894. XXXIII. t.-cz. 57. §-a igy intézkedik:

A kihirdetés alól a törvényhatóság első tisztviselője ad felmentést. Felmentés csak akkor adható, ha a házasulók személyesen, szóval, vagy hitelesitett okiratban kijelentik, hogy legjobb tudomásuk szerint köztük házassági akadály nem forog fenn.

Csavargónak születtem!

Irta: *Timár Szaniszló.*

Itt ülök az irószasztal mellett s farkasszemet nézek a porczellánból öntött kinai mandarinnal, a mely az asztal egyik sarkán áll. Nézem, nézem és addig nézem, a mig szinte megfeledkezem róla, hogy szobámban vagyok. A falak mintha zajtalanul szélednének . . . Mi az? Nem tánczzene hangjai ütik-e meg füleimet? Ugy rémlik, ujjong a hegedü s bele-belesir a klarinét sajátságosan sivitó hangjával; a bőgös egyet ránt a vastag húron, a kontrás, kis bőgös flegmatikus pofával nézik, a mint a primás jobbra-balra hajlong. „Hogy volt czigány!“ riad rájuk a tánczoló had, a mikor abba hagyják. A hegedük ujra megszólalnak; a czimbalmos ugy veri a húrokat, mintha dühben volna. Kereng-forog megint mindenki a teremben, mint azelőtt; csak a mamák és nénik bologatnak ott a sarkokban; lányaik és hugaik kipirult arczczal röpülnek tovább tánczosaik karján,

Aztán megint változik a kép. Mintha Aladin bűvös lámpája máshová világitana és mintha a varázsló hangját hallanám: „Gyere tovább te álmodozó. Nem neked való az, egy helyen sokáig időzni! Tüskön át, bokron át visz a te utad. Nézz jobbra, nézz balra, de nehogy sokáig maradj egy helyen. A te sorsod az, hogy futó pillantásokat vess a tivornyák, vigalmak szintereire; oda, a hol az öröm ujjong és a fájdalom tanyázik; a hol a szenvedély zajt üt és harczol, a hol szerelmes párok ölelkeznek, a hol hűtlen asszonyok kaczerkodnak, a hol az erény elbukik vagy kisértésbe esik, de azután menj tovább gyorsan, futva, megállapodás nélkül, ösmeretlen czélok, ösmeretlen irányok felé, a mig egyszer megkondul majd egy mély harangszó és az megállit. Megpillantasz egy frissen asott sirhantot s te leszállsz oda néma . . . Még egy pillantást vetsz a kék égboltozatra, a nap egő szekerére, vagy ha éj van, a csillagokra s a csillagfényben reszkető tejutra . . . s azután isten veled világ! . . . A csavargó utja hirtelen véget ért! . . .“

Igy szól a varázsló hozzám és én megyek utána hűségesen. A tánczzene hangjai lassan elmaradoznak s csak tompán hallom még; a tánczolók ködbe vesznek; gyors egymásutánban buknak föl a ködből az alakok, a melyek kisérnek, vagy a melyeket hajszolok: a nyomor sapadt fiai, vagy az öröm vidám gyermekei; látom a bűnöst, a mint sötét ösvényen tántorog; a szerelmes asszonyt, a ki kedvesét várja, a párbajozókat, a mint egymás életére törnek, fiatal lányokat, a kik boldogságról álmodoznak; börtönök mélyében sóhajtozó rabokat, sirboltok sötétjében nyugvó halottakat; képzeletem gyermekei mind, a kiket szeretek, vagy a kik engem szeretnek . . .

Hát te ki vagy ebben a tarka tömegben, te magános ember ott a viz partjan? Jer elő a ködből, jer elő a homályból hozzám egy perczre, hadd gyöntassalak meg, hadd beszélgessek veled rövid ideig. Téged szeretlek legjobban képzeletem minden fia között, mert te is csavargó vagy. Annak születtél, azzá tett végzeted. Nincs megállapodásod e földön neked sem. Kerget valami tovább; talán a sorsod, talán balcsillagod, talán lelked nyugtalansága? Mondd el, miért futsz végig a világon nyugalom és megállapodás nélkül nappal, éjjel, verőfényben és viharban? . . .

Csakugyan kiszáll a ködből. Kezében egy hegedü és nyirettyű, vállan tarisznya, testén ütött-kopott ruha. Kezet szorit velem s leheveredünk a viz partján az illatos fübe. Mögöttünk az erdőben a rigó hangja, a sürűben kakukk-szó. Fönn a derült égbolton fényes napsugár; sziveinkben szelid öröm. „Kiváncsi vagy a sorsomra bajtárs?“ — kérdezi. — „Csavargónak születtem és aldom érte sorsomat. Szabad vagyok mint a madár amott az erdő fölött s nincs az a márványpalota, a melyert odaadnám szabadságomat. Volt idő, a mikor megállitott valami e csavargás közepette, de csak rövid ideig . . . Hallgasd hát, ha akarod, hogyan történt?“

*

Baky Varga Mihály a nevem s muzsikus vagyok. Este kis koresmákba járok és ott muzsikálok a tánczosoknak. Kapok érte egy-két garast, egy pohár bort, egy-egy jó falatot. Elég az énnekem.

Egykor fényes társaságoknak hegedültem és szerették a hegedümet. Előkelő zenekar tagja voltam; mindig finom ruha volt rajtam s több pénzem volt, mint ma. De lelkemnek nem volt nyugta ottan. El-kivagytam a szabadba, hegyek közé, vizek partjára, erdők mélyébe. Nem szerettem a finom ruhát, az illatszer áramlatát, a rizsport az arczon, a karokon és kebleken. Bennem volt a csavargó természete, mert hisz apám is az volt, őregapám is az volt, ősapám is az volt.

Ha vidám lakomák fölött a primás kezembe nyomta a hegedüt, legszivesebben ezt a nótát huztam: „Önkéntelen az ember — Mindenre születik — A mint azt a hatalmak — Ott fönn elrendelik. — Fölöttem is határozott — Egy égi végzemény — Csavargónak születtem, csavargó vagyok én.“

Hej, hogyan riadt föl mindig a taps erre a nótára. Szép asszonyok, szép leányok szeme könybe lábadt; az enyém nemkülönben. Egyikmásik rajtam is felejtette a szemét. A férfiak pedig neki busultak, asztalra borultak, el-elandalodtak. De én tovább hegedültem siró-rivó hegedümön: „Betérek Debreczenbe — Bolond Istok gyanánt — S tovább megyek, ha iltam — Bort s öleltem leányt. — Ma itten, holnap ottan — Ez az élemény; — Csavargónak születtem, csavargó vagyok én . . .“

Ezt hegedültem akkor is, a mikor *az* történt. Finom uri társaságban volt. Egy szép, szőke asszony felejtette rajtam a szemét. Azt hittem, a hegedüszó tetszik neki olyan nagyon. Pedig én tetszettem neki. Én is rá néztem és akkor valami melegség támadt bennem; olyan, a milyent addig sohasem éreztem. Mintha nagy tűz gyuladt volna ki közelemben, vagy bennem! Ilyen szemeket én még sohasem láttam; ilyen fehér karja senkinek sem volt; a márvány is fehér, a hó is fehér, de melyik márvány, milyen hó fehérebb, mint a milyen az ő homloka, az ő keble volt.

Gondoltam magamban, jó lesz oda nem nézni sokáig, mert még el találom felejteni a hegedüjátékot, még el találom felejteni, hogy csavargó vagyok.

Nem is néztem oda többet, csak ugy lopva egyszer-másszor. Akkor is csak egy-egy pillantást vetettem rá. Mellette ült egy huszárkapitány. Az sugott neki a fülébe isten tudja milyen dolgokat. E miatt harag szállt a szivembe. Szerettem volna a hegedümet a fejéhez vágni. De hát mi közöm volt hozzá? Mi jogom haragra lobbanni? Mi jussom fájdalmat érezni? . . . De mégis: ehhez talán mindenkinek jussa van.

Vacsora után odahivott magához s ujra el kelle huznom a dalt. Elhuztam kétszer is; elhuztam volna százszor is.

— Én is játszom a hegedün — mondta azután a szőke uri nő — szeretném megtanulni azt a dalt. Cziganytól legjobban lehet nótat tanulni.

— Nem vagyok én czigány, — szóltam én — csak muzsikálni tudok. De van bennem valami czigányvér, mert nincs nyugtom ezen a világon.

Nem tudom, miért örült ennek, de láttam, hogy örül. Masnap ott voltam a lakásan s tanitottam a dalra. Nem nagyon értett bizony hozzá; meg sem is tanulta mindjart, hanem azután is elmentem hozza, mindennap, mert minden áron meg akarta tanulni.

Igy mult el egy hét. A leány mindig bizalmasabba lett; egyre melegebb hangon beszélt velem és én nem tudtam mire vélni ezt. Ha ugy el-elnéztem, a mint a hegedün czinczog, azt hittem, a tündérországból merült föl. Fehér, vagy rózsaszin ruhában volt mindig. Karját, nyakát ez a ruha meztelenül hagyta. Sokszor gondoltam, milyen kár, hogy nem született ott alant, mint én. Hogy nem ott ismerkedtem meg vele az országut szélén, vagy a hegyek között, vagy a mezőn, vagy az erdőben, rongyos, tépett ruhában! Milyen szépen összeillettünk volna; hogyan kóboroltuk volna össze a világot és vigan vonultunk volna végig az életen, talán rongyokban, koplalva, éhezve vagy fazva is! De igy . . . Röstelni kezdtem szegény voltomat.

*

Egy napon meglátogatott egy öreg ur. Azt mondta, hogy a leány egyik távoli rokona. Fontos beszélni valója van velem. Csak egyetlen szék volt a szobámban, arra leültettem.

Mit mondott? Káprázat még elmesélni is: hogy a leány megszeretett engem és kész egyesülni velem, ha én is szeretem. Igy mondta el nekem a tisztes öreg ur. A leány látta rajtam, hogy sohasem merem majd bevallani neki és őt, az öreg urat, avatta be titkába.

Bajtárs! Ekkor fordult ám meg velem a világ igazán! Micsoda? Hogy ez az égből csöppent teremtés engem, a született csavargót, a szegény muzsikust, a kit eleintén czigánynak nézett, annyira megszeretett, hogy örök időkre az enyém akar lenni! Isten veled hát csavargóélet — gondoltam — isten veletek ti hosszu koborlások a vadregényes tájakon! Sohase látlak többé lemenő nap, a mint pirosra fested az égboltozatot, a vizeket, a fák koronáit! Nem köszöntelek többé téged sem nyajas éjszaka, a mint barna árnyaidat fullajtárok gyanánt fölküldöd a föld öleből; sem titeket ki-kigyuló csillagok a sötétté vált égboltozaton, a melyeknek szelid futását és lobogását olyan szeretve nézem. Már én többé nem a ti fiatok vagyok. Selyemben fogok járni, vagy hintón robogok; hajlongok jobbra, hajlongok balra; mondok szép bókokat a vendégeknek. Csak a hegedümet szorongattam még: tőled, pajtasom, sohase válok meg . . .

S mi volt még, a mikor e látogatás után először léptem a leány szobájába. Kiterjesztett karokkal várt. Keblemen pihent, ajka az enyémet érintette. De csudálatos! Csók és ölelés közben mintha távolról, nagyon távolról hallottam volna a nótát: „Csavargónak születtem, csavargó vagyok én!“ . . .

Hej, micsoda ittasságban voltam, minden perczem mámor, minden órám boldogság volt! Nem kérdeztem én, miért szeretett meg? Mit szeret rajtam? Mi szépet talál szememben? Nekem elég volt érintenem selymes arczát, fehér nyakát, hajlékony derekát. Csak az erdők ne hivogattak volna folyton folyvást; csak a hegyek szakadékai ne szólitgattak volna messziről, szemrehányóan, mintha erőszakkal taszitottam volna el őket magamtól!

Hanem ennek is vége szakadt. Haha! Most nevetek már rajta. Délután felé volt. Beléptem a leány szobájába. A szobaleány azt mondta, hogy csak várjak, nemsokára hazatér a leány.

Vártam.

Leültem egy asztalka elé, a hol menyasszonyom hegedüje hevert. Néztem rá egyideig, aztán csak megragadtam a nyakát és simogattam. Majd végig tánczoltak ujjaim a húrokon. Nem tudtam ellentállni, fölkaptam a vonót és rá akartam épen gyujtani a dalra, a mikor egy levelke ötlött a szemembe, a melyet nyilvan ott felejtett az, a ki irta.

Mi ez? A czim ez volt: „Nagyságos Vladár Elemér huszárkapitány urnak.“ — Huszárkapitány? Talán épen ez az, a ki azon a lakomán sugdosott a fülébe? A borítek nyitva maradt. Ejh, mit? Nézzük mit ir neki? . . .

„Kedvesem! Ne aggódj, én azért a tiéd maradok. A muzsikus nagyon naiv és örülni fog, hogy a feleségе lehetek. Hisz ilyen szerencséről nem is álmodott szegény! Az ilyen jámbor és tudatlan lelkek nem keresik nagyon a multakat. Tisztességes névre van szükségem, hisz örökké nem maradhatok leány . . .“

Állt még abban a levélben ezenkivül több is, de én nem tudtam végig olvasni. A betűk összefolytak, a sorok tánczoltak, a világ forgott velem. Csak álltam ott egy helyen és merőn bámultam az irásra, szerelmem ez illatos szemfödőjére. S álltam volna isten tudja meddig, ha az ajtó meg nem nyilik és be nem lép a leány. Fehér volt az arcza azelőtt is, de olyan fehér soha, mint a milyen most lett, a mikor a levelet meglátta a kezemben.

Azt hallottad, ugy-e bajtárs, vagy könyvekben azt olvastad, hogy ilyenkor a férfi átkozódik, vagy sir, vagy kiabál. Én se nem átkozódtam, se nem sirtam, se nem kiabáltam. Azt hiszem, nevetésre huztam a szamat és kiterjesztve a levelet odamutattam neki. Aztán, a mikor láttam, hogy ledűl a pamlagra, szépen a lábai elé tettem a levelet a földre és sarkon fordultam. Vissza se néztem többet, hanem mentem egyenesen az ajtó felé. Ki a szabadba. Ki, ki, különben az illatos levegő a tüdőmre ült, a torkomat fojtogatta volna. Ugy rémlett, hogy mögöttem zokogást hallok. De valami azt kiáltotta bennem: „Vissza ne fordulj, vissza ne fordulj!“ Nem fordultam vissza.

Lenn az utczán sok ember járt. Hintók robogtak, villamos kocsik harangoztak. Karonfogva jártak szerelmesek, vagy házasok. Mindenki sietett, de én legjobban.

Hová mentem? Hová? Fölfelé néztem az égre, le a földre, a házak ablakaira, az emberek arczába. Nini — gondoltam — csupa élet mindenfelé; csupa vidámság, nevetés, csevegés. Az

Gróf Lónyay Elemérre nézve ezek szerint a pápa dispenzációja még el nem távolitja azt a házassági tiltó akadályt, melyet a kihirdetés meg nem történte képez. Neki kihirdetés nélkül házasságra lépni mindaddig *tilos*, mig a zemplénvármegyei alispán dispenzációját meg nem kapta.

Ennyiben tehát a főherczegnő és gróf Lónyay házasság-kötésénél magyar közigazgatási hatóságoknak is közre kell működniök.

De azonfelül jut nekik funkciójuk a már megtörtént házasság-kötés után is. A házasság kihirdetésénél, megkötésénél és anyakönyvezésénél követendő eljárás tárgyában 1895. junius 29-én kibocsátott I. M. R. 85. §-a ugyanis igy szól:

A magyar állampolgár házassága, ha azt külföldön, nem az osztrák-magyar monarchia diplomácziai képviselője, konzula, vagy ezek helyettese előtt kötötték, *a hazai anyakönyvbe is bejegyzendő.* A bejegyzésre azon anyakönyvvezető illetékes, *kinek kerületében a férj lakik, vagy lakás hiányában illetőséggel bir.*

A főherczegnő és gróf Lónyay Elemér házassága kétségtelenül a fentebbi §. rendelkezése alá tartozik. Külföldön kötik meg, egyhazilag kötik meg s gróf Lónyay Elemér magyar állampolgár. Minthogy pedig a gróf bodrog-olaszi illetőségű, ennek a zemplénvármegyei kis községnek állami anyakönyvét éri az a szerencse, hogy a belga király leányának gróf Lónyay Elemérrel való házassága benne fog följegyeztetni. Ez másképp nem történhetik.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése márcz. 13-án.

I.

A földmivelési tárcza költségvetése felett folyó vitának kiváló jelentőséget kölcsönzött ma *Komjáthy* Béla magas szinvonalon álló, s hazafias érzésektől melyen áthatott beszéde. Komjathy a földmivelési miniszter feladatát a következő rövid, de velős mondatban foglalta össze: a magyar államiságot a magyar föld révén meg kell erősiteni. Ebből kiindulva, beható vizsgálat targyává tette, hogy a magyar föld révén miként lehet a magyar államiságot megerősiteni, és hogy a kormány megtett-e minden szükséges intézkedést arra nézve, hogy ez a fontos tétel megvalósulást nyerjen? És sajnosan konstatálta, hogy bizony nem, sőt nagyon sokat olyat sem tett meg, a mit megtehetett volna, noha a törvényhozás, mint kimutatta, nem fukarkodott még az áldozatoktól sem, hogy egy boldogabb jövőnek alapját megvethessük. Nem gondoskodott uj keresetforrások nyitásáról, a föld jövedelmének emeléséről és az elemi csapások és a balesetek ellen való teljes biztositásról, pedig ezek nélkül nem lehet a magyar fajt kellően megerősiteni, a mit pedig meg kell tenni, ha csak az orszagot végveszélybe nem akarjuk dönteni. Alaposan megvilágitotta a hitbizományok káros és tarthatatlan voltát, s követelte a földet annak a népnek, mely mindig feláldozta még életét is a haza földjének megvédéséért s a mely ma, minthogy hem bir megélni, tömegesen kivándorol, s a melynek unokái már jórészt a nemzet ellenségeinek számát fogják szaporitani.

Egész seregét mutatja be ezután azoknak a teendőknek, a melyek az ország érdekében megvalósitandók, s a melyeket a kormány csak pedz, a helyett, hogy kellőképen hozzálátna megvalósttásukhoz. Végül az erdélyi részek megmentése, illetőleg a fennálló bajok orvoslása végett határozati javaslatot nyujt be.

Komjáthynak igaz és őszinte hazaszeretettől mélyen áthatott beszéde, mely egyben kemény, de igazságos kritikája is volt földmivelési kormányunk kicsinyes tevékenységének, nagy hatást keltett az egész házban, pártja pedig zajos helyeslésssel és hosszantartó éljenzéssel fejezte ki neki hálaját lelkes és magvas fejtegetéseiért.

Komjáthy beszéde közben egy kis incidens is fordult elő. A VIII. számu karzaton ugyanis egy feketeruhás ember egyszer csak föláll, s harsány hangon lekiált a terembe:

— *Éljen Magyarország az összes nemzetiségekkel együtt!*

Közben egy nemzetiszinű pántlikával átkötött iratcsomót dobott le, melyben kérvény volt. Az illetőt, a kiről később kiderült, hogy elméjében meg van háborodva, a teremőrök menten elvezették. Az incidens nem keltett valami nagyobb szenzációt.

Komjáthy után *Kristóffy* József adta elő részletesen a birtokmegoszlásról szóló véleményét. Szükségesnek mondotta a magyar faj szaporodásának még mesterséges uton való elősegitését is, a mit csak a birtokmegosztással és a politikai jogok nyujtásával vél elérhetőnek. Bővebben kiterjeszkedett a telepités kérdésére is, s ezzel kapcsolatban a hitbizományokra és a kötöttbirtokra vonatkozólag tett érdekes kijelentéseket. Különösen nagy érdeklődést keltett az a kijelentése, hogy a hitbizományoknak szükségesnek tartja a numerus klauzus behozatalát, és hogy liberalis agrárizmusra van szükség. Az ülés utolsó szónoka *Buzáth* Ferencz volt, a ki leginkább a ruthének ügyével foglalkozott.

Végül *Kossuth* Ferencz inditvanyára a ház elhatározta, hogy márczius 15-én, mint a nemzet ünnepén, nem tart ülést.

II.

Elnök: *Perczel* Dezső.

Jegyzők: *Perczel* Beni, *Dedovich* György, *Major* Ferencz.

A legutóbbi ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után

Elnök bemutatja Manassy György, Temesmegye moravicza! választókerületében megválasztott országgyülési képviselő megbizó levelét, továbbá Komárom varmegye felirattát, melylyel az 1899: XV. törvenyczikknek a választói fuvardijakra vonatkozó rendelkezéseit módositani kéri, Szabolcs vármegye felirattát, a pálinkaivás korlátozása iránt.

Plósz Sándor igazságügyminiszter benyujt egy törvényjavaslatot az irodalmi, művészeti és fényképezési művekre vonatkozó szerzői jogok kölcsönös vedelme végett a német birodalommal 1899. deczember hó 30-án Berlinben kötött egyezmeny beczikkelyezése tárgyaban, továbbá egy törvényjavaslatot az 1886: XXXVIII. és az 1892: XXIX. t. cz. módositása és kiegészitése tárgyaban.

Következik a napirend: *a földmivelési tárcza költségvetése* tárgyalásának folytatása.

Komjáthy Béla: A maga és pártja nevében első sorban kijelenti, hogy a magyar földmivelésügyi miniszter feladatat és teendőit a következő rövid mondatban foglalja össze: «a magyar államiságot a magyar föld revén meg kell ersiteni». (Helyeslés a szélső baloldalon.) Ha elfogadjuk ezen tételt, akkor fel kell bontczolnunk ezt a maga elemeire, hogy tudnillik, a magyar államiságot a magyar föld révén miként lehet megerősiteni. És ha ezt bonczoljuk, akkor két irányban találjuk meg a szükségeseket. Először erősiteni és terjeszteni kell a magyar fajt, mely a magyar államnak fentartó eleme és ereje; (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) másodszor emelni és állandóvá kell tenni a magyar föld jövedelmét, a mely az erőnek forrása. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Ha pedig a magyar faj erősiteséről beszélünk, akkor természetesen megint tisztában kell lennünk azzal, hogy mely okok és mely tényezők azok, melyek ezen törekvesünket előmozditani képesek? (Halljuk! Halljuk!) A magyar faj erősitésére szolgáló tényezők a következők: Először is a magyar kezben levő kisbirtokokat szaporitani kell, mert ha a magyarságnak jövőt akarunk, azon kisbirtokosoknak hazafiságaban, fajához, ezen területhez való ragaszkodásaban fogjuk a jövőt megtalálni. (Ugy van! a szelső baloldalon.) Masodszor szükséges egy helyes telepitési politika, ha annak minden elofeltétele megvan és ha nem akarunk a kiserletezés terén maradni, a melyen eddig voltunk. Harmadszor kötelességünk oda hatni, hogy a magyar Alföldön összeszorioott magyar nép számára a birtokszerzest lehetőve tegyük. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Azok az emberek, ugy a szaporaság szempontjaból, mint egész eletczeljuk meghatarozásaból ki vannak zökkentve az által, hogy földbirtokokat nem szerezhetnek. Ezzel mintegy kapcsolatban áll a latifundiumoknak és a hitbizományoknak megsemmisitése es itt egeszen ellentetben all Feilitzsch baróval, a ki tegnap más irányban szólalt fel.

A magyar faj megerősitésére uj keresetforrások nyitása szükséges, mert azok a keresetforrások, a melyek ma a magyar népnek rendelkezésére állanak, nem állandóak, nem biztositottak és igy biztos talajt a jövőre nézve nem képeznek. Végül a leghatározottabb eszköz ezen czélok elérésére egy czéltudatos és czélirányos, szocialis politika. Allitja, hogy hatarozottan czélirányos minden izében kidolgozott es hosszu időre kontemplalt szocialis politikával ebben a hazaban nem foglalkozik senki. De szükseges a magyar állam megerősitésére nézve, hogy a magyar föld jövedelme emeltessek. Erre szükséges első sorban a föld termőképessége előfeltételeinek meghatarozása, a mire nézve eddig még kellőleg nem intezkedtünk. Ujabb piaczok teremtese, hogy az a termény egyuttal a maga elhelyezési teret megtalálja. És főképen szükséges a szegény nép, a kis existencziák érdekeben az elemi csapások és balesetek ellen való teljes biztositas. A magyar faj érdekeben ebben az irányban nagyon kevés történt. Beismeri, hogy némely keresetagak kibővitésével eddig is hasznos szolgalatokat tettek, igy többek közt a szőlőmivelesnek oly terjedelmre valo kifejlesztese hatarozott előny, mert az orszag egyes részein ma mar ez a keresetforras olyan, a mely ott az existenczian, ha nem is egészében, de a multhoz hasonlitva, sokkal jobban biztositja. (Zaj a jobb oldalon. Felkiáltások a szelső baloldalon: Társalognak egymassal!)

Elnök: Csendet kérek!

Komjáthy Béla: Hogy ezen uj keresetforrások megnyitasara kellő gond nem forditatott, annak egyik szomoru jelenséget képezi az, hogy ijesztő mérvet kezd Magyarországon ölteni a kivándorlas. Ha annak a népnek keresete volna, ha uj keresetforrasok nyilnának meg, akkor ezt a hazát el nem hagynák. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Már pedig, mig a 80-as évek első felében az Amerikába kivandorlottak szama csak 13.000-re ment évenként, ma mar ez a szám 25.000 et is felülhaladja. És ezzel nemcsak a munkaerőt veszitjük el; ez altal nemcsak a nemzet ereje devalválódik, de a kivandorlas egy másik nagy veszélyt is rejt magaban, mert azok az elemek, a melyek Amerikát keresik fel, ha vissza térnek is, többe nem a faj iranti szeretet, nem a hazaszeretet altal lelkesitve jönnek ide, hanem, hogy a mi működésünket a jövőre ellensulyozhassak. De van egy masik iránya is a kivandorlasnak, Oláhországba evenkint 100.000 ember megy munkát keresni. Igaz ugyan, hogy visszaternek, de mégis ezrekre me[illegible] evenkint azoknak a száma, a kiket munkaerőben elv[illegible]zünk és az Amerikából bejövő pénzösszegek, a me[illegible] sokakat csabitottak arra, hogy ne feljenek a kiv[illegible]ndorlastól, nem equivalensek azzal a nagy károsodass[illegible], a melyet a munkaerő elvesztésében ez a szegény nemzet szenved. (Ugy van! a szélső baloldalon.) De a délvidékről, Somogyból is tömegesen mennek ki az emberek Horvatországba; ott maradnak és az a magyar faj, a mely bennünket megerősithetne, már maradékaiban [illegible] unokáiban a magyar nemzet ellenségeinek szá[illegible]fogja szaporitani. (Ugy van! a szélső baloldalon.) És ep[illegible]n abban a varmegyeben van leginkább igenybe véve a föld a hitbizományok által.

Ha a nemzet elgyengülését nem akarjuk előmozditani, itt kell azon elemeknek kenyérkeresetet nyujtani; jövedelmező termelési ágakat kell teremteni, és a mi fő: lehetővé kell tenni, hogy azon a földön, a melyen ma egy vagy két család él, három vagy öt család megélhessen: ezzel erősödnék a magyar nemzet.

A kötött birtok ma Magyarország területének 34·5 százalekát veszi igénybe. És ebből csak 60 százalék az, a mely a magyar faj erősödését, terjeszkedését és vagyonszerzését megnehezili.

A hitbizományoknak az erdős vidékekre való áthelyezése, eltekintve attól, hogy ezáltal az Alföld használható részei felszabadulnának és intenziv kultura alá kerülnének, a nemzetre is erősitőleg hatna, óriási hatással lenne nemzetiségünk megerősitésére is, mert az ottani birtokosoknak birtokkezelésével és alkalmazottjaival mindenesetre hathatós eszköz és mód adatnék arra, hogy a magyar államiságot ép ott, a hol ez a nemzetiségek által veszélyeztetve van, megerősiteni képes volna.

Erdekes, hogy azon nagyszámu hitbizományok, a melyek itt Magyarországon vannak, legnagyobb részben ép azon pártnak uralkodása alatt alakultak, a mely magát tetszetősen szabadelvű pártnak nevezi. 1870—78 között 25 öt állitottak fel, 1882—90 között 26-ot.

Ez sehol sem volna egészséges állapot, de legkevésbbé egészséges állapot ez Magyarországon, a mely faji jellegét féliti, és a mely nemzeti megerősödésének ebben akadályát látja, mert mas országokban, hogy ha nem képes a nép maganak földet szerezni, a mely megélhetésének bázisa, más irányban is talál szorgalmanak, tevékenységének kielégitési teret. Vegyük például Poroszországot, a hol átmehet az ipar terére. Magyarországon, a hol az ipar el van nyomva mesterségesen, a hol a nép földhöz ragadt és a földszerzésben látja vágyainak netovabbját, ez meg veszélyesebb. Hiszen az alföldi magyar elem, a mely szorgalmanak gyümölcsét megtakaritja, nehezen viszi garasait a pénzintézetekbe, mert bizalmatlan. Mi lesz ennek a vége? Az, hogy a női piperének tulhalmozasaban nyilvánul az ő keresetének a gyümölcse, vagy a munkától elvonó mulatságokban, elvezetekben. A magyar faj sajatsagos természete hozza magaval, hogy nekünk lehetőve kell tennünk mindenképen a föld szerzeset. Az utobbi időben a kormány feljajdult, hogy a magyar Alföldön, a hol a magyarsag zöme van, a házasságok szama ijesztő módon apad. Miben kell ennek okat keresni? Abban, hogy nem tudnak családot alapitani. Majd bejön a kétgyermek rendszer és ez a nemzet aprodonkint megsemmisül. Más országokban az ilyen jelenségekkel szamolnak. Francziaországban annyira gondoskodnak e tekintetben, hogy a házassagkötést még a katonai sorozas alatt levőknek is megengedik, sőt bizonyos szempontból előnyt biztositanak neki az által, hogy a ki katonaskodása előtt köt házasságot, az nem harom évi, hanem csak egy évi szolgalatot teljesit. Ha ott is aggodnak a népesség fogyasa fölött: mennyivel inkabb kell nekünk aggódnunk magyaroknak, a kiknek annyi az ellenségünk: a kik a nagy népesaladok közt csak maroknyi vagyunk. (Ugy van! a szelső baloldalon.)

Előadja ezután, hogy az összes magyar földbirtokoknak 39·4 része uradalom és latifundium és 34·5 része hitbizomány, tehat az egeszen kötve van. Ez nem egészséges allapot. Lehet-e annak a nemzetnek jövőjében és faji jellegének fenmaradasaban bizni, a hol a földek 39·4 részét összesen 5426 ember birja és a törpe birtokot 2,348.110 ember? Ily birtokmegoszlást fentartani, ily birtokmegoszlast, ugyszólvan, törvenynyel védeni merénylet a magyar nemzet fennállása ellen.

Hisz mindig a szegény, a földhöz ragadt nép volt az, mely szerette ezt a hazát, szerette e hazának sikságait és folyót, ez a szegény nép volt az, mely odavitte életét a haza földjének megvédésére. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Ismertetve a hitbizományok keletkezésének történetét, azt a véleményét fejezi ki, hogy akkor, a mikor nálunk kell, hogy minden alkotasunkban és minden teendőnkben első sorban a nemzeti irany legyen uralkodó, akkor nekünk a kötött birtok rendszerét fentartani egyaltalaban nem szabad.

Rakovszky István: Erdei birtok javarészt!

Komjáthy Béla: Nem, csak 60%. Oly kis nemzet, mint Magyarország, a világnak, a népnek rokonszenvét, szeretetet csak akkor tudja megtartani, ha minden irányban is liberális, ha jogállamot akar alkotni; a jogallam pedig ellentétben van azzal, hogy egyeseknek bármily irányban kiváltságok adassanak és egyes családok jövője igy biztosittassék. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

(Az elnöki széket *Daniel* Gábor alelnök foglalja el.)

Mikor tegnap báró Feilitzsch beszédét hallotta, kissé meglepte, mert éppen a szabadelvű part részéről ily nyilatkozatot nem várt; igaz, hogy várhatott volna, mert az a nagy demokráczia, a nagy egyenlőség és a szabadság irant való vágy és törekves, a mely az 1848 iki törvényekben megtestesült, a mely nekünk őrök dicsőségünkre válik, az utóbbi időben feledekenységbe ment. Tényleg ma demokrácziáról beszélni ez országban nem lehet, ma más irányban haladunk. Az az állásfoglalás tehat, a melyet Feilitzsch tett meg, inkább a mai kor szellemének kifejezése. Idézi *Nagy* Pál és *Deak* Ferencz nezeteit a fidei commissumokról, melyek abban csucsosodnak ki, hogy ez intézmények lassu merge rontolta meg hazánk felvirágzását s ezért aldoztak fel a nemzeti közérdeket s hogy azok ellenkeznek az igazsággal, miért is eltörlendők. Szólónak is az a nézete, hite, hogy a magyar faj erdekeben a fidei commissumok ideje mar lejart. A szabad forgalomnak kell minden irányban érvényesülni. Az érvényesüljön, a ki dolgozik és dolgozni tud es nem az, a ki Isten kegyelméből urnak született. Mindenki a szerint érvényesüljön, a mennyit ér. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Nagyon kevés történt még a földmivelésügyi kormány reszéről az irányban is, hogy magunknak piaczokat teremtsünk, hogy a föld termeket értékesiteni képesek legyünk. Utal azon szomoru tényre, hogy mig Nemetorszagba nehany év előtt 50 millió értékű sertést tudtunk kivinni, ma mar kivitelünk nines. Francziaországba juhokat tudtunk kivinni, az is megszünt. Lisztünk és buzank kezd kiszorulni a piaczról, borunkat pedig hiába kináljuk, vevő egyáltalában nem akad. De a földmivelesi miniszterium ezt a kötelességet ugy, mint kellene, nem teljesitette. Ennek a magyar földnek olyan a termő ereje, hogy azon sok olyan termesztvényt lehetne produkalni, a melyet mi egyaltalaban nem produkalunk, s a melynek piaczot képesek lehetnénk teremteni. Ilyen a dohany, len, kender, komló, a gyümölcs; de mindezek teren eddig alig történt valami. Felhivja a miniszter figyelmét a dohanymonopolium megszüntetésére. Ha a menopolium megszünnek, oriasi jövedelmünk volna a dohanyból, sokkal több, mint most. A monopolium fentartása nem is magyar, hanem csakis osztrák érdek, mert annak megszüntetése következteben az ottani monopolium óriási jövedelme teljesen megszünnek.

Felhivja figyelmét a komlótermelésre is, a mely nálunk nagyon hátra maradt. Évenként alig termelünk 3—4 ezer métermazsát, holott kétannyit hozunk be külföldről, a mi pár száz millió értéket képvisel. A földmivelésügyi minisztérium e termelési ág fejlesztésére eddig semmit sem tett. Igaz, hogy nagy baj, hogy a magyar sörgyarosok a sörfőzésbez szükséges komló beszerzését sörfőzőmestereikre bizzák. Ezek pedig majdnem mind Csehorszagból vannak importálva. Termeszetes tehat, hogy ezek családi és mas összeköttetéseiknel fogva inkabb onnan hozatjak a komlót.

Harom-négy nap előtt a kereskedelmi költségvetés tárgyalása alkalmával egy meglepetesszerű kijelentés történt e hazban. A kereskedelmi miniszter előallott itt és bejelentett egy tapasztalatot, hogy Magyarországon baj van, a buza sikértartalma fogy. Ramutatott arra, hogy a bacskai buza 42-ről mennyire jött le, hogy a felföldinek, a tiszavidékinek sikértartalma apad és mikor mindezt könnyelmüen idedobta, akkor egyszerüen megtoldta azzal, hogy ezzel szemben a román buza sikértartalma emelkedik.

Darányi Ignácz földmivelési miniszter: Nem igy mondta a kereskedelmi miniszter ur!

Marjay Péter: Ne járjon a szája a kereskedelmi miniszter urnak! (Zaj.)

Elnök: Csendet kérek!

Komjáthy Béla: Mindjárt rájött ennek a dolognak a nyitjara. T. i. mikor az őrlési forgalom feletti vita volt, akkor azok, kik az őrlési forgalmat eltörölni óhajtották, rámutattak arra, hogy a magyar liszt hitelet lerontják azzal, hogy a sokkal kevesebb sikértartalmu román buzaval keverik a lisztet, mikor piaczra küldik; mint hogy pedig a malmoknak érdekében van, hogy az őrlési forgalom megmaradjon, természetes dolog, hogy a malmok plausibilis okokat akartak keresni arra, hogy az őrlési forgalom ellen emelt ezen kifogással, szemben az őrlési forgalmat megtarthassák. Elkezdtek experimentálni és aprodonkint átment a köztudatba az a hir, hogy a sikértartalom mennyire fogy. Addig mig ez igy lappangott, abban nagy veszély még nem rejlett, de mikor Magyarország miniszytere ezt arról a helyről igy az egész világnak bejelenti, akkor, mikor nálunk csak a buzának sikértartalma adja meg a lehetőséget, hogy lisztünk konkurálhasson, akkor ez egy veszedelmes dolog és ezt megczáfolatlanul hagyni nem szabad. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

De ez a felállitott tétel nem is igaz. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ez ellenkezik a tényekkel. A magyar tudományos akadémia is kutatni kezdte ezt a kérdést, mert ez kétségbejtő helyzet lenne lisztkivitelünk szempontjából. Palyacijat tüzött ki és Hankó és Gaspar vegyészek meg is vizsgálták a dolgot s azt mondták, nemhogy apadás, sőt bizonyos szazalékban emelkedés mutatkozik.

Kéri a minisztert, hogy itt az ország szine előtt, az egész világ előtt jelentse ki, hogy a sikértartalom apadasa nem igaz (Helyeslés a szélső baloldalon.), ez nem igy van, mert Magyarország érdekeinek ilyen meghénitását eltürni nem lehet. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

A magyar földbirtoknak helyzete egyáltalán ezen kormány alatt, sőt az alkotmany visszaallitasa óta nem hogy javult volna, hanem rosszabbodott. Ennek bizonyitasara felhozza, hogy a jelzálogteher évenként 200 millió koronaval emelkedik. Jelzalogteher van a magyar földön összesen 250 millió korona; a személyi hitel alapján számithatunk 5000 millió koronát: ez összesen 3000 millió korona. Az egész ország földbirtokat nyomja 72 millió földadó, 9·5 millió másodosztályu kereseti adó, 24 millio altalanos jövedelmi adó, összesen 130 millió. Ha keressük ennek a mostani pénzviszonyok alapján 5%-al a tőkéjét, az 2600 millióra rug. Mar most a 3000 millionyi teher és ez együttesen 5600 millionyi terhet képvisel. Minthogy pedig a magyar földeknek összes értéke 11 milliardra tehető, természetes dolog, hogy az ország vagyonanak fele ma meg van terhelve, ez ma nem az országé.

Nézzük, milyenek a termelési viszonyok. A magyar föld termésének értéke 1400—2000 millió korona között valtakozik. De ez meg nem elég, ehhez hozzá kell számitani a szőlőknek és kerteknek jövedelmét. Erre helyesen számithat 50 milliót. Az erdőkből eredő jövedelem felmegy 92 millióra. Állatkivitelünk értéke, mely pedig a legnagyobb, 230 millió. Ha tehat ezeket mind tekintetbe vesszük, akkor az az évi jövedelem, a melyet a magyar föld produkál, 2300 millió egész 2500 millió korona közt váltakozik egy esztendőben. Nézni kell most, hogy ezzel szemben mi terheli a földet. Ebből ki kell a jövedelemből fizetnünk 130 millió korona egyenes adót, 121 millió korona fogyasztasi adót, 200 millió forint kamatot, a terheknek egy óriási, el nem számolnató részét és el kell tartani a lakosságnak háromnegyed részét, mint a kik nem keresnek. Ha már most e számadatok mellett még ramutat arra, hogy nagyon sok egyházi, hitbizományi, kincstari és községi birtok van, a mely tehermentes, tehat nem annak a birtokosait terheli, akkor igazán elborzad az ember, ha ragondol arra, hogy ennek a szegény népnek mit kellő kiizzadnia évenként, hogy hazafiui, családi és önmaga iranti kötelességeinek eleget tehessen. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Ez az oka azután annak, hogyha nézzük, hogy azoknak az elkótyavetyelt földbirtokoknak nemcsak a szama, hanem értéke is az utóbbi időben mikép változik, hogy akkor csakugyan egy kétségbeejtő helyzettel állunk szemben. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Pedig mindezekre a dolgokra nem lehet azt mondani, hogy nem igyekeztünk rajtuk segiteni. A miniszternek és elődjeinek megadta a magyar nemzet az eszközöket arra nezve, hogy helyes földmivelésügyi politikát üzzenek, a melylyel ezeken a dolgokon segithessenek; mégis ezen nagy áldozatkészségünk és kiadasaink nagyreszben meddőknek tekinthetők.

Meg 1892 ben a bevéte'e volt a földmivelésügyi miniszteriumnak 27·2 millió korona, a kiadas pedig 30 millió korona, tehat 2·8 millió koronával több. 1900 ban pedig a bevetel volt 45·6 millió korona, a kiadás pedig 57·8 millió korona, a tehernövekedés tehat volt 11,400.000 korona. Eleget adunk tehat arra nézve, hogy a miniszter minden irányban igyekezzék olyan politikát inaugurálni, a mely a magyar nemzetet megerősiti és a bukás szeletől visszatartja.

Pedig nemcsak azt a 11·4 millió többletet kell számitásba venni, hanem számitásba kell venni azon kamatokat is, a melyek kell, hogy a szamitas bázisaul szolgaljanak és a melyeket a befektetésekből és a beruházasokból varunk, mert azokat azért tettük, hogy a jövőnek alapjai legyenek és a jövedelemnek bázisaul szolgaljanak.

Forditottunk pedig 1893-ban beruházásokra 6 millió 280 ezer koronat, 1894-ben 6 millió 512 ezer koronat, 1895-ben 11 millió 564 ezer koronat, 1896-ban 10 millió 640 ezer koronat, 1897-ben 11 millió 996 ezer koronát, 1898-ban 7 millió 560 ezer koronat és 1899-ben 9 millio 116 ezer koronat. Tehát a mellett, hogy az évi kiadást igy kiizadtuk mind nagyobb és nagyobb mértékben, rendelkezésére bocsatottunk a miniszternek 7 esztendő alatt még külön beruhazás czimen 63 millió 514 ezer koronat, ennyit aldoztunk beruhazásokra, a melyek, ha okszerűen, czélszerűen és helyesen voltak igénybe veve, kell, hogy a jelenben a nemzetnek jövedelmét biztositsák.

Mindezek a dolgok Magyarországon akadémikus jellegűek, mert hiszen beszélhetünk mi okosan, igyekezhetünk itt a baj kutforrását megtalálni, sőt tapasztalataink igenybevételével az orvosszereket is megtalalhatjuk, azonban mikor a kivitel ideje eljön, akkor minden törekvesünk meddő azon általanos közgazdasagi politika folytán, mely a kiegyezésben nyert Magyarországon kifejezést. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Áttérve a vámpolitikára, arra kéri a minisztert, világositsa fel az országot arról, vajjon hivatasának magaslatan áll-e, érzie-e, tudja-e, hogy micsoda erdekeket kell nekünk ezen vámpolitikával kielégiteni? Lesz-e ereje, van-e akarata, hogy vampolitikájaban ezt az iranyt erősitse meg, hogy a nyerstermenyeket esetleg meg vedvamokkal is a haza szamara biztositsuk, mert ez a nemzet élni akar. (Élénk helyeslés a szélső baloldalo.)

Ne «fait accompli»val jöjjenek ide a nemzet elé, hanem hallgassák meg először ezt a nemzetet, és higyjek el, hogy nemcsak hasznos szolgalatot fognak tenni a hazanak, hanem egyuttal erőt is szereznek arra, hogy jogos, becsületes követeléseinket az osztrakokkal es masokkal szemben érvenyesiteni kepesek legyünk. (Ugy van! Ugy van! a szelső baloldalon.)

Azt elismeri szóló, hogy mióta a magyar alkotmányt visszaállitottak, a magyar szakirodalom és szakoktatas terén egyetlenegy miniszter sem tett annyit, mint Darányi.

Azonban még ezen a téren is fel akarja hivni a miniszter figyelmet egy dologra. Nálunk a szakoktatas kizarólag a férfiakra terjed ki. Nálunk a nők gazdasagi oktatasanak ideája még egyáltalan nem foglalt tért, pedig ha nezzük áruforgalmi statisztikánkat, latni fogjuk, hogy a legnagyobb forgalomn k örvendenek épen azok a termékek, a melyeket csak a női gondosság és a női ismeret kepes előállitani. De ettől a nagy nemzetgazdasagi előnytől eltekintve, felhivja a miniszter figyelmét arra, hogy ma, a mikor a fiuneveles szamara a szakiskolakat megnyitja es a növendékek a nemzetiségi vidékekről oda mennek és ott elsajátitják a magyar nyelvet, ha visszamennek a saját falujokba, nincsen senki, a kivel nyelvismeretüket gyakorolhatnak es tovább fejleszthetnek, holott ha nők szamara is nyitna ilyen tanfolyamot, akkor a nemzetisegi szempontból is a mi erősitésünk következne be. E mellett figyelembe veendő az is, hogy azok a női kézre váró teljesitmények a gazdasagi életben nagyobb érteket, nagyobb hatast képviselnek, mint az az egy évi gabonatermés atlagos bevetele.

A szőlészet teren is érdemeket szerzett maganak a miniszter, ugyszintén a tejgazdasag terén is De itt feltűnő, hogy a tejgazdaságok leginkább nem a magyar faj lakta vidékeken haladnak előre. Pedig ez fontos, mert a tejgazdaság előhaladasával a magyar vidékeken egyuttal a magyar fajt is erősitjük.

Elismeréssel van a miniszter iránt a vetőmagvak kiosztása, a csemetekertek fejlesztése, a kopár területek erdősitése, vagy a halászat fejlesztése terén kifejtett működéséért.

De e felmutatott eredmények a költségvetésben foglalt összegnek csak egy kis százalékát veszik igénybe, a többi kiadások azonban nem ily czélravezetők, ily eredményesek. Mert ha latjuk, mily drágán eszközlik egész földmivelési administrácziónk elintézését, akkor az eredmény bizony nem nagyon kedvező. Nézzük például az állami kezelésben magát az erdeszetet és magukat az állam gazdaságait is. Az erdőknél a bevételek 60%-át a kezegazdaságait is. Az erdőknél a bevételek 60%-át a kezelésre forditják, az állami gazdaságoknál pedig a bevételnek 85%-át forditják e czélra. Ez is horribilis dolog, de még horribilisebb akkor, ha rajövünk, hogy ez nem is igaz. (Felkiáltások balfelől: Hohó!)

A miniszter nagyon ügyesen elválasztotta a gazdaságot és a tőtenyésztést, hogy itt is, ott is bizonyos eredményt tudjon felmutatni, de ha a kettőt együtt kombináljuk, ha tudnillik a termékeket, a melyeket a tőtenyésztésnél elfogyasztanak, összeadjuk, az lesz az eredmény, hogy mig 1893-ban a deficzit 1,600.000 koronától 2 millió koronáig ment, 1900-ban mar 3 millión felüli lesz ez az összeg.

De nézzük csak az erdőket, a melyekről azt mondják, hogy bevételeik 60%-a fordittatik a kezelésre. Hát először is az ungvári erdőknél például 85% fordittatik e czélra. Horvátországban a kezelés költsége csak 25%-ot tesz ki; és ha ezzel szembeállitjuk azt, hogy az összes jövedelmek és bevételek 50%-a Horvátországra jut, akkor a magyar erdők kezelését kielégitőnek, czélravezetőnek egyáltalában nem lehet tartani.

De a jövedelem, a mely az erdőkből befolyik, nem tisztán csak a faallományból származik, és épen azért horribilis az a kiadás.

Szántóföldje van az erdőkincstárnak 15.000 katasztrális hold, rétje 33.000 hold, legelője 21.000, havasa 104.000 hold. Hogyha megnézzük a jövedelem végeredményét, tekintve, hogy nagyrészt bérbe van adva, rozsásnak, kielégitőnek egyáltalában véve nem lehet tartani.

Kéri ezzel kapcsolatban a minisztert, hogy az erdei faipar szempontjából tegyen valamit. Hogyha a faipar kiterjesztésére és gyámolitására a szükséges lépeseket megteszi, az egész országnak és a ruthén népnek sokkal több hasznot hajtana, mint a mennyit most elérni képes. A miniszter agrárpolitikus (Eljenzés balfelől), azonban a ki Magyarországon csak agrárius, az ennek az országnak érdekében nem cselekszik. Ennek a szegény országnak minden irányban segitségére kell lenni. Hogyha az agrárpolitikát akkép értenők, hogy az Magyarország földbirtokosainak akármilyen megoszlásban is segitségére siet, akkor talán még elviselhetnők; hanem a mi agrárpolitikánk nem azoknak a hónalja ala nyul, a kik gyámolitásra szorulnak, hanem mindazon agrárius törekvések, a melyek kidomborodnak, csak a nagyobb birtokosoknak szolgalnak előnyükre. (Ellenmondás a jobboldalon.) Ha mi különbséget és ellentétet keresünk a kereskedelmi és agrárpolitika között, akkor ez az országnak csak hátranyára van.

Makfalvay Géza: Senki sem keres!

Komjáthy Béla: Ott van például az a tendenczia, a mely megnyilvánul az ipari szeszgyárakkal szemben. Vajjon az nem a kis existencziák érdeke ellen fordul?

Makfalvay Géza: Nem bizony!

Komjáthy Béla: A mezőgazdasági szeszgyár, a mely egyes uradalmaknak, nagyobb birtokosnak terményét forja felszivni, az nem segit a kis existencziákon, épen az ipari szeszgyár volt az, a mely a szegény ember termenyeit összegyüjtvén, azokat feldolgozta, a mely marhaallományat megvevén, azt értékesitette.

A hajózásra alkalmas és öntöző csatornák kiépitésével óriási előnyöket lehetne biztositani. Kéri a minisztert, ismertesse meg már egyszer a házat az erre vonatkozó kész javaslatával. Ha minden körülmények közt helyes volna az a csatornák kiépitése, ugy most volna az a legkelyesebb, mikor csakugyan a munkástömegek ezrei vannak munka nélkül, hogy azoknak existencziát biztositani képesek legyünk.

Szóló igyekezett mindent elkövetni, hogy a magyar államesszme megerősödjek és ezen veszélytől az erdélyi magyar kisbirtokost és középosztályt megmentsük. De hiába kutatott itt, hiába kutatott ott, hiába kérte meg az érdeklődőket itt, vagy ott, hogy mondják meg, mily bajok, mily jelenségek vannak, melyek a veszélyt immi-nenssé teszik; e részben meg kelló utmutatásra nem talalt. Pedig a mig ezen bajok kutforrasat, a közrejatszó tényezőket, okokat, jelenségeket nem tudjuk merlegelni, ha hosszu időn keresztül nem lattuk, mik itt az okok és mik a következmények, addig a létező veszélyjel szemben a bajoknak orvoslását nem találjuk meg.

Azert (Halljuk! Halljuk! a szélső baloldalon.), mert maga is látja a nagy harczot, mely az erdélyi birtokért a magyar, oláh és szász közt folyik, mert látja, hogy a magyarsag mindenütt tert veszit, szeretné az orvoslást megtalálni. Látja azt, hogy egyes kisebb intézkedéseknek néha mily nagy hatasuk van, például a tagositas behozatalának. Látja, mikép teszi erőket, masikat a nemzetiségek közül erősebbe vagy gyöngébbe. Bár minden oldalról jelenségeket lát, meg sines abban a helyzetben, hogy igaz képet teremthessen magának arról, hogyan kellene segiteni a felismert bajon. Az ország minden lakosának és minden magyarul erző magyar embernek kell keresni, hogy megtalálja az orvoslas módjat. Az orvoslási módot csak akkor találjuk meg, ha az erdélyi részek összes viszonyait, azoknak multjat, a tapasztalt tények okait rendszeresen és tudományosan feldolgozva megismerjük. Ennek előmozditása okából egy hatarozati javaslatot nyujt be. (Olvassa):

Határozati javaslat. A nemzeti politikának az

Minthogy ezen kérdések tisztázása nélkül a nemzeti politika az erdélyi részekben meg nem oldható s minthogy magánemberek ily adatok összegyüjtésére a kormány minden irányban kiterjedő támogatása nélkül képtelenek, a magyar földmivelésügyi kormány kötelessége a vázolt elsőrangu fontossággal biró tudományos és politikai feladatot megoldani.

Ezek alapján utasitja a képviselőház a földmivelésügyi kormányt, hogy haladéktalanul intézkedjék az előadottak tekintetbe vételével, az erdélyi részek népességi, birtok és hitelviszonyait tárgyazó munkálat elkészitéséről.

Ha mi ezentul is — igy végzi beszédét — csak egyszerü frázisoknál maradunk, ha csak jelezni fogjuk az erdélyrészi magyarságnak a veszedelmét, de nem teremtjük meg az alapot, a melyen minden magyar ember megtalálja az utat és módot, a melyen ezen segiteni lehet, akkor az utókornak nem elismerése, de átka fog kiséri bennünket.

Az elmondottak alapján, mindazon elismerésem daczára, melylyel a miniszter ur iránt viseltetem, mert általános politikája nem az, melyet e párt magának vall, a költségvetést nem fogadom el. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélső baloldalon.)

Kristóffy József: Az agrárpolitika alapjánul az egyes osztályok összhangzatos támogatását vallja. Nem elég a földbirtok jövedelmezőségét fokozni. A földbirtok politikájának rugóját a fajfentartás ösztönében, czélját pedig a magyar faj konzerválásában igyekezett megtalálni. Mesterségesen kell előidézni a magyar faj szaporodását, a mi kellő és szükséges birtokmegosztással elősegithető, a politikai szabadságjogok nyujtásával ez a kérdés nem oldható meg, inkább a telepitéssel és a parczellázással, a mely egyuttal utját állja a nép elépülteinségének is. Meg kell becsülni a magyar fajnak a földhöz való szivós ragaszkodását, mert ez tartja meg a hazát. Erre szolgál a telepités.

Felmerül az a nagy kérdés, hogy ennek a nemzeti akczióinak a végrehajtása kinek a kezében legyen letéve, oly mértékben hive a kizárólagos állami telepitésnek, hogy a magántelepitést csakis azon egyetlenegy esetben engedné meg: a mikor valamely nagyobb birtoknak nagyobb munkaerővel való ellátása s igy gazdaságosabb kihasználása czéloztatik. A telepités és parczellázás ügye központositott vezetésre szorul, egységes vezetésre, a mely annak összes mozgalmait képes áttekinteni és ez az egységes vezetés, a melyet első sorban a kiközött nagy nemzeti czélok igényelnek, nem lehet másé, mint az államé, a melynek szempontja magasabb és általánosabb, mint a társadalomé. Tarsadalmunk gyenge ilyen akczió keresztülvitelére. Hogy a tulajdonjog vagy örökbérlet legyen-e a telepitési és parczellázási tevékenységnek alapja, erre nem nehéz válaszolni. Az 1848-iki alkotmány lerakta a modern Magyarország alapjait a földbirtok kérdésében is és pedig a tulajdont tette alapul és nem a bérletet s szólót fontos politikai és gazdasági indokok indiják arra, hogy a magyar földbirtokpolitikának ezen 50 éves tradicziójától el ne térjen.

A politikai ok az, hogy az örökbérlet megrontaná parasztságunknak faji és nemzeti karakterét és a függési viszonynak a jobbágysághoz hasonló állapotát hozná létre, a melynek hatását megéreznők a politikai és társadalmi élet összes vonatkozásaiban. De fontos gazdasági indoka is van arra, hogy az örökbérletet perhorreskálja és ez abban nyilvánul, hogy az örökbérlet folytán a birtokviszonyok nem változnának, csak a gazdálkodás alakulna át, már pedig szóló a telepités és parczellázás legfontosabb czéljának épen a birtokviszonyok átalakulását, illetőleg a földbirtok azon egészséges megoszlását tartja, mely által legtöbb elégedett és jómódban levő csalad képződhetik az államban.

A telepitésnél és parczellázásnál sok földre van szükség: ezért aggodalommal néz a hitbizományokra, a kötött birtokokra és a latifundiumokra. Nem akar azonban forradalmilag elbánni a hitbizományokkal, hanem békésen föl akarja azokat szabaditani.

A sikföldi hitbizományoknál mindenesetre szükség van a numerus klauzusra s más hitbizományoknak az önkénytes felszabaditását elő kell segiteni. Nem kevesebb, mint két millió hold földre van szükség. Föl kell szabaditani az alapitványi birtokokat is. A birtokminimum megállapitását, tehát a kis föld megkötését helytelennek hirdeti, mert ez a paraszt-proletériatust szaporitana s a demokraciát gyöngitené. Hibás volna az egyenlő osztály elvének a megszüntetése. A magyar parasztnak az ideálja nem a majoritás, hanem az egyenlő osztozkodás a földben s a tulajdonnak szabad forgalma.

Ezen az alapon lehet a magyar fajt rekonstruálni, szerencsés gondolat a sok paraszthirtok közé egy középbirtokost telepiteni. Liberális agrárizmusra van tehát szükség! Emlékezteti Darányi miniszterit, hogy miniszteri székfoglalója idejen ő is ezt hirdette s a telepites és a parczellázás kérdésében a radikalizmust vallotta politikájának. Liberális és nemzeti szellemü politikát a kormánypárt őszintén és melegen hajlandó támogatni. A földmivelő magyar nép az, mely ennek az országnak a gyökerét képezi. A magasabb osztályok, az ágak, levelek és virágok elfonnyadhatnak, kihalhatnak; de alulról ismét pótolhatók lesznek. De ha a gyökér elromlott, a gyökér elkorhadt, az egész fa elpusztul s csak arra való, hogy tüzre dobassék, mint a hogy a magyar nemzet is elveszhet a fajok harczának tüzében, ha nemzeti erők gyökerét elpusztulni hagyja. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Öt perczre az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Buzáth Ferencz: Először is azt kérdezte a kormánypárttól, hol volt akkor, a mikor a szegény rutén népet a Galicziából bevándorló zsidók még nem tették tönkre. Figyelmezteti a minisztert arra, hogy a nevében a földbérlet árát ugy fölesigázzák, a mint azt még az uzsorások sem teszik. Ne áltassa a miniszter magát azzal, hogy a rutén földön már némi jólét tapasztalható: nagy még ott mindig a nyomoruság. A mi földbérlet van azon a vidéken, a ruténeké ugyan, de zsidó részére dolgozik. Nincs már segitség a rutén népen. Hosszasabban szólt a rutén akczió pénzügyi oldaláról és téli foglalkozást kiván a ruténeknek. A házi és a mezőgazdasági ipar számára igen alkalmas a rutén föld s a rutén nép. Rámutat arra a gonosz állapotra, hogy Magyarországon száz meg százezer hold föld kerül idegen külföldi és külföldön is elő tőzsér és másfajta emberek kezébe. A nagy birtokok dolgát ugy véli rendbe hozni, ha az állam kisajátitási jogát erre is kiterjesztik. Tiltakozik az olasz borvámszerződés megujitása ellen, és végül azt kivánja, hogy az italfogyasztást a szövetkezeteknek biztositsák.

Kossuth Ferencz: Kéri a házat, határozza el, hogy márczius 15-en ne tartson ülést, azért, hogy alkalma legyen a képviselőknek megjelenni kerületükben és résztvenni azon az ünnepen, mely mindenesetre magyar hazafias ünnepély, oly események emlékének megünneplése, melyek mélyen bele vannak vésve minden magyar ember szivébe. (Helyeslés.)

A ház ehhez hozzájárul.

Elnök az ülést bezárja.

Az ülés végződik délután 1 óra 50 perczkor.

A vizrendezés és a szerzői jogok védelme. *Plósz* igazságügyi miniszter ma a következő törvényjavaslatokat terjesztette a képviselőház elé:

1. Törvényjavaslat az 1886 : XXIV., az 1889 : XXXVIII. és az 1892 : XXIX. törvényczikk módositása, illetve kiegészitéséről szóló törvényjavaslat, a mely a vizrendezésről, vizrendezési társaságok kölcsönének behajtásáról s illetékmentességéről szólt.

2. Törvényjavaslat az irodalmi, müvészeti és fénykép szerzői jogoknak kölcsönös védelmezése végett a német birodalommal 1899 december 30-án Berlinben kötött egyezmény tárgyában.

A kormánypárt értekezlete. Az orsz. szabadelvü párt e hó 16-án értekezletet tart s a kultusztárcza meg az igazságügyi tárcza költségvetését veszi tárgyalás alá.

Az összeférhetlenségi törvény reviziója.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

Az a bizottság, melyet a képviselőház az összeférhetlenségi törvény reviziója ügyében küldött ki, ma tartotta első tanácskozását és főleg azzal a kérdéssel foglalkozott, ha vajjon az összeférhetlenségi törvény kiterjesztessék-e a főrendiházra is? Megállapodás e tekintetben még nem történt.

A bizottság üléséről adjuk a következő tudositást:

Az összeférhetlenségi törvény reviziója tárgyában kiküldött képviselőházi bizottság *Fest* Lajos elnöklésével ma ülést tartott, melyen a kormány részéről *Széll* miniszterelnök volt jelen. Elnök az ülést megnyitván, üdvözli a miniszterelnököt, a ki ezuttal először jelent meg a bizottság ülésén.

Széll miniszterelnök köszönetet mond az elnök szavaiért. Ez az ügyet első sorban a ház ügyének tekinti és épen ezért nem is foglal el benne egyelőre preokkupálolag álláspontot, azonban szivesen és teljes készséggel részt fog venni a tanácskozások minden fázisában. (Általános helyeslés.)

Ezután a bizottság *Rohonyi* előadó mellé megválasztván jegyzőjének *Papp* Gézát, a tanácskozás rendjére nézve abban állapodott meg, hogy az összeférhetlenségi törvény reviziójáról kapcsolatos kérdéseket mindenekelőtt általánosságban eszmecsere tárgyává teszi s annak eredményéhez képest fog azután egyes konkrét kérdések fölött határozni.

Polczner azt tartja, hogy mostani választási rendszerünk mellett jó összeférhetlenségi törvényt hozni vagy a mostanit sikerrel módositani alig lehet. Erre a választások szabadságának és tisztaságának biztositása szükséges, a mi csakis akkor történhetik meg, ha behozzák az általános és titkos választást, E gyökeres orvoslás nélkül czéltalan és hiábavaló minden faradság. Mindezeknél fogva kijelenti, hogy a czélba vett módositásokkal szemben passziv magatartást fog követni.

Gulner abban a nézetben van, hogy a miket előtte szóló mondott, azok az aktiv és passziv választási jog kérdései, de semmiként sem oldhatók meg az inkompatibilitási törvényben.

A bizottság először is azt a kérdést vette tárgyalás alá, vajjon *kiterjesztessék-e az összeférhetlenségi törvény a főrendiházra is?*

Rohonyi előadó részletesen indokolja azt a nézetét, hogy az érdekeltségi inkompatibilitás a főrendiház tagjaira is kiterjesztendő. Nem is lenne egyébként értelme annak, hogy az inkompatibilitás törvényben szabályoztatik, nem pedig a hazszabályokban.

Rakovszky István határozottan ellene van annak, hogy az összeférhetlenségi törvény a főrendiházra is kiterjesztessék. Alkotmányos szempontból egészen másként itelendő meg a főrendiház funkciója, mint a képviselőházé, a melyen voltaképen az egész politikai élet sulypontja fekszik. Nevezetesen a pénzügyi kérdések tulnyomólag a képviselőházban döntetnek el és épen ez volt az egyik főoka annak, hogy szóló a törvény revizióját sürgette. Nem is lát valami nagy veszélyt abban, ha egyik-másik főrendiházi tag pénzintézeteknél érdekelve van, mert az oly törvényjavaslat, mely az illető pénzintezet helyzetére befolyással lenne, előbb a képviselőház retortáján megy keresztül.

Kristóffy nem osztja előtte szóló nézetét. A főrendiház tagjai *épen ugy tagjai a törvényhozásnak, mint a képviselők*; több külföldi államban ki van terjesztve a főrendekre is az inkompatibilitás s ez az eszme a magyar törvényhozástól sem áll teljesen távol.

Mandel Pál azt tartja, hogy érdekeltségi esetekben nem szabad különbséget tenni az egyik és a másik ház tagjai között s hacsak a jogegyenlőséget megsérteni nem akarjuk, kimondandó, hogy az érdekeltség tartama alatt szünetel a főrendiházi tagsági jog.

Gulner Gyula *Györy* Elek ugyanily értelemben nyilatkoznak.

Polczner a nélkül, hogy előbb jelzett álláspontját feladná, azt tartja, hogy nem terjesztendő ki az inkompatibilitás a főrendiházra, mert ő azt teljesen fölösleges-nek tartja s *ennélfogva nem járul oly intézkedéshez, mely a főrendiház etikai súlyát növelné és azt szervezetében megszilárditaná.*

Kornis Ferencz nem tartja a főrendiházra mai összeférhetlenségben az inkompatibilitási törvényt kiterjesztőnek.

Rakovszky utal arra, hogy ha ezt a kérdést megbolygatják, oly nehézségek fognak felmerülni, a melyek az egész reviziót meghiusithatják. Kiemeli még álláspontjának indokolására, hogy a főrendiházi tag akarata nélkül is juthat érdekeltségi inkompatibilitásba, a mi képviselőnél nem fordulhat elő.

Fest Lajos elnök elismeri, hogy a főrendiháznál is előfordulhatnak anyagi érdekeltségi esetek, melyekre nézve a Karok és Rendek már a régi országgyülésekben és régi törvényekben is provideáltak. Ezeknek daczára fölötte nehéznek tartja, hogy az alkotandó törvény a főrendiházra is kiterjesztessék. Legfeljebb a bizottság jelentésében lenne kimondandó, hogy a főrendiházra nézve *a kormány terjesszen be az anyagi érdekeltségi összeférhetlenséget szabályozó javaslatot.*

Györy Elek kifejti, hogy a főrendiháznak is csak hasznára volnék az, ha nem áll ugy az ország előtt, hogy még e tekintetben is privilegizált állást elvez.

Ezek után a tanácskozás folytatása pénteken délután 5 órára tüzetett ki, s az ülés ezzel véget ért.

Botrány az osztrák képviselőházban.

— Az *Egyetértés* tudósitójának távirata. —

Bécs, márcz. 13.

Az osztrák képviselőházban ma botrányok játszódtak le, a melyeket a szociáldemokraták rendeztek. A skandalumokat *Dasinszki* támasztotta. Elbeszélt egy esetet, a melyben egy bányászt Mährisch-Ostrauban elfogták, mert állitólag megsértette az uralkodó család egyik tagját, a ki a szileziai bányák közül nem egyet mondhat a magáénak. *Frigyes főherczegről volt szó* — folytatta *Dasinszki*. *Ande, ha Frigyes főherczeg nem átallja a milliókat zsebrevágni, a miket munkások ezrei véres verejtékük árán szereznek*, akkor természetes, hogy egyenrangunak kell őt tekinteni a gazdasági harczban s nem lehet a főherczeg fenséget a sztrájkolók üldözésével megvédelmezni. A kormánynak és az uralkodócsalád tagjainak, a kik a bányavállalatokban olyan rossz társaságokba keveredtek, jó lesz megjegyezniök maguknak, hogy helytelen dolog ebben a nagy küzdelemben meg nem adni a munkásoknak azt, a mi őket méltán megilleti. *Szilézia bányászainak a loyalitása alaposan meg fog csappanni, hogyha az uralkodóház egy tagját olyan rosszhirü társaságban látják*, mint a milyen a Larisch—Rothschild—Guttmann-csoport (Hosszas taps a szociáldemokraták pártján.)

Resel (közbekiált): *Zsákmányoló főherczeg!*

Wolff: *Vámpir!*

Dasinszkit folytonos közbekiáltásokkal zavarták. Ez alatt *Prade*, a most megválasztott alelnök elnököltt s nyugodtan ült székében, nyilván nem is hallotta Dasinszki kirohanásit.

Nem ugy *Koerber*. A miniszterelnök izgatottan feszengett, hol a szónokra, hol az elnökre nézett, de hiába. *Egyszerre felkelt a miniszteretnök s eltünt a teremből.* Kis vártatva megjelent az elnöki emelvényen dr. *Fuchs* elnök s átvette Pradetól a tanácskozás vezetését.

Mielőtt a következő szónoknak adta volna át a szót, *az elnök megakarta róni Dasinszkit*:

— Vissza kell térnem az előbbi szónok beszédére, a ki az uralkodóház egy tagját is belevonta a vitába . . .

Tovább nem folytathatta az elnök. *A szociáldemokraták és a Schönerer hivei olyan nagy lármát csaptak, hogy az ember a maga szavát sem hallotta.* Valamennyien rátámadtak az elnökre, a miért rendre akarta utasitani Dasinszkit.

Schönerer hadonászva kiáltja dr. Fuchsnak:

— Ön itt se volt, a mikor Dasinszki beszélt, csak az elnöknek van joga megvágni a szónokot!

Az iszonyu lármában az elnök nem tudott szóhoz jutni.

— *Nem engedjük rendreutasitani!* — kiáltották a szociáldemokraták kórusban a Schönerer hiveivel.

Schönerer: Nem türünk erőszakot!

Dr. *Fuchs* elnök: Jó lesz hallgatni, Schönerer ur!

Schönerer: *Szemtelen! Ez arczátlanság!*

Dasinszki és *Resel* folyvást kiabálnak.

Az *elnök* rendreutasitja mind a kettőt.

A zaj nőttön-nő.

Wolf (az elnökhöz): *Mi köze önnek Frigyes főherczeghez?*

Most végre a jegyző szavát meghallja a következő szónok, *Steiner* Lipót antiszemita és bele fog beszédébe.

Ugyanakkor dr. *Fuchs* ismét átadja az elnöklést *Pradenak* és kifelé megy.

Schönerer utána kiált: Már szalad is! Rendreutasit s azzal megy. Előbb várat magára, hivni kell, megadja a rendreutasitást és távozik. Ön *közönséges szemtelen komédiás!*

Erre megint elkezdődik a fülsiketitő lárma, de most átveszik a szerepet a keresztény szocialisták és a katholikus néppártiak.

Prohaska (Schönererhez): Három hétig nem mutatkozott s most idejött lármázni! *Bolond!* Mikor itt fontos dologról van szó, akkor ön *részeg!*

Bielohlavek: Már megint itt van a *cognac-hős* és lármázik. *Takarodjék ki!* Hetek óta először van itt s most is *részeg!*

A keresztényszociálisták kiáltják Schönerernek:

— *Ön a bolondok házába való! Azt se tudja, mit beszél!*

Prade rendreutasitja Schönerert, de a rendet nem képes helyreállitani.

Steiner a legnagyobb zajban beszél tovább s közben *a szociáldemokraták és az antiszemiták már-már hajba kapnak.* Különösen nagy a tombolás, a mikor Steiner azt mondja, hogy a maga jószántából ment Mährisch-Ostrauba végig nézni a sztrájkot.

A szociálisták kiabálnak:

— *Megfizették!*

Steiner erre összeszoritott ökölle rohan a szocialisták felé, de a jobboldalról többen visszatartják.

A karzatról ugy látszik, hogy mindjárt *verekedés lesz.* De lecsendesülnek a kedélyek, mert *Steiner* leült.

Gregorig következik. Szóvá teszi, hogy Prade Bielohlaveket rendreutasította, mert Dasinszkinak közbekiáltott, de a német nemzeti párti alelnök nem rótta meg *Wolfot*, holott *Frigyes főherczegről azt mondta, hogy szénuzsorás!*

A németek iszonyu lármát csapnak erre. Körülfogják Gregorigot s szidják, piszkolják:

— *Aljas gazember! Arczátlan denunczians!* Gyalázatos pimasz!

Gregorig farkasszemet néz a németekkel és a szemük közé kaczag.

A ház ezután tudomásul vette a kormány által a sztrájk ügyében beterjesztett jelentést.

A transzváli háboru.

Most már körülbelül kétségtelen, hogy Krüger és Steyn békét akarnak. Annyi oldalról érkezett már jelentés a két délafrikai köztarsaság elnökeinek a béke érdekében tett lépéseiről, hogy abban kételkedni akkor sem lehetne, ha azt ma a londoni parlamentben nem erősitették volna is meg hivatalosan. Ma még azonban a két fél közt akkora a nézeteltérés, hogy a béke létrejötte ugy látszik még késni fog, annál is inkább, mert a hatalmak nem igen hajlandók az interveniálásra.

E mellett ugy látszik, a harcztéren is nagy események játszódtak le. French angol tábornok bevonult Bloemfonteinbe, a hova holnap Roberts is bevezeti a csapatait. Arról, hogy a búrok ezután is harczoljanak, alig van kilátás s ha csak guerilla-háborut nem kezdenek, nem is volnának képesek megakadályozni az angolok elönyomulását.

A háboru tehát a búrokra nézve vesztve van s tényleg a legokosabb, a mit tehetnek, ha méltányos békét igyekeznek kieszközölni.

Ma különben következő táviratainkat érkeztek:

Hirek a harcztérről.

London, márczius 13.

French tábornok bevonult csapataival Bloemfonteinba, Steyn köztársasági elnök öcsesét elfogták. A Pretóriával közlekedő vasut és táviró az angolok kezére jutott.

A driedfonteini ütközet óta Roberts hadereje gyors menetben ide vonult, miközben a lovasság a főhad előtt járt. Ma reggel azt jelentették, hogy körülbelül tizenkétezer búr tizennyolcz ágyuval egy dombsoron áll, a mely az immár csak 15 mérföldnyire levő Bloemfonteinig vezető egyenes utat domináljа. *Az angol haderő megkerülte az ellenség hadállását.*

Roberts legkésőbb holnap vonul be Bloemfonteinbe. Az angol főhadiszállás tegnap este a Kaal patak mentén tizenöt mérföldnyi masirozás után elérkezett Ventersvleibe, a mely már csak tizenhat mérföldnyire van Bloemfonteintől. *Roberts ujabb meglepetést szerzett a búroknak azzal, hogy nem a Modder folyó, hanem a Kaal patak mentén nyomult előre.* A búrok a főuton várták az angolokat s azt hitték, hogy Abrahamkral közelében kell majd velük megütközniök, de mint fentebb már megemlitettem, az angolok megkerülték őket.

Roberts lord a következőket táviratozza Jenterspleiből ma reggel 8 órakor: Tegnapi előnyomulásunk alkalmával nem bukkantunk ellentallásra. Utasitottam French tábornokot, hogy ha a sötétség beálltáig elég ideje van, szállja meg a bloemfonteini vasuti állomást és foglalja el a vasut járműveit. French éjfélkor azt jelentette, hogy nagy ellentállás után az állomás közvetlen közelében elfoglalt két dombot, a melyek a városon uralkodnak. A fogiyok között van Steyn elnök fivére is. A táviró-drótok észak felé el vannak vágva. *A vasutat elpusztitották.* Magam most French segitségére készülök a harmadik lovasdandárral és lovasitott gyalogsággal. A többi csapatok a lehető leggyorsabban követnek bennünket. *Driedfonteinél szenvedett veszteségünk 320 sebesült és 70 halott és eltünt. A sebesülések veszedelmesebbek, mint máskor, mert a búrok robbanó golyókat használnak.*

London, márcz. 13.

A Reuter-ügynökség jelenti Ladysmithből tegnapi keltettel: Megállapitották, hogy az *ellenség főereje az, mely Biggarsberg mellett all. Joubert tábornok Glencoe mellett van.*

London, márczius 13.

A Reuter-ügynökség jelenti Hopetownból: Az angol lovasság Klaereekleoftól hat mérföldnyire Seffersplan mellett harczba keveredett az ellenséggel. A búrok hat halottat és sebesülteket vesztettek. Angol részen egy katona könnyen megsebesült.

London, márcz. 13.

A Reuter-ügynökség jelenti Vansejlhillből e hó 12-éről: *Clemens* tábornok napfölkeltével rekognoszkáló hadműveletet végzett a tüzérséggel, hogy az Oranje folyó északi partján levő ellenséges hadállás erősségét kikémlelje, és negyvenfontosokkal, 4 üteggel és 3 Maxim-ágyuval megszállotta a folyó déli partján levő dombokat és hadállásokat. A tüzérség több óráig folytatta a tüzelést. A negyvenfontosok lydit-lövegekkel tüzeltek, erősen lőtték a szemközti dombokat és lövésekkel felgyujtottak egy búrok által lakott farmot. A búrok tervnélküli puskatüzeléssel feleltek. Az ellenséges legénységből csak kevés volt látható. Az angol csapatoknak nem volt veszteségük.

A hangulat Londonban.

London, márcz. 13.

Ugy látszik, hogy a béke kérdése akut stádiumba jutott. Valamennyi ujság azt hangoztatja, hogy Anglia nem türheti más hatalom intervencióját. Az ujságok fölsorolják a búrok bünlajstromát s visszautasitják azt a gondolatot, hogy eddigi függetlenségüket meghagyják. Mindnyájan egyetértenek abban, hogy a búroknak feltétlenül le kell tenniök a fegyvert s csakis ezen az alapon lehet a tárgyalást megkezdeni. Az angol nép nem fog oly kormányt türni, a mely az eddig hozott nagy áldozatok után kevesebbel be fogja érni. Nagyon érdekes, hogy az angol kormányhoz közel álló ujságoknak nyilvanvalóan inspiralt czikkeiben egyetlen szóval sem történik emlités a búr köztársaságok annexiójáról, a mi oly sokáig volt az általános jelszó. Az ujságok továbbá nem követelik immár Steynnak és pártjának és a két búr állam képviselő testületének eltávolitását s *egyetlen ujságnak sincs kifogása a következő békefeltételek ellen*:

1. Anglia nélkülözhetlen fölhatóságának elismerése.
2. Az összes búroknak teljes leszerelése.
3. Mind a két népfajnak teljes egyenjogusitása és a választójognak a legliberálisabb alapon való reformálása.

London, márcz. 13.

Miután *Balfour* felolvasta az alsóházban a kormány válaszát a búrok békeajánlatara, hatalmas tapsvihar volt rá a feleiet. A folyosókon izgatottan beszélték meg a történteket.

Mára volt összehiva a konferencia, a melyen határozatot akartak hozni arra, hogy hivják fel a kormányt arra, hogy semmi körülmények közt se ismerje el a délafrikai köztársaság függetlenségét. A konferencziára egybehivott képviselők köszönelet szavaztak Salisburynak a válaszért.

A pénzügyminiszter bejelentette az alsóházban, hogy *a hadikölcsönöket az eredeti feltételek szerint fogadják el.*

A hatalmak intervencziója.

Róma, márcz. 13.

Tegnap délelőtt érkezett ide *Krüger* távirata, a melyben a hatalmakat felszólitotta a béke közvetitésére. *Vilma* királynő válasza ugy szól, hogy nagyon fog örvendezni, ha létrejön a béke, de a kormány nem teheti meg a kezdeményező lépést. Meg kell várnia a hatalmak elhatározását.

A kormányok között sürü táviratváltás van.

Washington, márczius 13.

Alapos az a föltevés, hogy a Egyesült-Államok fölajánlották jó szolgalatatikat Nagy-Britanniának és a délafrikai köztársaságoknak. Egyelőre még nincs szó tulajdonképeni közbenjárásról, a mely Nagy-Britanniának nem tetszenék s a melyet az Egyesült-Államok önként tól nem ajánlanak addig, a mig nem tudják, hogy mind a két hadviselő fél elfogadhatja. Azt hiszik azonban, hogy az Egyesült-Államok nagyon alkalmas közvetitők volnanak arra, hogy a feleknek átadják a békekötésre való fölszólitást, vagy azt a kérdést, hogy milyen föltételek mellett lehetne a békét imét helyreállitani.

London, márcz. 13.

A Reuter-ügynökség jelenti Durbanból mai kelettel, hogy a transzváli kormány Németországot fölkérte közbenjárásra, vagy beavatkozásra, a mit azonban Németország azzal a kijelentéssel utasitott vissza, hogy a konfliktus nem érinti Németországot.

Berlin, márczius 13.

A Reuter-ügynökségnek azzal a jelentésével szemben, hogy Németország a két dél-afrikai köztársaságnak intervencziót irant való kérését elutasitotta, a Wolff-ügynökség a következőket jegyzi meg: Értesülésünk szerint ez a jelentés helytelen és a való tényállás a következő: A két dél-afrikai köztársaság kormányai a pretóriai konzulok utján több nagyobb és kisebb államot megkértek barátságos közbenjárásra. A német kormány erre azt válaszolta, hogy szivesen hajlandó a közbenjárásban közreműködni, ha megvan a közbenjárás alapföltétele, vagyis ha bizonyos, hogy mind a két ellenfél kivánja a közvetitést.

London, márczius 13.

Fokvárosban szombaton meetinget tartottak a búrok mellett s elhatározták, hogy békebizottságot alakitanak, a melynek feladata lesz a londoni békebizottsággal összeköttetésbe lépni.

Krüger és Steyn távirata Salisburyhoz.

London, márczius 13.

Az angol felsőházban *Salisbury* felolvassa *Steyn* és *Krüger* elnököknek Bloemfonteinból e hó 5-éről keltezett következő táviratát:

«Ezereknek vére és könyjei, a kik a háboru által szenvedtek és a Dél-Afrikát fenyegető erkölcsi és gazdasági romlás mindkét hadviselő féire nézve szükségessé teszik, hogy szenvedélytől menten és a három egy isten szine előtt felvessék magukban azt a kérdést, hogy miért harczolnak és vajjon mindegyiknek a czéljai igazolják-e a borzasztó nyomort és pusztulást. Tekintettel erre és több angol államférfiunak arra az állitására, hogy a háboru azért kezdetett meg s azért folytattatik, hogy a királynő tekintélyét Dél-Afrikában alaássák és az angol kormánytól független kormányzatot létesitsenek, kötelességünknek tartjuk ünnepélyesen kijelenteni, hogy a háborut csak védelmi intézkedésnek tekintettük, hogy a köztársaságot fenyegetett függetlenségét megóvjuk és azért folytatjuk, hogy a két köztársaságnak, mint szuverén és független államoknak kétségbevonhatatlan függetlenségét megvédelmezzük és azt az igéretet nyerhessük, hogy a királynő azon alattvalóit, a kik a háboruban mellénk állottak, nem fogják bántani. Csakis e feltételek mellett vezérel bennünket most ugy, mint eddig is az az óhajtás, hogy a béke helyreállijon. Ha ellenben az angol kormány el van tökélve, hogy a köztársaságok függetlenségét megsemmisitse, népünknek nem marad hátra egyéb, mint hogy a megkezdett uton kitartson, az angol birodalom óriási tulnyomó ereje ellenére, bizva abban, hogy Isten nem fog elhagyni bennünket. Haboztunk ezt a nyilatkozatot előbb megtenni, mert attól tartottunk, hogy a mig a mi részünkön volt az előny és védelmi állásainhat az angol gyarmatokban megtartottuk, az ily jelentés sérthetné az angol nép önérzetét. Most azonban, midőn az angol birodalom tekintélye biztositottnak tekinthető az által, hogy a királynő csapatai fogiyul ejtették egyik csapattestünket, és hogy mi czéltal kényszeritve voltunk más állásokat, a melyeket csapataink megszállva tartottak, elhagyni: ez a nehézség el van háritva. Nem habozhatunk tovább, hogy az angol kormánynak s az angol népnek az egész czivilizált világ szeme előtt tudomására hozzuk, hogy miért harczolunk és hogy mily feltételek mellett vagyunk hajlandók a békét helyreállitani.»

Salisbury ezután felolvassa az angol kormánynak e hó 11-én kelt válaszát:

«Elismerem, uraságtok e hó 5-én kelt táviratának kézhez vételét, mely távirat főleg azt a követelést tartalmazza, hogy az angol kormány ismerje el a Délafrikai köztársaság és az Oranje szabad állam, mint független nemzetközi államok kétségbevonhatlan függetlenségét, továbbá azt az ajánlatot, hogy e feltétel mellett a háborunak véget vetnek. 1899 október 7-én az angol kormány és a két köztársaság közt az akkor fennálló egyezmény mellett béke volt. Néhány hónapon át az angol kormány és Transzvál közt tárgyalás folyt, melynek az volt a czélja, hogy orvoslást nyerjenek bizonyos igen komoly panaszok, a melyek Transzvál angol lakossága részéről felmerültek. A tárgyalások folyaman Transzvál, a mennyire az angol kormány tudja, jelentékeny fegyverkezést tett. Az angol kormány ennek következtében lépéseket tett, hogy a fokföldi és natáli angol helyőrségek megfelelő megerősitését előkészitse. Addig angol részről nem sértettek meg azok a jogok, melyeket az egyezmény garantál. Hirtelen Transzvál több napi határidő után és miután gyalázó ultimátumot küldött, a királynőnek háborut üzent és Oranje szabadallam, melylyel még tárgyalások sem folytak, ugyanugy tett. Közvetlenül ezután a két köztársaság csapatai behatoltak a királynő területére és ostrom alá vettek három várost az angol határokon belül. Az angol gyarmatoknak egy nagy részét a tulajdon és emberélet nagy pusztitása mellett háboruba döntötték. A köztársaságok azt a jogot vették igénybe, hogy a királynő területeinek kiterjedt részein ugy bántak a lakossággal, mint hogyha csak e területek a köztársaságok egyikébe vagy másikába bekebelezve lettek volna. E hadműveleteket előre látva, Transzvál hét év óta óriási mértékben hadi szereket gyüjtött, melyek természetök szerint csak arra lehettek rendelve, hogy Anglia ellen fölhasználják. Uraságtok néhány negatív jellegü megjegyzést tesnek e készülődésük czéljáról. Nem tartom szükségesnek, hogy az önök által felvetett kérdéseket tárgyaljam de e nagy titokban tett fegyverkezés eredménye az volt, hogy az angol birodalom kénytelen volt a betörésszerü szembeszállani, a mi a birodalomra egy költséges háborut rótt és ezer meg czer drága emberélet veszteségét vonta maga után. Ez a nagy vész büntetése volt annak, hogy Anglia a legutóbbi években megengedte a két köztársaság fennállását. Tekintve azt, hogy a két köztársaság miként használta fel a nekik adott állást és tekintve azt a vészt, melyet semmi kihivás által fel nem idézett támadásuk az angol területekre hozott, a királynő kormánya csak azzal válaszolhat, hogy nem hajlandó megengedni akár Transzvál, akár az Oranje szabad állam függetlenségét. (Élénk tetszés.)

EGYHÁZ.

Királyi kitüntetés. A király *Kubicsek* János tiszteletbeli esperes és buziási plebánosnak, az egyházi téren szerzett érdemei elismeréséül a koronás arany-érdemkeresztet adományozta.

A pesti izr. hitközség dohány-utczai templomában szerdán, márczius hó 14-én, a Purim esti istentisztelet ½6 órakor, csütörtökön, e hó 15-én, a reggeli istentisztelet ½7 órakor veszi kezdetét.

VIDÉK.

* **Felfüggesztett főszolgabiró.** Esztergom vármegye törvényhatóságának közigazgatási bizottsága ma ülést tartott *Kruplanicz* Kalmán főispán elnöklete alatt. A közigazgatási bizottság *Reviczky* Győző főszolgabirót állásától egyhangulag felfüggesztette és elrendelte ellene a fegyelmi vizsgalatot. Ezen intézkedést azon nyomozás eredménye alapján tették, a melyet Szabó Mihály főjegyző folytatott a főszolgabiró ellen egy, a belügyminiszterhez beadott feljelentés alapján. A nyomozás folyamata alatt ugyanis hitelt érdemlőleg megállapitotta, hogy a főszolgabiró a doroghi és annavölgyi kőszénbányaktól rendes ujévi ajándékokat kapott, hivatalos minőségben végzett bünügyi és bányaügyi nyomozások, kiküldetések alkalmával pedig 60 koronától 300 koronáig menő fuvar- és napidijakat számitott és vett fel. Az igy felvett összeg 12.000 koronára megy. Az eset az egész megyében nagy feltünést keltett. A felfüggesztést nyomban végrehajtották.

UJDONSÁGOK.

— márcz. 13.

— ***Személyi hirek.*** *Frigyes* főherczeg és három leánya: *Gabriella*, *Izabella* és *Mária Alice* főherczegnők Bécsből Pozsonyba érkeztek. — A *badeni* örökös nagyherczeg és feleségé hosszabb tartózkodásra Abbáziába érkeztek.

— ***Uj regényünk.*** Holnapi számunkkal a divatos orosz irodalom egyik ujabb remekét, *Sztanjukovich* Mihály *Az áldozatok* czimü müvét kezdjük meg. A méltán nagy hirre kapott uj orosz iró e müvében megkapó társadalmi dráma kifejlődését viszi az olvasó elé. Az előtérben egy önző, kiváló lelki képességekkel ép ugy, mint külső szépséggel gazdagon felruházott fiatal ember áll. Igazi modern hozomány-vadász, a ki vakmerően tör az arany után, mikőzben durván tapos végig szerető, vérző sziveken. Áldozatai: egy szegény varró-leány, a ki érte elbukott s egy gazdag, csunya leány, a kinek elrabolja szerelmét és millióit — két társadalmi véglet — kiket a véletlen meginditó találkozásban egyesit. S mindehhez hátterül az iró a pétervári orosz társadalom középosztályát állitja oda, a melyet a maga bántó czinizmusával, kicsinyes haszonleseséivel s apró nevetséges hibáival megragadóan jellemez Sztanjukovich.

Márczius tizenöt.

Már csak két nap választ el bennünket a nagy nap jubileumától. Holnapután ünnepet ül minden magyar hazafi. Lobogók lengése fogja hirdetni, hogy az évről-évre rendezett szabadságünnepek melegsége, fénye nem veszit erejéből. Lobogók lengése fogja hirdetni, hogy a nemzet minden rétege együtt érez és szivéből ünnepel. Lobogók lengése, márcziusi szellő fuvalma fog susogni véres árnyakról, dicskoszorus hősökről, ragyogó korszaknak tüneményes alakjairól . . .

Régi dal a régi dicsőségről . . .

*

A budapesti ujságirók egyesülete márczius hó 18-án délután 3 órakor tartja sajtószabadság lakomáját a Hungária disztermében. Az ünnepi beszédet a Jókai billikommal maga *Jókai* Mór fogja mondani. A lakomára az egyesület meghivta a kormány tagjait, az irodalmi társaságok elnökeit, a főváros polgármestereit s közéletünk más kitünőségeit. A meghivott vendégek és az egyesület tagjai a lakomára szóló részvételi jegyet szombat estig válthatják meg az egyesület helyiségében (kerepesi-ut 17.)

Az egyetemi ifjuság lelkes hangu felhivást bocsátott ki, a melyben a márczius tizenötödiki ünnepélyeken való részvételre szólitja fel a székes főváros polgárait. A száztagu rendező-bizottság nagy buzgalmat fejt ki, hogy az ünnepségek méltóak legyenek a nagy eseményekhez. A már megállapitott programm csak annyiban változott, hogy a Petőfi szobor előtti ünnepen is elszavalják a Talpra magyart. A Petőfi-szobor környékét az egyetemi kör szépen feldiszitteti, a szobor előtt pedig a szónokok számára trikolórral diszitett emelvényt állittat fel. Az ifjuság az egyetem-téren, a kecskeméti-utczán, a muzeumkörúton, a Kossuth Lajos-utczán, a városház-téren és a Petőfi-téren át vonul a szoborhoz. Az ünnepet rendező bizottság ez uton is felszólitja az utvonalon levő házak tulajdonosait, hogy a hazafias ünnep alkalmával diszitsék fel házaikat nemzeti szinü zászlókkal. Az egyesületek és magánosok koszoruit csak az ifjuság ünnepélye előtt vagy után lehet elhelyezni a szobron. A muzeumkerti ünnepre csak ezer belépő jegyet adtak ki. Az uj városháza disztermében tartandó matinéra szintén csak jegyegyel lehet bemenni. A teremben levő első padsorokat a hölgyek számára tartják fenn. Az egyetem ifjusága a karzatokon foglal helyet. A rendet mindenütt az ifjuságból alakult rendezőbizottság tartja fenn. A *Petőfi-emléktáblát* márczius 14-én helyezik el a nemzeti muzeum feljáróján. — A *Gara-asztal* irók és müvészek társasága márczius 15-én esti 8 órakor rendes helyiségében, a vámház-körut 12. szám a. vendéglőben szabadságlakomát rendez. A lakoma keretében a nagy napról beszédben, költeményben és szavalatban megemlékeznek: *Gara* József, *Zempléni* Árpád, *Farkas* Emőd, *Róna* Béla, *Dura* Máté, *Taksonyi* József, *Bartfay* Antal és *Gara* Józsefné.

A radikális egyetemi ifjak pártja 14-én este 7 órakor a fővárosi demokrata kör helyiségeiben (nagymező-utcza 21. szám, I. em.) *hazafias emlékünnepet* rendez. Müsora következő: Megnyitó, tartja *Weiller* Ernő. Nemzeti dal, szavalja *Sargó* Dezső. Ünnepi beszéd, tartja *Vészi* József országgyülési képviselő. Oda, irta és szavalja ifj. *Bartha* József. Magyar dalok, énekli *Blaka* Sárika, zongorán kiséri *Chaunard* Endre. Beszéd, tartja *Vidacs* Aladár. Előestén (költemény), irta és szavalja *Silberstein-Ötvös* Leo. Petőfi Hortobágyon (melodráma), szavalja *Garamy* Jenő, kisérik hegedün *Schwarz* Pál, zongorán *Chaunard* Endre. Zárszó, mondja *Détsy* István.

Az állatorvostanhallgatók köre márczius 15-én, délután 3 órakor, a sebészeti tanteremben diszgyülést tart a következő müsorral: 1. «Hymnus.» Előadja a *főiskolai ifjuság dalosköre.* 2. »Elnöki megnyitó.» Tartja *Horvath* Vilmos. 3. «Talpra magyar! . . .» Szavalja *Horváth* József. 4. «Szabadság.» Irta és felolvassa *Erdős* Dezső. 5. «Előre!» Tóth Kálmántól. Szavalja *Rónai* Mihály. 6. «Népdalok.» Fuvolán előadja *Kiss* Kálmán. 7. «Riadó.» Czuczor Gergelytől. Szavalja *Steiner* Henrik. 8. »Szózat.» Előadja *a főiskolai ifjuság daloskőre.*

A IV. ker. *községi főreáliskola* ifjusági köre az intézet disztermében, délelőtt 10 órakor ünnepséget tart, melyen a megnyitó beszédet *Báthory* Nándor igazgató tartja. Az ünnepség müsora nyolcz számból áll.

A VII. ker. *kir. állami főgimnázium* ifjusági köre *szegény tanulókat segitő alapja javára* a Royal-szálló nagytermében hangversenyt rendez. A rendező bizottság élén dr. *Sebestyén* Károly áll. A hangverseny szereplői a tanuló ifjuságból kerülnek ki és többek között előadják Shakespeare *Julius Caesar* játéka II. felv. 2. szint. Kezdete fél nyocz órakor.

A *székesfővárosi II. kerületi felső kereskedelmi iskola tanuló ifjusága* 15-én délelőtti 9 órakor az intézet tornatermében (II., szalag-utcza 16. sz.) iskolai ünnepséget rendez. Az ünnepség sorrendje: 1. Himnusz, énekli *Sztraka* Pius vezetése mellett az *ifjuság daloskara.* 2. Megnyitó beszéd, mondja: *Péter* János. 3. Ünnepi beszéd, mondja: dr. *Nagyőszi* Ferencz. 4. Concert-ábránd, Siposstól, zongorán előadja: *Lövy* Lajos. 5. Nemzeti dal, Petőfitől, szavalja: *Sternád* István. 6. Kurucz bordal, Káldi Gyula átiratában, *Sztraka* Pius vezetése mellett énekli az ifjuság daloskara. 7. Magyar népdalok, Hubay Jenőtől, hegedün előadja; *Károlyi* György, zongorán kiséri: *Lövy* Lajos. 8. Petőfi a Hortobágyon, szövege Várady Á.-tól, zenéje Kun L.-től, szavalja *Kalmár* Károly, kisérik hegedün: *Károlyi* György, zongorán *Fleischbauer* Tamás. 9. Népdalok, énekli: *Veszelszky* Ferencz. 10. Rákóczi, Kéler Bélától, zongorán előadják *Fleischbauer* Tamás és *Lövy* Lajos. 11. Szózat, énekli: *Sztraka* Pius vezetése mellett az ifjuság daloskara. Az ünnepség után az ifjuság a budavári honvédszoborhoz vonul, a hol *Légrády* Andor beszéd kiséretében azt megkoszoruzza s *Keller* Lajos Petőfi Nemzeti dalát elszavalja.

A VII. kerület Kazinczy-utczai elemi iskola disztermében márczius 15-én, délelőtt 9 órakor ünnep lesz, a melyen Rákos István tartja az alkalmi beszédet. A növendékek szavalnak és hazafias dalokat énekelnek.

A kispesti dalárda márczius 15-én hangversenyt rendez *Sérczi* Ferencz elnöklete alatt az Ullmann-féle helyiségben. Az ünnepélyen Kispest egész lakossága résztvesz.

Wagner Manó rákospalotai tan- és nevelő-intézetében csütörtökön délelőtt tartják meg a szabadságünnepet. A megnyitó beszédet az igazgató tartja, a programm többi számait a tanulók szavalatai és éneke töltik be. — A *budapesti hazafias függetlenségi polgárok* a budapesti jótékony asztaltársaságok központjával egyesülve szintén megünneplik márczius 15-ét. Az ünnepi szónoklat megtartására *Eötvös* Károly országgyülési képviselőt kérték fel.

A *Csak szorosan* magyarországi könyvkereskedőségédek egyesülete márczius 14-én hazafias estélyt rendez az egyesület disztermében (magyar-utcza 3. szám I. em.). Az ünnepély müsora a következő: 1. Megnyitó beszéd, tartja *Schäffer* János elnök. 2. A vándor madár. Abrányi Emiltől, szavalja *Serfőző* Gizella. 3. Tavasz elmult . . . népdal, énekli *Führing* János, czimbalmon kiséri *Gergolovics* Vilmos. 4. Magyar nők a szabadságharczban, irta és felolvassa *Farkas* Emőd. 5. Talpra magyar, szavalja *Nagy* László.

A pápai ev. ref. főiskolai ifjusági képzőtársulat a főiskolai ének- és zenekar közreműködésével 15-én este a városi szinházban emlékünnepet rendez, melynek müsora a következő: 1. Részletek Erkel F. Bank bán czimü operájából. Gáthy Zoltán átiratában. Előadja: *az ifjusági zenekar, Gáthy* Zoltán vezetése alatt. 2. Márczius 15-én. Óda. Irta: Czeglédy Sándor, szavalja *Sohár* Kálmán. 3. Emlékbeszéd. Tartja: *Jakab* István. 4. Képek szabadsánharczunk történetéből. a) Prológ. Előadja: *Baditz* Lajos. b) I. kép. Rákóczy kesergője. Enekli: *a főiskolai énekkar Gáty* Zoltán vezetése alatt. Márczius 15-ike. Előadják: *Kádar* Imre, *Kovács* Bálint, *Sehór* Ernő. Nemzeti dal. Szavalja: *Izsák* József. Klapka-induló. Előadja: *a főisk. zenekar.* c) II. kép. Kossuth Lajoz azt izente . . . Énekli: *a főisk. énekkar.* Buzditó beszéd. Előadja: *Soós* Károly. Csatadal. Enekli: a *főisk. énekkar.* d) III. kép. A szabadságharcz története. Előadja: *Pathy Nagy* Lajos. Lengyel hymnus. Énekli: *a főisk. énekkar.* Szomoru napok. Előadja: *Vargha* Sándor. Rég veri már a magyart . . . Énekli: *a főisk énekkar.* e) IV. kép. Hadnagy uram, hadnagy uram. Előadják: *Mohácsy* Ferencz, *Proszonits* Nándor. f) V. kép. Mi piroslik ott a sikon távolban? . . . Énekli: *a főisk. énekkar.* Befejezés. Előadja: *Medgyaszay* Gusztáv. Szózat. Énekli: *a főisk. énekkar.*

A *szabadkai nemzeti kaszinó* nagyszabásu ünnepélyt rendez. A programm a következő: 1. A *szabadkai dalárda* nyitánya. 2. Dr. *Liporzsenesics* Lázár ünnepi beszéde. 3. Dr. *Csillag* Károly költeménye. 4. Dr. *Balogh* Lajos emlékbeszéde a kaponyai hősökről. 5. Szózat, énekli a dalárda.

Az *érsekujvári dalegylet* is rendez ünnepet a következő müsorral: 1. «Himnusz», énekli az *érsekujvári dalegylet.* 2. Alkalmi beszéd, tartja *Snasel* József. 3. «Szózat», énekli a dalegyletek egyesitett énekkara. 4. «Talpra magyar», szavalja *Bleszkán* Ferencz. 5. «Rakóczy» induló, előadja az *érsekujvári vasuti önképző és dal-egyesület.*

Eger képviselőtestülete elhatározta, hogy azt az utczát, melyben *Knezich* Károly tábornok, az aradi tizenhárom egyike huzamosabb ideig lakott, a vértanu nevéről nevezi el, házát pedig emléktáblával jelöli meg. Az emléktáblát 15-én fogják ünnepélyesen leleplezni. *Hanák* Gyula városi főjegyző mondja az ünnepi beszédet, *Skripecz* Ferencz pedig elszavalja *Ábrányi* Emil «Tizenhárom» czimü költeményét.

Ó Tordán, az ev. ref. papilakban ugyancsak emléktáblát helyeztet el az *Emke* aranyos-tordamegyei választmánya *Petőfi* ott időzésének emlékére. Az ünnepélyes leleplezés sorrendje a következő: 1. A közönség felvonul az emléktáblához a *tordai zenekar* indulója mellett 2. Énekel a *tordai daloskör.* 3. Szaval *Simó* János. 4. Felavató beszédet mond *Lovassy* Andor. 5. Dr. *Versényi* György az erdélyi irodalmi társaság képviseletében szavalja saját költeményét. 6 Az emléktábla alapitási oklevelet felolvassa *Kovács* Dániel Emke vál. titkár és ugyanazt átvészi *Füzi* Sándor ev. ref. lelkész. 7. Enekel a *tordai daloskör.* 8. A *tordai zenekar* indulója mellett elvonulás.

A komáromi városi polgári fiuiskola tantestülete és ifjusága a kollégium nagytermében hazafias iskolai ünnepélyt rendez. Müsora következő: 1. Himnusz, előadja az *ifjusági zenekar.* 2. Ünnepi beszéd, tartja *Czéh* István. 3. A bujdosó, előadja az *ifjusagi énekkar.* 4. Nemzeti dal, szavalja *Bachó* Emil. 5. Kossuth-nóta, előadja *az ifjusági zenekar.* 6. Kossuth élete, irta és felolvassa *Biró* Ödön. 7. Szabadságdal, előadja az *ifjusági énekkar.* 8. Márczius 15. szavalja *Dosztál* Gyula. 9. Klapka-induló, előadja az *ifjusági zenekar.*

—

— ***Stefánia menyegzője.*** Bécsi tudósitónk közli, hogy *Miramareba* és *Triesztbe* napok óta temérdek idegen érkezik, a kik abban reménykednek, hogy jelen lehetnek majd az esküvőn, vagy legalább láthatják a matkapárt. De a kastély és a park el van zárva. Senkit sem bocsátanak be jegy nélkül, már messze megállitják a járókelőket s a park közelébe se engednek idegent. Megesett, hogy arisztokrata látogatókat is visszautasitottak, mert az illetők nem tudták, hogy jegyet kell szerezniök. Az esküvőre már megtettek minden előkészületet. Elhatározták, hogy *hétfőn délelőtt lesz a nász* a legnagyobb egyszerűséggel. Eredetileg ugy volt, hogy az esketésnél a trieszti püspök is interveniálni fog, de mivel ugyanakkor egy gyászmisét kell mondania, azért az esketést *Stefánia* főherczegasszonynak régi gyóntatója, *Mayer* udvari plébanos egy udvari kaplannal fogja végezni s jelen lesz *Kolb* jezsuita páter is. A szertartás csak néhány perczig fog tartani, mert a beszéd is elmarad. Az esküvő közönsége csak nagyon csekély lesz, még a kiséret sem fog teljes számban megjelenni a templomban. Gróf *Lónyay* Elemér tanui lesznek a fivére s egy más rokona. Meg vannak hiva azonkivül gróf *Welsersheimb* volt nagykövet a feleségével, *Jellasich* grófné és gróf *Esterházy* Ferencz. Esküvő után ebéd lesz, de a tengeri utazás elmarad. Stefánia főherczegasszony és a leánya egész nap a tengerparton sétálnak s sokat festenek. — *Triesztből* táviratozza tudósitónk, hogy gróf *Lónyay* Elemér még *Velenczében* van s csak vasárnap érkezik *Triesztbe.* A *Grignano*-fogadóban Miramare mellett már rendelt lakást magának.

— **A lelkiismeret halottja.** *Fülöp* Gyula 15 esztendős *debreczeni* lakatos-inas tegnap sziven lőtte magát és szörnyet halt. A fiatal öngyilkos négyszer követett el betöréses lopást s e miatt vizsgálat alatt állott. A fiut azonban ugy látszik a lelkiismeret nem hagyta nyugodni s e miatt ölte meg magát.

— **Banket Székely Bertalan tisztelére.** Az országos kaszinó emeleti éttermében ma este banketra gyültek össze *Székely* Bertalan tanártársai, müvészkollegái, tisztelői és a sajtó képviselői, hogy megünnepeljék a mesternek a Nemzeti Szalon kiállitásával történt revelációját. A mesteriskola képviseletében *Lotz* Károly és *Strobl* Alajos, az országos mintarajziskola nevében *Schulek* Frigyes, *Rauscher* Lajos müegyetemi tanár, *Gyulai* László, *Aggházy* Gyula, *Nadler* Róbert, az Ebner-iskolából pedig *Ebner* Lajos jöttek el, hogy lerójják tiszteletük adóját az ősz mester iránt, ki évtizedek óta csendes visszavonultságban munkálkodik a magyar képzőmüvészet örök dicsőségére. De eljöttek azonkivül müvészkollegái a képzőmüvészeti társulattól és Nemzeti Szalonból is és eljöttek családjának tagjai, gyermekei: Székely Árpád és dr. Székely Ágoston, veje Antal Gyula s az irodalom és zsurnalisztika jelesei, kik az utóbbi napokban oly meleg sorokkal ünnepelték a mester dicsőségének ujjászületését.

— **Őrült a képviselőházban.** A képviselőháznak ma délelőtt megvolt a maga szenzációja. A ház feszült figyelemmel hallgatta *Komjáthy* Béla alapos fejtegetéseit, a mint a földmivelésügyi politikát birálta, a mikor egyszerre *közbeszólt a karzat.* A karzatnak a szélsőbal fölött levő szakaszán valaki harsány hangon kiáltotta:

— *Eljen a független Magyarország az összes nemzetiségekkel!*

Mindenki a karzat felé nézett, Komjáthy is abbahagyta beszédét. A karzaton alacsony, sovány, fekete bajuszu, exaltált külsejü ember állt és nemzeti szinü pánlikával körülkötött papiriveket hajigált le. Vagy négy darab ilyen ivet dobott le a szélsőbal padjaira, de erre mellette termett két teremszolga és kivezette. A ledobált ivek kérvények voltak és tartalmuk egyforma. Ezzel kezdődött:

Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Nagyságos képviselő urak!
Kegyelmes uraim!

Azután elmondja, hogy ő szegény szülőktől származott és bár atyja csős, anyja tót, az ő szive tele van magyar érzelmekkel és emberszeretettel. A képviselőket és a miniszereket erre kéri: Tegyék Ausztria-Magyarországot nagygyá, egészségessé, továbbá: gyüljenek egybe az apostoli magyar királylylyal s kérjék meg a többi nemesen gondolkozó hatalmakkal együtt, hogy az *angol bár háborub n* vér tovább ne folyjék. Az egész hadjárat a bírók részeről az igazságért van, az angol kormányférfiak pedig ballépést követtek el. Az egész világ népe várja, melyik királyban van annyi bátorság és emberszeretet, hogy ilyenkor az igazságért szavát fölemelje. A kérvény igy végződik:

Igazság vezérelje Ausztria-Magyarországot, de nem érdekhajhászat!

Volt Mátyás király, de lesz ismét isten segitségével!
Krisztus az Igazságért fölfeszittetett!
Maradtam mindnyajoknak alázatos szolgája
hazafiui tisztelettel
Lippert István,
betüszedő.

Az ülés megzavaróját *Csávossy* háznagyhoz vitték. Elmondta, hogy *Lippert* István 27 éves budapesti születésü betüszedő, a Szent István-nyomda alkalmazottja. Viselkedése megerősitette azt az általános vélekedést, hogy a szerencsetlennek meghibbant az agyveleje. A háznagy átadta az ügyeletes rendőrtisztnek, s a mikor vallatni kezdték, izgatottan ezt kiáltotta:

— Ha engem tönkre tesznek, én az egész világot tönkreteszem! . . . Be fogom bizonyitani, hogy Magyarországban forradalmat akartak csinálni s én meg akarom csirájában fojtani!

A rendőrtiszt Lippertet beszállitotta a rendőrségre.

— **Névmagyarositások.** *Hochberger* Mór és Vilmos hont-varsanyi illetőségü zselizi lakosok, valamint az előbbi kiskoru fia Géza vezetéknevének «Halmai»-ra, *Braun* Lajos budapesti illetőségü ugyanottani lakos, valamint kiskoru leanya Albertina vezetéknevének «Barta»-ra, *Löwy* Ferencz ujpesti illetőségü ugyanottani lakos, valamint kiskoru fia Antal Ferencz vezetéknevének «Lukács»-ra, *Petrusan* Péter nagybányai illetőségü ugyanottani lakos, valamint János, Mária, Péter, József, Anna és Miklós nevü kiskoru gyermekei vezetéknevének «Peterfi»-re, *Epinger* Sándor Sámuel szegedi illetőségü jelenleg szilagy-somlyói lakos, valamint kiskoru gyermekei Pál és Borcsa vezetéknevének «Elek»-re, *Paskesz* Manó szegedi illetőségü tálhi (Esztergommegye) lakos vezetéknevének «Polgár»-ra, *Philipp* Antal magyar kir. pénzügyőri felvigyazó fiumei lakos vezetéknevének «Fenyő»-re, *Frenkl* Henrik budapesti illetőségü budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Rezső, Ottilia és Károly vezetéknevének «Fabri»-ra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— **Katonatiszből bibornok.** *Canossa* Lajos veronai bibornok — mint Rómából jelentik — ma meghalt kilenczvenegy éves korában. Canossa egyike volt a kuria ama négy tagjának, a kik a bibort még *IX. Pius* papától kapták. Veronnai püspökké való kinevezetése a lombard-velenczei királyság korába terjed vissza. Fiatal korában mint tiszt az osztrák lovasságnál szolgált és egy sulyos szivbeli sértés következtében, melyet atyjától kellett elszenvednie, a papi pályának szentelte életét. Canossa ugyanis heves szerelemre lobbant egy nemes hölgy iránt és megkérte atyját, hogy a leány kezét kérje meg részére. Az apa azonban maga vette el a leányt, mire a melyen megbántott ifju a jezsuita-rendbe vétette föl magát. Hivatásának példás lelkiismeretességgel felelt meg. Nem volt kiváló szellem, de szivjósága példaszerüvé vált Veronaban. — Tudvalevőleg IX. Pius is katona volt fiatal korában.

— **A kiállitás becsületrendjei.** A párisi világkiállitás alatt — mint a hogy ilyenkor rendesen lenni szokott — be fog következni a rendjeleső. A franczia kamarában a jövő héten állapitják meg a kiosztandó becsületrendek számát. A kereskedelemügyi miniszter már a kamara elé terjesztette azt a törvényjavaslatot, a mely felhatalmazza a kormányt a következő kinevezésekre: 500 lovag, 166 tisz, 25 commandeur, 7 grand officier és 2 nagykeresztes, vagyis összesen 700 kitüntetésre.

— **Tizezer korona a hirlapiróknak.** Sajátságos körülmények között kapott a magyarországi hirlapirók nyugdijintézete tizezer koronát. Egy ismeretlen e hó 8-án a főpostán ajánlott levélben *tizezer koronát* küldött a kereskedelmi miniszterium egyik tisztviselőjének, a nélkül, hogy magát, vagy a küldemény czélját megnevezte volna. A tisztviselő ezt az összeget a következő napon az eset bejelentésével a miniszternek adta át. Miután a küldeményben az összegen kivül egyéb feljegyzés vagy felvilágositás nem volt s további nyomozásra támpont nem kinálkozott, a kereskedelmi miniszter ezt a tizezer koronát a hirlapirók nyugdijintézetének juttatta.

— **Gyilkos márczius fagy.** Iglóról jelentik, hogy *Kovalcsik* István szepes-olaszii pénzügyőr márczius 8-án hivatalos teendőinek elvégzése után hazamenet a ragyócz-szepes-olaszii uton megfagyott.

— **Hegedüs Sándor** kereskedelemügyi miniszter e héten pénteken *nem* tartja meg a szokásos kihallgatást.

— **Szerencsétlenül járt tüzér.** A kis-szent-miklósi tüzérség tegnap gyakorlatot tartott Mondorlak és Glogovácz községek között. Ilyen gyakorlatok alkalmával, melynél a lövöldözés gyakorlati töltényekkel szokott történni, a munició kimélése szemponjából egyik-másik ágyunál piros zászlókat szurnak le a földbe, mely azt jelenti, hogy az illető üteg folytonos működésben van. A zászlót *Tomics* Vladimir, verseczi születésü köztüzér kezelte. Mikor át akart menni a jobboldali frontra, a helyett, hogy az ágyuk megett ment volna, azok előtt szaladt át, épen abban a perczben, mikor egyik ágyunál a tüzmester a gyujtózsinórt elrántotta. A lövéssel járó nagy légnyomás Tomicsot, ki ép a lövonalban volt, óriási erővel a földhöz vágta. A szerencsétlen köztüzér *halálos sérülést* szenvedett. A tüzelést rögtön beszüntették s Tomicsot beszállitották a helyőrségi kórházba.

— **Az elsült fegyver.** Nagy szerencsétlenség történt a napokban *Runya* községben. *Hevessy* Peter nagybirtokos egyik inasa egy csoport gyermek közelében fegyvert tisztitott. A fegyver hirtelen elsült és öt gyermeket megsebesitett. Az egyik már *belehalt* sebeibe, mig a másik négy is veszélyes sérüléseket szenvedett.

— **Csendőrök és parasztok.** Sorozásra készültek *Magyar Jesztreb* község legényei. Régi szokás szerint széles jó kedvükben utczahosszat muzsikaltatták magukat. Az arra járó csendőrőrjárat nyugalomra intette a legényeket, a kik erre meg is juhászodtak. Alig hagyták el azonban a csendőrök a falut, Magyar Jesztreb katonajelölt ifjusága nyomban követte őket s az országuton kövekkel támadta meg az őrjáratot. Minthogy a boros hangulatban levő legények többszöri felszólitásra sem hagytak abba a támadást, a csendőrök kénytelenek voltak a tömegre löni. *Egy legényt agyonlőttek, kettő sulyosan megsebesült.* Sátoraljaujhelyről birósági bizottság és a kassai hadbiró azonnal a helyszinere utaztak.

— **Öngyilkos földbirtokos.** Miskolczról feltünést keltő öngyilkosság hirét hozza a táviró. Négyessi *Szepessy* István földbirtokos, a ki már régebb idő óta buskomor volt, ma megölte magát. Az öngyilkosság annál inkább széles körben mély megdöbbenést és igaz részvétet keltett, mert a szerencsétlen Szepessy előkelő család sarja és köztiszteletben álló uri ember volt.

— **Gonosz tréfa.** *Gyói* Imre, *Trippa* Mihály és *Szorát* Ádam *kőpesdi* legények e hó 9-én javaban mulattak a korcsmában, a mikor betért oda *Bokor* Vincze is, özvegy *Bokor* Jánosné legényfia. Bokort a három duhaj legény közrefogta és elkezdték itatni. Bokor elemte szabadulni akart a kompániától, de mert felt a durvaságaiktól, inkább megadta magát, bort hozatott és ivott a három legénynyel mindaddig, a mig az elfogyasztott italtól lerészegedve, elaludt az asztalnal. Ekkor a három társa kivitte az udvarra s ott egy aznap leölt birkának a vérével az arczát bekenték és igy vitték az anyjához. Midőn haznértek vele, felköltötték Bokor édes anyját, hogy nyissa ki az ajtót, hazahoztak a fiat, a kit agyonlőttek. A szegény asszony, a mint meghallotta, hogy fiát agyonlőttek, remülve futott ki az udvarra s a mikor fiának véres arczát megpillantotta, egy jajkiáltassal összeesett és meghalt. Remületében szivszélütést kapott. Bokor, a ki a hideg levegőn magához tért, midőn megtudta, hogy anyja halálat mi okozta, fegyvert ragadott, hogy a három legényt agyonlövi s ebben a szándékában csak nagynehezen tudták megakadályozni. A csendőrség a gonosz tréfa előidézőit följelentette a törvényszéknel.

— **Furfangos parasztasszony.** Gyöngyösön a «Gyöngyösi bankrészvénytársaság» ügyészéhez a napokban beállitott egy parasztasszony és elmondta, hogy őt *Babos* Józsefnének hivják s gyöngyös tarjáni ingatlanaira negyszázhatvan koronát akar felvenni. Ingatlanainak telekkönyvi számait be is mondta. Az ügyész utána nézett s minthogy a számok tényleg egyeztek, a banktól a kért összeget kiutalta. Az asszony pedig zsebre vágta a pénzt és re bene gesta távozott. Az ügyész ezután a fölvett kölcsönt bekebeleztette s erről hivatalosan értesitette Babos Józsefnét Tarjánban. Ez azonnal elment az irassal a nótáriushoz, s ott csodálkolva értesült annak tartalmáról. Csak akkor derült ki, hogy a bank ügyészét valami furfangos csalónő, a ki Babosnénak adta ki magát, alaposan becsapta.

— **A szabadkai szinházi botrány.** A Pesti *Ihász* Lajos szinigazgató és *Braun* Henrik, a *Bácskai Hirlap* szinkritikusa közötti inzultusból támadt lovagias ügy tegnap délután befejezést nyert. A szinigazgató a szabadkai lapokban nyilatkozatot tett közze, a melyben a történtek fölött legmelyebb sajnálatát fejezi ki és bocsánatot kér a kritikustól.

— **Rablogyilkosság a vásáron.** Rémes rablógyilkosság történt a *szent-tamási* vásáron. Az áldozata egy szerencsetlen koczkajátékos, ki vásárról-vásárra czipeli csillogó nyereménytárgyait és üveggyöngygyel, tükrös skatulyákkal kápráztatja el a vásáros közönség szemeit. *Buchbinder* Ignácz is szerencsét próbalt a szent-tamási vásáron. Felütötte sátrát, kirakta csillogó tárgyait s az első nap elég jól jövedélmezett. Ez okozta vesztét. Éjszakára kint maradt sátorában, a hol a nyereménytárgyak is el voltak helyezve. *Mainszki* Nenád, *Csupics* Gyuró, *Ivanics* Sztevó és *Manojlovics* Sándor szent-tamási rovott multu legények, allandóan figyelemmel kisérték a szerencsétlent. Tudták, hogy pénz van nála, de meg a fényes nyereménytárgyakra is fájt a foguk: elhatározták, hogy Buchbindert kiraboljak. A négy elvetemedett legény éjjel behatolt Buchbinder sátrába, az alvó embert torkon ragadták, szájat bekötötték s aztán egy előre elkeszitett éles késsel az áldozat *nyakát elmetszették.* Ezután elvették minden pénzét, fel törték a ládáját s abból kiszedték az értékesebb nyereménytárgyakat. A gyilkosságra csak másnap reggel jöttek rá, a mikor a vásárosok már mind kirakódtak s csak Buchbinder sátra volt még leeresztve. Egyik szomszéd benézett a sátorba s ott látta Buchbindert átmetszett nyakkal. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást s hamarosan sikerült is az egyik tettest *Manojlovics* Sándor személyében kideriteni, a ki bevallotta a gyilkosságot és megnevezte társait is. A gyilkosokat átadták a biróságnak.

—

= **Életunt munkásleány.** *Heude* Gizella szombathelyi születésü 22 éves gyari munkásleány tegnap este Kemény Zsigmond-utcza 23. szám alatt levő lakásán maróluggal megmérgezte magát. A segitségül hivott mentők eszméletlen allapotban szállitották a Rókus-kórházba. Vegzetes tettének okát nem tudják, a szerencsétlen leány csak ennyit irt egy darab papirosra:

— Isten veletek, élni nem akarok. *Gizella.*

= **Akácia-arczcréme 1 frt, Akácia szappan 50 kr. Akácia-poudre,** fehér-, rózsa- v. créme-szinben **50 kr.** E kiváló arczszépitő és tisztitó készitmények törvényesen vannak védve. Kaphatók a gyógyszertárakban. Főraktár: *Kriegner Gy.* gyógyszertára, Budapest, Kálvintér.

Félelem a tébolytól.

— **Szenzácziós öngyilkosság.** —

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

Az őrültek háza. Alig van borzalmasabb hely a világon, mint az a szomoru, komor épület, a hova élve temetik el az embert. A kik már ott vannak és saját rőgeszméjük szerint boldogan vagy keseregve élik le még hátralevő napjaikat: azok már aligha érzik azt a borzalmat, a mit épeszü ember érez, ha csak beszél is az élőhalottak temetőjéről. És mino iszonyt kell az idegbeteg emberben az a gondolat, hogy megőrül és bekerül abba a rémes hazba. Ennek az iszonynak, a megőrüléstől való félelemnek esett áldozatul egy igen előkelő, ragyogó szepségü asszony. *Liptay* Lajos belügyminiszteri osztálytanácsos neje, született *Molenda* Magdolna vasárnap délután öngyilkossá lett, a halalba kergette az a gondolat, hogy az őrültek házaba kerülhet.

És elkészült a halálra. A mikor elhatározta, hogy a halál mennyasszonya lesz, gondolt arra is, hogy külső megjelenése is méltó legyen a menyegzőre. Gyermekeitől elbucsuzott, fényes estély-öltözéket vett magára és azután az ablak keresztfajára *fölakasztotta magát.* A mikor észrevették, még élt, de az életnek megmenteni már nem tudtak. Az orvosok hasztalan használtak fel mindent, a mit a tudomány vivmanyai rendelkezésükre bocsátottak: a szerencsetlen asszony ma hajnalban, két napi kinlódas utan elérte czéljat: *nem került az őrültek házába . . .*

Holnapután délután kiviszik a temetőbe . . .

A megható tragédiáról tudósitónk a következőkben számol be:

A Krisztina-körut 7. szám alatt van *Liptay* Lajos belügyminiszteri osztálytanácsosnak, az utlevél-osztály vezetőjének, pompas családi lakóháza. Diszes, földszintes épület, a melynek belső berendezése vetélkedik hármelyik főuri kastély berendezésével. A gyönyörü uraságí lakasban az angol kényelem a franczia izlessel párosul. A tágas pinczehelyiségekben van a cselédség lakása, lönn pedig a csalad lakosztályai sorakoznak egymas mellé.

Ebben a fényes lakásban élt *Liptay* Lajos osztálytanácsos nejével, született *Molenda* Magdolnával és három leánykájával: a 12 éves *Irmával,* a 9 éves *Bellával* és a 6 éves *Malvinnal.*

Tizenhárom év óta voltak házasok. A férj daliás, dúsgazdag ember, a kinek csak a Krisztina köruton *hat* háza van, a nő ragyogó szepségü, bajos teremtes, a kit Budán a legszebb asszonynak tartottak.

Igen előkelő háztartást vezettek. Rokonságban, jó barátságban voltak a legelőkelőbb budai családokkal, a melyek tagjai sürün fordultak meg náluk. Igy *Daranyi* Ignácz földmivelesügyi miniszter is gyakori vendégük volt. Zavartalan boldogságban éltek a közelmult időkig. A merre csak megfordultak, mindenütt feltünést keltett a szépsége teljében viruló asszony, a ki még kiválóan diskret és elegans öltözékeivel is feltünt,

Néhány hónap óta azonban a családi boldogság derült egén felhők tornyosultak. Liptayné betegeskedni kezdett. Az alig 36 éves, szép asszony rendkivül ideges lett. Minden ujjában volt. Senki sem tudott semmit a kedve szerint végezni és minden csekélységért haragra lobbant.

A csendes Krisztina-köruti palota, a melynek még a kapuja is mindig zárva volt, lassankint a czivakodás és pörpatvar tanyája lett. A ház ura minden önfeláldozása daczara sem tudta lecsillapitani ideges nejét. Egyre gyakrabban maradt el hazulról és az utóbbi időben már csak a legszükségesebb időt töltötte családja körében.

Tegnapelőtt, vasárnap delben, a mikor *Liptay* haza-érkezett, neje ismét pörpatvarral fogadta. A czivakodás az ebédnel is folytatódott, a mikor *Liptay* végre türelmét vesztve, e szavakat vágta oda nejének:

— *Meglásd, még az őrültek házába kerülsz!*

Az asszony, a kinek beteges képzelődését amugy is már régóta kinozta az a gondolat, hogy családja valami ideggyógyintézetbe akarja vitetni, hevesen felelte:

— *Fogadjunk, hogy nem ugy lesz!*

Igy ért véget az ebéd. *Liptay* rögtön az ebéd után, negyed két órakor, szó nélkül távozott és nem mondta meg, hogy hova megy. Neje ölebe vette gyermekeit és sokáig hevesen csókolgatta őket, miközben arczán végig peregtek a könyek.

— Miért sirsz, anyácskám? — kérdezte csodálkozva a 6 éves *Malvinka* és felkuszott édesanyja ölebe.

Liptayné megrazkódott, letörölte könyeit és átküldte leanykáit a gyermekszobába.

— Semmi, semmi, kis leánykám, — mondá, — menjetek játszani.

A leanykák kimentek a szobából, Liptayné pedig faradtan dőlt le egy karosszékbe. Álmodozásából néhány percz multva középső leánykája, a *Bellacska* riasztotta fel, a ki arra kérte édesanyját, hog

Zendülés a tolonczházban.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

A Mosonyi utczai tolonczház ma reggel nagy háborúság szinhelye volt. Tiz tolencz, a kiket egy közös zárkába csuktak, fellázadt a hivatalos hatalom ellen.

Eltorlaszolták zárkájuk ajtaját és semmi áron sem akarták kinyitni. Hasztalan interveniált *Urs* Nándor rendőrtanácsos, a dologház vezetője, hasztalan lépett közbe később maga *Rudnay* Béla főkapitány, a kit telefonon értesitettek a lázadásról: a zendülők nem adták meg magukat.

Végre is a rendőrök bezuzták az ajtót és egyenkint huztak ki rejtekhelyükből a foglyokat, a kiket aztán láncra verve külön czellákban helyeztek el. Csak a rendőrhatóság tapintatát dicséri, hogy az elkeseredett küzdelemben nem folyt vér.

A zendülésről tudósitónk a következőket jelenti:

A Mosonyi-utczában, a rendőrlaktanya közvetlen szomszédságában, van a tolonczház, a mely egyszersmind közigazgatási fogházul is szolgál. Hónaponkint kétezernél több büntetett ember fordul meg a hatalmas épületekben, a melyekben mintaszerű a rend.

A tolonczháznak volt lakója már hetek óta egy *Horváth* János nevü többször büntetett csavargó, a ki örökre ki van tiltva a fővárosból. Horváth azonban minduntalan visszamerészkedett és igy fogták el két hónap előtt a detektivek, a mikor a rendőrség közigazgatási uton a hatvannapos maximális fogházbüntetéssel sujtotta.

Ma ülte le büntetését és ezért már tegnap délután értésére adták, hogy hazatolonczolják illetőségi helyére, egy pozsonymegyei kis faluczskába.

A hazatolonczozás ellen a jó madarnak elvben nem volt kifogása, csak a tolonczozás módja nem tetszett neki. Több izben volt már része ebben a proczedurában és igy tudta, hogy nem vasuton viszik haza, hanem tolonczállomásról tolonczállomásra gyalog kisérik. Ez a hosszu gyalogolás, a mely az egyes községházak «dutyi»-jaiban való pihenéssel és más kétes értékü kellemességekkel van összekötve, épen nem volt inyére.

— Jól van, küldjenek haza, — mondta a csavargó kihivóan — de vigyenek ám, mert én gyalog nem megyek. Ültessenek föl a nyugati pályaudvaron a vonatra s ugy kisérjenek.

Ezt a kérését azonban nem teljesithették. A szabályzat értelmében ugyanis először a budai oldalon levő legközelebbi tolonczállomásra, *Vörösvárra* kell kiserni a tolonczot, onnan azután állomásról állomásra viszik tovább. Tudomásul is adták ezt rögtön neki.

— No, majd megmutatom, hogy nem fognak engem annyit hurczolni! — fenyegetődzött dühösen Horváth, a mikor visszakisérték zárkájába.

Tizedmagával volt bezárva a zárkába. Alig zárta rájuk a rendőr az ajtót, Horváth éktelenül szidkozódva, átkozódva mondotta el társainak, hogy minő nagy «sérelem» esett meg rajta. Sokáig beszélt és az éjjel is folytonosan lázitotta fogolytársait.

A veresszája beszédnek meg is volt az eredménye. Horváth mind a tizet megnyerte a maga ügyének. Elhatározták, hogy az ajtót *eltorlaszolják* és reggel nem engedik be a rendőröket, a kik Horváthot akarják elkisérni.

Ugy is történt. A zárkában levő vaságyakból torlaszt emeltek az ajtó előtt. A zárka ajtaja ugyanis befelé nyilik és igy a torlasz miatt nem lehetett fölnyitni.

Reggel a rendőrellenőr két rendőrrel ment a zárkához, hogy fölnyissa, azonban természetesen ellenállásra talált.

— Nyissátok ki! kiáltott rájuk.

— Nem nyitjuk ki, feleltek belülről.

Értesitették a szokatlan esetről *Urs* Nándor rendőrtanácsost, a tolonczház vezetőjét, a ki megjelent az ajtó előtt, de az ő szava is hiábavaló volt. Erre a rendőrtanácsos telefonon tudatta *Rudnay* Béla főkapitánynyal és *Farkas* Lajos rendőrtanácsossal, a bünügyi osztály vezetőjével, hogy mi történt a tolonczházban.

A zendülés hirére a főkapitány rögtön a tolonczházba hajtatott, Ő maga egyenkint és névszerint fölszólította az ellenszegülő tolonczokat, hogy adják mag magukat.

— Ha panaszuk van — szólt a főkapitány az eltorlaszolt ajtó előtt — mondják el nekem. Ha jogosak, igazságot kapnak.

— Nem adjuk meg magunkat! — kiáltottak a zendülők.

— Negyedórai gondolkodási időt adok, ha addigra sem engedelmeskednek, szigoruan meglakolnak erőszakoskodásukért.

Tizenöt perczczel később ismétlődött az előbbi jelenet. Két toloncz kiszólt:

— Mi kinyitnánk az ajtót, de a többiek nem engedik.

A főkapitány ekkor jelt adott a rendőröknek, a mire *baltával bezuzták* az erős ajtót.

Az ellenszegülő tolonczokat természetesen hamarosan ártalmatlanná tették s valamennyit külön czellába csukták. A zendülők fenyitő biróság elé kerülnek s addig is fogva maradnak.

Az eset hire nagy szenzácziót keltett a tolonczházban, a melynek több száz főnyi lakója azonban egészen távol tartotta magát a ribilliótól.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **Hangverseny.** A *budai zenekör* ma este a polgári iskola termében hangversenyt rendezett. Az estét *Grieg* Suitejével nyitottak meg, a melyet az egyesület zenekara adott elő *Eisvogel* karmester vezénylete alatt. A női kar négy számmal szerepelt. Szépen hangzott a jól szervezett kar és a közönség is lelkesen tapsolt. *Lamberger-Lukács* Henriette, a kolozsvári szinház legujabban szerződött tagja négy énekszámot adott elő. Faustból az ékszer-áriát énekelte legszebben. *Káldy* «Csalogány»-dalában is érvényre jutott kedves, tisztán csengő hangja. A közönség szünni nem akaró tapssal jutalmazta előadását. A jól sikerült estét *Becker* Gyula «Columbus» czimü melodrámai költeményének finalejával zárták be.

— **Vigszinházi hirek.** Feydean *Pajkos férjek* czimü nagysikerü bohozatának második és harmadik előadását is zsufolt ház nézte végig. A kaczagtató darab négyszer szerepel az e heti müsoron és mindezen előadásokra rendkivül sok előjegyzés történt. Csütörtökön, márczius 15-én, a *Többszörös királyfi* czimü nepszerüvé lett tündérrege kerül szinre, melyben *Haraszthy* Hermin, mint székely menyecske, két igen érdekes régi magyar dalt ad elő és pedig a *»székely insurgensek»* dalat és egy *«toborzó nóta»*t a hét éves haboru idejéből. Az előadást megelőzőleg *Gál* Gyula *Ábrányi* Emilnek *«Márczius tizenötödikén»* czimü hazafias költeményét adja elő.

— **Beniczkyné Gyra Irén** zongoraművésznő márczius 26-án este hét és fél órakor hangversenyt ad a Royal szálló termében. A hangversenyen közre fog működni *Arányi* Dezsőne *Lange* Emma operaénekesnő és *Fligl* József. Beniczkyné Gyra Irén Beethoven, Chopin, Brüll Ignácz, Moszkovszky, Liszt darabjait és saját szerzeményeit fogja játszani. A művésznő ezer korona áru belépőjegyet küldött a budapesti ujságirók egyesületének segitő alapja javara.

— **Bendiner Nándor zenekari hangversenye.** *Bendiner* Nándor zongoramüvész, a ki nagy sikert aratott németországi körutjáról nemrég hazaérkezett s a minap a lipótvárosi kaszinó hangversenyén játékával nagy feltünést keltett, legközelebb önálló hangversenynyel lép a budapesti közönség elé. A fiatal müvész teljes zenekari kisérettel *Weber* F-moll zongoraversenyét, *Liszt* Es-dur konczertjét és *Liszt—Busoni* spanyol rhapsodiját fogja előadni. A hangverseny iránt a zenei körökben nagy érdeklődés mutatkozik.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

— **A magyar könyvtár** most küldi szét márczius füzeteit, melyek ismét hat érdekes számmal gyarapitják e nagybecsü vállalatot. Mindenekelőtt folytatódik Petőfi költeményeinek illusztrált kiadása; ezuttal *A helység kalapácsa* és *János vitéz* van egy vaskos füzetbe foglalva, melyet Telegdy László rajzai, egy igen szép Petőfi arczkép, továbbá Bánóczi Józsefnek magyar bevezetése és jegyzetei tesznek gazdagabbá. Egy másik füzet Jókai néhány novelláját tartalmazza; a *Ne nyulj hozzám* czimü hosszabb elbeszélés, mely a füzetet megnyitja, valamint a többiek is, eddigelé nem jelentek meg. A külföldi klasszikusok közül most Aischylost adja a «M. K.», még pedig az Oresteia-trilogia legszebb részét, az *Agamemnon*-t, Váradi Antal fordításában, a szükséges magyarázatokkal és jegyzetekkel. A legujabb elbeszélő irodalom is képviselve van az uj sorozatban: a külföldi két, a magyar egy füzettel. Ouidától, a népszerü angol regényirónőtől, a *Tonia* czimü olasz tárgyu elbeszélést forditotta le T. Fenyvessy Szeréna asszony, mig a *Francia elbeszélők tárának* III. sorozatában Abrus Zoltán és Hevesi Sándor Edmond About, Catulle Mendés, Villiers de L'Isle-Adam és Maxime Paz egy-egy munkáját tolmácsolják. Végre a mai magyar elbeszélők közül Tábori Róbert jelenik meg egy füzetnyi «Különös Történetek»kel, a hol csupa fantasztikus, érdekesnél-érdekesebb meséjü históriát mesél el rendkivül elevenen és ötletesen. A «M. K.» egy-egy száma 15 kr. Az eddig megjelent füzetek jegyzékét ingyen küldi meg a kiadóhivatal: Wodianer F. és fiai (Andrássy-ut 21. szám.)

— **Az izraelita irodalmi társaság** ma este *Ágai* Adolf elnöklésével felolvasó ülést tartott az izr. hitközség disztermében, diszes nagy közönség előtt. A programm első száma *Vészi* József orsz. képviselő előadása volt a márczius 15-iki szabadság-ünnepről. Azon a csodán kezdte, a melyet az isten a zsidó nép kedvéért tett, midőn Jericho sziklafalai, melyeket fegyver megvivni nem tudott, lehullottak egy harsonaszóra Józsua előtt. Évezredek multak el azóta, s voltak sokan, a kik kételkedtek e csodában. És az isten, hogy eloszlassa a kételyeket, ötvenkét esztendővel ezelőtt megismételte ezt a csodás csodát. A mit hazafias lelkesedéstől áthatott magyar honfiak fegyverrel le nem dönthettek: egy szóra lehullottak a rabszolgaság, a kényuraiom sziklagyürüvel övezett falai. Kisütött a szabadság napja, mindnyájunk örömére. S ha nézzük, kiknek volt részük ebben a nagy diadalban, akkor ott látjuk a magyar zsidóságot is, a mely élő hüstya gyanánt szintén kitárta kebletet az ellenség fegyvereinek, s hősi halált halt, vére pedig összevegyült a magyar haza hantjaival. Ez a zsidó vérrel átgyurt föld megilleti a zsidókat is, s összeforrasztotta mindörökké a vallásfelekezettel. Ez volt a második verszerződés, a zsidóság verszerződése. Lelkes beszéde végén eleve is átkot szór azokra, a kik csak egy téglát is hordanak Jerichonak, a szolgaság szimbolumának felépitéséhez. E szabad előadásnak, a melyet a közönség nem egyszer kitörő éljenzésekkel szakitott meg, végül pedig perczekig tapsolt, nagy hatása volt, s az elnök meleg szavakban mondott köszönetet *Vészinek* a szép szónoklatert. Ezután *Szabolcsi* Miksa olvasott fel egy tetszéssel fogadott elbeszélést ezen a czimen: *Achor vétke*. Végül dr. *Bernstein* Béla olvasta fel *Márczius 15-ike és a zsidók* czimü érdekes értekezletét.

TANÜGY.

— **Kitüntetett iskolai igazgató.** A király *Szmetana* József znióváraljai nyugalmazott elemi iskolai igazgatónak, a tanügy terén szerzett érdemei elismeréseül, az aranyérdemkeresztet adományozta.

FÓVÁROSI ÜGYEK.

— **Nem lesz uj hivatalos utczajegyzék.** A polgármester nemrég elrendelte, hogy a főváros hivatalos utczajegyzékét vizsgálják felül, a változott viszonyokhoz képest javitsák át és ujra adják ki. A tanács felhivására Heuffel Adolf középitési igazgató az utczajegyzéket át is dolgozta, azonban fontosabb hiányosságokat nem igen észlelt rajta, csak néhány uj utczat kellett a jegyzékbe bele pótolni. A tanács erre előterjesztést tett a polgármesternek, hogy az uj hivatalos utczajegyzék kibocsátására vonatkozó rendeletét vonja vissza, mivel a munka czélja nem állana arányban az okozott költségekkel. A régi utczajegyzék ugyanis nem a főváros hivatalos, hanem egy magános kiadványa. A czég az utczajegyzéket több másféle hasznos tudnivalót magában foglaló könyvecskében adta ki, melyet egy koronáért árusit. A czég a könyvet uj kiadásban nem hajlandó közrebocsájtani, mivel a régi kiadvány legnagyobb része is még mindig raktáron hever, s az uj kiadás rövid idő alatt épen olyan mértékben tökéletlenné válnék, mint az 1898-iki mostanáig. Hivatalos kiadványképen a czég az utczajegyzéket bizományba venni szintén nem hajlandó mivel erre a fővárossal kötött szerződése nem kötelezi. Ha azonban még meg is tenné, a fővárosnak még is sok kiadást okozna az uj utczajegyzék, mivel a szerződésben meghatározott számu példányokat köteles lenne bolti áron magához váltani. A polgármester a tanács előterjesztése alapján ma ujabb rendeletet adott ki, melyben az uj utczajegyzék kiadásának tervét félre veti, s előbbi rendelkezését visszavonja.

— **Péterfi Jenő hamvai.** A tanács a Kisfaludy-társaság kérelmére 600 koronát szavazott meg az idegenben elhalt tudós Péterfi Jenő hamvainak hazaszállitására. Azonkivül a kerepesi-uti temetőben diszsirhelyet jelölt ki Péterfi hamvai számára.

— **Az Ujépület területének rendezése.** A székes főváros közgyülése azt kérte a pénzügyminisztertől, hogy az ujépület telkének a rendezését s az azzal kapcsolatos közmunkákat sürgősen foganatosittassa. Ezt a közgyülés azzal okolta meg, hogy a főváros ezeknek a munkáknak a végrehajtására nem kötelezhető jogilag. A jogi forrás, ugymond a miniszter, a melyből a főváros közönsége ezt az érvet meriti, az 1894. évi február hónap 21. és 22-én tartott közgyülésben hozott határozat, a mely azt a kijelentést foglalja magában, hogy a főváros a *kész állapotban* átadandó közterületet, utakat, utczákat, tereket, kész a további gondozásába átvenni s ebből azt következtetik a főváros részéről, hogy a főváros a kérdéses közterületek első rendezésének, valamint az ezzel kapcsolatos egyéb közmunkáknak a költségeit magára nem vállalta. A miniszter kijelenti, hogy nincs abban a helyzetben, hogy az ujepületi közterületeknek a rendezését és az ezzel kapcsolatos közmunkákat a kincstár terhére foganatosittassa. És ebben az elhatározásában nem ingathatja meg a székes főváros közönségének felterjesztésében hangoztatott méltányossági tekintet sem. A miniszter kimutatja, hogy miért nem teljesitheti a főváros kérelmét s azután felhivja a székes főváros hatóságát, hogy a sürgős kielégitést igénylő munkálatoknak a végrehajtása iránt mihamarább intézkedjék, kijelentvén, hogy a munkálatoknak a székes főváros részéről való végrehajtása semmi tekintetben sem prejudikál a vitás kérdés illetékes elbirálására hivatott tényezők netáni ellenkező határozatának.

— **A fővárosi alapitványok és az iskolaszékek.** A fővárosi iskolaszékeket gyakran érdeklik a főváros különféle alapitványai, melyekben sokszor a fővárosi iskolák tanulói számára is biztositanak különféle kedvezményeket. A IV. kerületi iskolaszék előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a fővárosi alapitványi oklevelek teljes gyüjteményét, melyből eddig már három kötet jelent meg, szerezze meg az összes iskolaszékek számára. A tanács ma a belvárosi iskolaszék kérelmét teljesitette és felhivta főlevéltárost, hogy a kivánt köteteket a főváros husz iskolaszékének küldje meg.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A budapesti kereskedő ifjak társulata** vasárnap délután, magyar-utczai helyiségében tartotta meg ezidei XXXIV. évi rendes közgyülését. A javaslatok tárgyalása folyamán *kötelezővé tette a közgyülés a társulat minden rennes tagjára a baleset biztositást (?)*, továbbá egy, a magyarországi kereskedelmi alkalmazottak országos szervezkedésére vonatkozó javaslatot magáévá tett, kiköttvén azonban, hogy annak gondos áttanulmányozását — s a mennyiben ez idő szerint az megvalósitható — megvalósitását is az uj választmányra bizza. A közgyülés az elnökség lelkes éljenzésével ért véget. A régi elnökség ujból megválasztatott, ugyanis elnök *Marton* Alajos lett, alelnökökké *Wollak* Soma, *Heinrich* Ferencz és *Kertész* Tódor választatták meg. Az igazgatóságba, az elnöki karon kivül a következők lettek egyhangulag beválasztva: Bánhegyi József, Benkő Gyula, Bisicz Lajos, lovag Falk Zsigmond, Girárdy József, Hüttl Tivadar, Jálics Ferencz, haraszti Jellinek Henrik, Kunz Ferencz, ifj. Luczenbacher Pál, Markó Albert, Mössmer József, Rausch Ferencz, Saxlehner Árpád, Schneller Alajos, Törley József, Türsch Nándor és Vogel Gyula.

— **A budai polgári kör** választmánya a mai napon *Rupp* Zsigmond elnök távollétében *Ludvigh* János főrendiházi tag korelnöksége mellett egyhangulag a következőket választotta meg tisztviselőivé: Alelnökökké *Ludvigh* Jánost és *Kollar* Lajost, igazgatóvá *Frommann* Jánost, titkárra dr. *Buday* Józsefet, gazdavá *Depold* Lajost, jegyzőkké dr. *Bozóky* Ádamot és *Szalay* Győzőt, pénztárossá *Ott* Lajost, ellenőrre *Vater* Józsefet, ügyesszse dr. *Kiss* Karolyt, könyvtárossa *Debreczeny* Istvant.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Sima Ferencz.** Olyan állandó alakja lesz nemsokára e rovatnak a szentesiek volt képviselője, akarcsak *Tóth* Pál, a kauczió sikkasztásáról hirhedtté vált *Népvezér* kiadója, a ki hetenkint legalább egyszer, de néha többször is dolgot ad a biróságnak. Mióta *Sima* Ferencz nem képviselő, azóta rohamosan szaporodnak a bünügyei. Most már vagy két tuczat bünügy van folyamatban ellene. Ma délben ezekből egyet letárgyalt a törvényszék. Sima ma sem akart megjelenni a tárgyaláson, megint régi módszeréhez folyamodott s beteget jelentett. A törvényszék azonban figyelmeztette, hogy meg nem jelenés esetén detektiveket küld érte, mire Sima meghajolt a változhatatlan végzet előtt. Megjelent a tárgyaláson, a melyen kétszáz forint kauczió elsikasztásával vádoltak. Két év előtt ugyanis, mint az azóta csődbe került *Vörösmarty* nyomda részvénytársaság igazgatója, kétszáz forint kauczióval üzletvezetőnek fogadta fel *Kirschbaum* Vilmost. Ennek az óvadéknak nyoma veszett Kérte, követelte Simától, de ez azt állitotta, hogy az összeget beszolgáltatta a társaság pénztárába. A szakértők megvizsgáltak minden könyvet, minden irást, de a kétszáz forintnak nem akadtak nyomára s igy Sima sikkasztás miatt vád alá került. A vizsgálat alatt azonban rendbe hozta a kauczió kerdést a panaszossal, a ki erre kijelentette a mai tárgyaláson, hogy nem kivánja a vádlott megbüntetését. Az ügyész azonban, hivatalból üldözendő büncselekményről levén szó, fentartotta a sikkasztás vádjat.

Elnök: Mondja Sima, volt-e már büntetve?

— (Alig hallható hangon.) Igen, kétszer.

— No, én ugy tudom, többször. Kétszer volt büntetve párbajért, egyszer sajtórendőri kihágásért, kétszer pedig rágalmazásért. Mikor szabadult ki a szolnoki fogságból?

— Tegnap.

— Mennyi időt töltött ott?

— Huszonegy napot.

A vádlott ekkor zsebkendőt tett a szájához s köhécselni kezdett:

— Rosszul érzem magam nagyságos ur.

— Mióta?

— Két három hónap óta.

— Ugy vegyen széket s igy feleljen a kérdésekre. Igaz, hogy óvadékot vett fel a panaszostól?

— Igen, kétszáz forintot.

— Mire használta fel ezt az összeget?

— Betettem a társaság pénztárába.

— Van erről valami nyugtája?

— Nincs, nem gondoltam, hogy szükség lesz még erre is.

— Lássa, pedig most nagy szüksége volna rá, mert a könyvekben sehol nyoma sincs a kétszáz forintnak.

— Erről én nem tehetek. A könyvek nagyon rosszul voltak a csődnyitás előtt vezetve, ugy, hogy *Bocskor* egyetemi tanár egész ujakat készittetett.

— A szakértők véleménye azt gyanittatja, hogy ön megtartotta magánál a pénzt s nem szolgáltatta be a pénztárba. Emlékszik, kinek adta át a pénzt?

— Bizony azt nem tudom, de bizonyos, hogy nem használtam el. Ezreket vehettem volna el, miért vettem volna el épen ezt a kétszáz forintot.

— Mikor fizette vissza a kauczió?

— Azt hiszem februárban.

— Ha nem érezte magát bünösnek, miért fizette meg?

— Sajnáltam a szegény embert s azt is gondoltam, hogy a társaság, a mely tulajdonképen adós neki, visszafizeti nekem ezt a pénzt.

A panaszos sok jóakarattal vallott s kijelentette végül, hogy kára megtérült s igy nem kivánja a vádlott megbüntetését. A törvényszék a kir. ügyész vádbeszéde után bizonyitékok elégtelensége miatt *felmentő* itéletet hozott. A kir. ügyész felebbezett az itélet ellen.

— **A husz forinton aluli követelések ügye.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara még tavaly előterjesztést tett a kereskedelmi miniszternek azzal a kérelemmel, hogy a m. kir. kuria ama döntvénye, mely szerint a 20 forinton aluli kereskedelmi követelések érvényesitésére irányuló keresetek a községi birósági eljárás elé utaltattak, törvénynovella utján hatályon kivül helyeztessék és a *20 forinton aluli kereskedelmi követelések ezentul is az eddig fennállott gyakorlat szerint a járásbiróságok előtt legyenek érvényesithetők.* A miniszter most válaszolt a felterjesztésre, értesitve a kamarát, hogy ebben a kérdésben ujabb tárgyalásokat folytatott az igazságügy miniszterrel s tőle azt a felvilágositást nyerte, hogy a szóban levő kérdés más illetékességi kérdésekkel együtt (minő különösen a községi biráskodasi), a polgári perrendtartásról szóló törvényben fog megoldást nyerni. *A polgári perrendtartásról szóló javaslat pedig az előkészitésnek oly stá iumában van már,* hogy az életbeléptetési törvény tervezetének elkészitése után szaktanácskozmány elé lesz terjesztő, a mely a kereskedelmi körök bevonásával fog megtartatni. Kilátásba helyezte az igazságügyminiszter, hogy az igy előkészitett törvényjavaslatot *talán még a jelen, de mindenesetre a jövő év folyamán törvényhozás elé terjeszti.* Az ügy ilyen állása mellett — mondja a kereskedelmi miniszter — nem szükséges, de nem is volna czélszerü az illetékességnek szóban levő részletkérdését, az egésztől kiszakitva, külön törvénynovella utján szabályozni, annál kevésbbé, mert e kérdés összefüggésben áll az illetékességnek az egész vonalon való szabályozásával, melynél a külfölddel való viszonossági tekintetek és egyéb érdekeink is figyelembe veendők.

— **Összes ülés a kurián.** A kir. kuria polgári és büntető szakosztályai e hó 16-án, pénteken, délelőtt tiz órakor *Szabó* Miklós elnöklete alatt, *Major* Kálmán biró előadása mellett, teljes ülést tartanak. Az ülés tárgya: megvitatása és eldöntése a kuria ellentétes határozatainak fenforgása alkalmából felmerült következő kérdésnek:

Az 1868: LIV. törvényczikk 255. §-ának ama rendelkezésének alkalmazásánál, a mely szerint akkor, ha a törvénykönyvi rendtartásban megszabott határidő vég napja az 1840: XV. t.-cz. 21. §-ában törvényes szünnapul nyilvánitott valamely napra esik, az a legközelebbi köznapig terjed, az 1898: IV. törvényczikkben nemzeti ünnepnek nyilvánitott április 11-ike szintén törvényes szünnapnak tekintendő-e?

SPORT.

— **Olimpiai versenyek.** A párisi világkiállitással kapcsolatos versenyeket a *vivóverseny* nyitja meg, mely három részre oszlik: *tőr-* (fleuret), *épée-* (egyenes kard, spádé) és *kardversenyekre.* Előbbi május 14-től junius 1-ig, utóbbiak junius 1-től junius 15-éig, illetve a kardverseny junius 18-tól junius 27-ig tart. Utóbbit a «Le Sabre» vivóegyesület rendezi. Minden fegyvernemre külön-külön amatőrök és mesterek versenye tartatik. A nevezési zárlat mindig egy hónappal a megfelelő verseny kezdőnapja előtt van. Külföldiek a vivóversenyre tétet nem fizetnek. A kardvivásban 8—8 dij van amatőrök és mesterek részére, egy-egy csoport dijazására 4500 frank van szanva, az amatőrök tiszteletdijakat nyernek, a mesterek pénzdijakat, melyek elseje 1600 frank. Azonkivül érmek kerülnek kiosztásra.

GYÁSZROVAT.

Parragh Lajos volt 48-as honvédhadnagy, ajkai ev. ref. lelkész, tegnap rövid szenvedés után meghalt Ajkán.

Didon atya, a ki a «Jézus Krisztus» cz. világhirü müvet irta, ma hirtelen Toulousban meghalt.

Özvegy Muraty Szilárdné, született *Szacelláry* Maria életének 80-ik évében, rövid szenvedés után szivszélhüdés következtében e hó 12-én meghalt Budapesten.

Miklósy Ferenczné, született *Schilberszky* Ottilia, *Miklósy* Ferencz gimnáziumi tanár neje e hó 11-én Zsolnan meghalt. Az alig 27 éves uri asszonyt házassága harmadik hónapjában ragadta el a halál.

TÁVIRATOK.

A lex Heintze.

Berlin, márcz. 13. A birodalomgyülés mai ülésén a lex Heintze harmadik tárgyalása során Rören helyteleniti a bizottsagi inditványok későn történt publikálását. Az inditványok tartalmát illetőleg azt mondja, hogy az inditányt tévők törölték azokat a pontokat, a melyek a kormányok nézete szerint elfogadhatatlanok, nehogy az egész javaslat dugába dőljön. Azután a tiltakozó gyülésekről beszél, a melyek szerinte nem a kifogásolt paragrafusok tartalmával foglalkoztak, hanem merő frázisokkal csak és egy czéljuk volt, tudni lik az, hogy kiabáljanak. Werner Antalnak az itélete, a ki a dolog lényegében a kormány javaslatának fogta partját, felér száz más véleménynyel. A szónok végül az egyes paragrafusok tárgyilagos megvitatását ajánlja.

Ackermann kijelenti, hogy ha elfogadják a művészeti és szinházi paragrafust, bárha a kompromisszum-javaslatokkal is, akkor a nemzeti-liberálisok a törvényjavaslat ellen fognak szavazni. A szinházi czenzura elegendő védelmet nyujt a szemérmetlenség ellen s a művészet legyen ment a szentes kedéstől és az alszeméremtől.

Beck-Coburg azt hiszi, a mi erkölcsi viszonyaink összehasonlitva Londonnal, Párissal és Rómával, igen kielégitőknek mondhatók. Azon müvészek mögött, a kik a lex Heintze ellen tiltakoznak, ott áll az egész német nép, mely azt tartja, hogy a müvésznek semmi köze sincs az aljashoz. Nincs megengedve az, a mi tetszik, hanem csak az, a mi illik.

Schrader védelmébe veszi a tiltakozó gyüléseket *Röhren* támadasai ellen. Azon a gyülésen, a melyen nők is részt vettek, egy oly szó sem hangzott el, a mely a szeméremérzetet sérthette volna.

Gröber azt mondja, hogy ha irók, és ezek között a német irodalom első nevei állanak a tiltakozó mozgalom élén, ugy ő sajnálja a német irodalmat. Mihelyt a felsőbb rétegek elszakadnak isten parancsaitól, a társadalom pusztulásnak megy elébe.

Bebel kifejti, hogy Németország tekintélyét sérti és csökkenti kifelé, ha valaki az állapotokat olyanoknak rajzolja, mint az előző szónok. Ha volt valaha korszaka a legnyomorultabb álszenteskedésnek, ugy ez most van.

Nieberding államtitkar kijelenti, hogy neki a kompromisszum-javaslatokban csak annyi része van, hogy megjelölte azon pontokat, a melyek a kormányra nézve elfogadhatatlanok. A kormány a szinházügy ujjászervezését sem tartja szükségesnek.

Stöcker azt hiszi, hogy a törvény nem a müvészet, hanem a rossz ellen irányul.

Az általános vitát ezután bezárják s a részletes tárgyalást holnapra halasztják.

Berlin, márcz. 13. A birodalmi gyülés elé a lex Heintze tárgyában a konzervativek, a birodalmi párt, a czentrum, a lengyelek és a pártonkiviliek részéről 205 képviselő által aláirt kompromisszumjavaslatot terjesztettek.

A közönség köréből.

Csuzos, idegzsábás, köszvényes bántalmakban
szenvedők ne habozzanak gyógyitásukat nyárra, mert a
Szt.-Lukácsfürdőben a téli kúra
a legnagyobb tökéllyel van berendezve és élenk látogatottságnak örvend.
Prospektust díjmentesen küld a 37025
Szt.-Lukácsfürdő részvénytársaság Budapesten.

Általános Takarék- és Hitelszövetkezet
V., József-tér 13. szám. 37853
IV-ik évtársulata 1900 január 1-én kezdődött.
Kölcsönöket kedvező feltételek mellett nyujt.

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, márcz. 13. A bécsi tőzsdekamara mai teljes ülésén elhatározta, hogy a szab. cs. kir. osztrák jelzálogbanknak koronaértékre szóló 4%-os záloglevelei hivatalos jegyzése iránt beadott kérvényét pártolólag terjeszti a pénzügyminiszter elé.

A szeszkontingens.

A szeszadó-törvényjavaslat ügyében tartott szakértekezlet *Lukács* László pénzügyminiszter elnöklete alatt ma délelőtt folytatta és be is fejezte tanácskozásait.

Lederer Arthur igazságtalannak tartja, hogy a meglevő gyárak fizessék meg a kártalanitást az épitendő uj gyárakért. Méltanyosaknak tartja a törvény intézkedéseit a kontingensszeszre vonatkozó részeiben, de nem állithatja ugyanezt az exkontingensre vonatkozó szakaszokról.

Linczer Károly szerint a kincstárnak legvitalisabb érdekei követelik, hogy a kontingens tekintélyes részét olyan gyárak dolgozzák fel, a melyek minden praemium nélkül, jó és rossz konjunktúrák alatt is fentartják üzemüket. Bizik a kormány és a szakbizottság bölcs belátásában és méltányossági érzületében, a melylyel álláspontjat csak helyeselhetik és kéri inditványa elfogadását.

Wottitz Károly teljesen osztozik Leipziger nézeteiben. Báró Harkányival szemben adatokkal bizonyitja azon állitás tevességét, mintha az ipari szeszgyárak nagy vagyont szereztek és befektetéseiket törlesztették volna. A miniszteri javaslathoz inditványt terjeszt be, mely szerint a felemelésben részesülő kontingens csak az illető szeszgyárakban termelhető ki és semmi szin alatt sem ruházható át más szeszfőzőre és meg sem váltható, végül pedig határozottan kimondatni kéri, hogy a kontingens-mennyiség a javaslat első szakaszában foglalt 40 ezer hl.-ből fedeztessék, a mely esetben a mennyiségre nézve még kártalanitástól is eltekint. Kohner inditványának mellőzését kéri.

Muller Pál a kontingenst tulajdonnak tekinti és csodálkozik azon, hogy ennek a redukciójáért járó kártalanitás némely oldalról ellenzésre talál. A javaslatot nem tartja kielégitőnek, mert nem védi meg elég erélyesen a tulajdonjogot, a mi pedig minden jogállamnak kötelessége. Az egyetlen helyes ut ez volna, hogy ha visszatérnénk az 1888. évi törvényre és minden ezen időtől fogva az ipari szeszgyárakról elvont kontingenseért kártalanitást nyujtana az állam. Szóló teljesen hozzájárul Leipziger nézeteihez.

Gróf *Zselénsky* örömmel konstatálja azt a teljes egyetértést, a mely a mezőgazdasági szeszgyárak képviselői felszólalásaiból világosan kitünt, a mi a mezőgazdák ügyének igazságát a legjobban bizonyitja. Leipziger azt mondta, hogy neki köszönhető a contingentálás eszméje, a miből báró Harkányi tévesen azt következtette, hogy az 1899. törvényt is ő csinálta. Harkányi tévedését mentheti az, hogy a mult évi törvény teljesen a mezőgazdák érdekei ellen irányul. Még a jelenlegi törvényjavaslat is az ipari szeszgyárak érdekeit támogatja legnagyobb részben. A mezőgazdasági gyárak nagy veszteségek árán is fentartották az üzemet, a saját gyára például folyton nagy veszteségekkel zárta mérlegét egészen 1892-ig. Az ipari gyárosoknak époly kevéssé szabad a kisajátitás ellen panaszkodnia, amint hogy szóló sem panaszkodott a regálemegváltás ellen, habár ezak negyedrészét kapta annak, a mi járhatott volna neki. Wottitz igazgató beszédére reflektálva azt mondja, hogy a szesztermelésnek teljesen mezőgazdaságivá kell válnia.

Leipziger Vilmos kimutatja, hogy a tegnapi felszólalók az 1888-iki törvény tekintetében igen nagy tévedésben voltak. Mind azt hitték, hogy ennek a törvénynek örökkévalónak kellett volna lennie. Pedig hát ez az osztrák megfelelő törvénynyel egyidejüleg, tehát 1898-ban megszünt, mert ennek a törvénynek is mint sok másnak egyezménytermészete és időhöz kötöttsége ezt igy hozta magával. Mindezekből logikusan következik az is, hogy a jelenlegi törvényjavaslat nem folytatása az előbbi törvényeknek, hanem egészen uj dolog. Gróf Zselénszkyvel szemben rámutat arra, hogy az osztrák szesztörvény csak mezőgazdáknak kedvez és a szesziparosokkal nagyon mostohán bánik. Legjobban bizonyitja ezt, hogy a bonifikációkat 3 frtról 4 frtra emelték. Az ipari kontingens redukciója és a mezőgazdaságinak meghagyása szintén előnyös a gazdákra nézve. A kontingensben megrövidüllik az ipart, a bonifikacióval megerősitik a mezőgazdákat, és a versenyképességüket kétszeresen emeli, gróf Zselénszky azért dolgozatlta veszteséggel a szeszgyárat, mert tengerit használt fel. Nézete szerint a szeszgyárak csak olyan helyekre valók, a hol burgonya termelhető és termelendő, valamint különösen a szegényebb vidékekre, a melyek a munkahiány folytan ugyszólván kinálkoznak erre a czélra. Báró Harkányinak pedig azt felelé, hogy a gazdaság előnyere nem szabad egyetlen iparagat sem tönkretenni.

Ezután felolvasták *Salzburg* Józsefnek, a nyitramegyei gazdasági egyesület kiküldöttjének irásban beadott véleményét, valamint *Engel* Henriknek táviratát, a kik mindketten *Zselénszky* Róbert határozati javaslatához csatlakoznak.

Erre *Lukács* László elnöklő pénzügyminiszter a tanácskozást befejezettnek nyilvánitván, köszönetet mond az értekezlet tagjainak azért az érdeklődésért, a melyet a nagyfontosságu tárgy iránt tanusitottak.

Természetesnek fogja mindenki találni, — ugymond — hogyha figyelemmel a kérdés nagy nehézségeire és nagy fontosságára, valamint az itt nyilvánult nézetek között vonatkozó meglehetős ellentétekre, ez alkalommal véleménynyilvánitástól tartózkodik, de biztosithatja a tanácskozmány tagjait, hogy a hallottakat beható megfontolás tárgyává fogja tenni, és oly álláspontot igyekszik elfoglalni, a mely az összes érdekeknek a lehető legjobban megfelel.

Ezzel a szaktanácskozmány a miniszter éltetésével véget ért.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁝ **A főváros kölcsöne.** A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délután foglalkozott a szövetkezett pénzintézeteknek azzal az ajánlatával, a melyet — a mint emlitettük —

‡ **Az Auer-társaság üzelmei.** Sokszor volt már szó azokról a monopóliumszerü üzelmekről, melyeket a «magyar gázizzófény részvénytársaság» (Auer társaság) czég alatt müködő társaság évek óta Magyarországon folytat s alig van már nagyobb város, a melyben ezen uzsoraszámba menő viszaélések miatt mozgalmat nem inditottak volna e társaság ellen, hogy annak az uzsorának, melyet az ugynevezett Auer-harisnyákkal elkövet, végét vessenek. Ezt a nagyarányu, mondhatni általános mozgalmat, a *Magyar Kereskedők Lapja* legutóbbi száma a következőkben ismerteti:

A gázizzófény-uzsora, melyet az Auer-társaság csinál már közel három esztendeje, mint a M. K. L. mult száma jelentette, immár feldöntötte a türelem-poharat az egész országban. Hirt adtunk arról, hogy a szegedi és kolozsvári kereskedők között már széleskörü mozgalom indult meg az «Auer-harisnyák» ellen s ujabban hasonló mozgalomról nyerünk értesitést Aradról, Szabadkáról, Temesvárról és Pozsonyból is.

Remélhető, hogy a mozgalom nem marad annyiban a a kereskedők nem fogják türni ennek az osztrák társaságnak garázdálkodását, mely már közel jár a basáskodáshoz, hanem keresztülviszik akaratukat, a mely a társaság igaztalan monopóliumának megtörésére irányul.

Jellemző a társaság czinikus eljárása, hogy most, a mikor mindenfelé kezdik lelepiezni üzelmeit, egy büszke nyilatkozatot tesz közzé a «veszélyeztett» vidékeken, a mely egyenes kihivás a kereskedőkkel szemben. Ez a nyilatkozat, mely a Figyelmeztetés czimet viseli, megérdemli, hogy röviden ismertessük:

«A «Figyelmeztetés» azon kezdi, hogy a Magyar gázizzófény részvénytársaság (Auer-társaság) ugy magán, valamint hivatalos uton értesült arról, hogy itt helyben több egyén iparszerüleg foglalkozik hamisitott gázizzótesteknek tilos házalas utján való eladásával, valamint arról is, hogy számos helybeli üzletember az ilyen házaló ügynökök hitegetésének felülve, tőlük ilyen hamis gázizzótesteket vásárol és azokat üzletének felvilágitására felhasználja.

Minthogy a Magyar gázizzófény rt. törvényes jogával élve, elhatározta, hogy ezen üzelmeknek a legkérlelhetetlenebb szigorral véget fog vetni s minthogy természetesen nem kereshetek fel mindenkit, a ki már eddig is vásárolt és illetve használ, avagy a ki ezentul fog vásárolni ilyen hamisitott gázizzótesteket, a közönséget óva figyelmeztetem, hogy hamisitott gázizzótestek használatától annál inkább tartózkodni sziveskedjék, mert ellenesetben minden egyes szabadalombitorló ellen minden további figyelmeztetés nélkül bünvádi feljelentést fogok tenni.

Végül, minthogy a hamisitott gázizzótesteket árusító helybeli ügynökök, valamint a külföldi kereskedők következtesen azzal ámitják a vevőközönséget, hogy utánzott gázizzótestek használata a maganfogyasztóra nézve nem tilos, sőt mi több, még azt is állitják, hogy a Magyar gázizzófény rt.-nak nincs kizárólagos szabadalma a gázizzótestek előállitására, ennélfogva minden kételyt elosztatandó, a «Figyelmeztetés» egy itéletet közöl, melyből kitünöleg egy pozsonyi kereskedő bünösnek mondatott ki a Magyar gázizzófény rt. sérelmére elkövetett, szabadalombitorlás kihágásában, de a kuria mindössze csak 60 korona pénzbüntetésben marasztalta a vádlottat.»

Az Auer-társulat jogtalan üzelmei ellen működő szegedi bizottság ujabb értekezletet tartott, a melyen az első nagygyülés megbizásainak végrehajtásáról referáltak. A bizottság meggyőződést szerzett többek közt arról, hogy például Szabadkán 50 krajczárért adják el az Auer-féle izzótesteket. Maga ez a tény, hogy Szegeden 80 és 90 krajczárokat sarczolnak egy ugyanolyan izzótestért, jellemző a millionos részvénytársulat kapzsi eljárására. Arra nézve is adatai vannak a bizottságnak, hogy az Auer-társulat külföldön és Bécsben is próbálkozott megfelemlitési perekkel, de mindenütt elverték rajta a port. Elvesztette pereit már az alsó biróságoknál is. Csak itt Magyarországon sikerült neki némi fogásokkal és az ellenfelének tehetetlen voltuknál fogva egynéhány oly itéletet kapni, a mely malmára hajtja a vizet.

A bizottság gondoskodott arról, hogy ez az ügy végre tisztáztassék: ugyanis Engel Lajos könyvnyomdász a bizottságnak bejelentette, hogy Berlinből Brillant-égőket kapott, darabját 12 krajczárért és azokat irodájában alkalmazta is. Ezek — mint a bizottság is meggyőződött — gyönyörü szép fényt adnak és nem rosszabbak az Auer-féleknél. Egyuttal nyiltterben hivta fel Engel Lajos az Auer-társaság igazgatóságát arra, hogy már most pereije őt be ezért. Igy majd csak lesz olyan itélet, a mely után igazodhatunk.

A bizottság pedig figyelmeztette a gázfogyasztókat, hogy ne ijedjenek meg az Auer-társulat fenyegetőzéseitől, mert például semmi kétség sem forog fenn az iránt, hogy magánlakásban meg van engedve olyan égőt használni, a milyent akarunk. Ezt az információt egy bizottsági tag a szabadalmi biróságnál szerezte.

A bizottság véleménye különben is az, hogy az égőket, ha nem Auer-félék, csak gyártanj és forgalomba hozni tilos itt nálunk. Használni, saját szükségletére, bárkinek szabad bármilyen izzótesteket, ha kap. Már pedig a vámon beengedi azokat az állam és szedi utana a vámot.

Ezt a tilalmat csak az Auer-részvénytársaság találta ki. A törvény nyiltan és világosan megmondja, hogy:

«A találmány tárgyának készitése és forgalombahozatala csak annyiban képezik a szabadalom tulajdonosának kizárólagos jogát, a mennyiben iparszerüleg gyakoroltatnak.»

Ez azt akarja mondani, hogy ha például egy gép, vagy eszköz szabadalmazva van és egy iparos hasonló gépet vagy eszközt vesz mástól, a kinek nincs reá szabadalma, de ezzel a géppel vagy eszközzel a nevezett iparos oly tárgyat állit elő, a melyeket ismét elad, azzal iparszerüleg használja az eszközt, akkor szabadalombitorlást követ el. Ezt különben megerősiti a törvényünk az a nyilt magyarázata is, hogy:

A készités, forgalombahozás és használás iparszerü akkor, ha «folytatólagosan» nyereségi szándékkal gyakoroltatik.

Mindezekből könnyü megérteni azt a tényt, hogy az Auer-társulat, a mikor olyan nyilatkozatot tesz, hogy X-et vagy Y-t be fogja perelni és az birságot fog fizetni, a legnagyobb jogtalanságot követi el.

Az Auer-társaság üzemeiről és a más égők használhatási jogáról egész sereg adat és magyarazat van a bizottság kezében, a melyet sajtó alá rendez és ingyen bocsát a közönség rendelkezésére.

IPARÜGYEK.

— **A budapesti munkaközvetitő intézet** VIII. ker. József-körut 36. szám alatt márczius 15-én kezdi meg működését. Az intézet czélja a székesfőváros területén és vidékén az ipar és kereskedelem terén nyilvánuló munkás- és tanonczszükséglet körüli keresletet és ajánlatot a kor, nem és foglalkozási ágra való tekintet nélkül *teljesen díjtalanul* és részrehajlás nélkül lehetőleg kielégiteni. Hivatalos órákat az intézet hétköznapokon délelőtt 8—1-ig, délután 5—7-ig, vasár- és ünnepnapokon pedig 9—12-ig tart, mely időben a munkaadók a munkásszükségletet szóval, irásban, vagy telefon (52—77. sz.) utjan jelenthetik be, esetleg erre a czélra a rendelkezésre álló bejelentési lapokat használhatják és posta utján közölhetik az intézettel. Bejelentési ürlapokat az intézet bárkinek ingyen bocsát rendelkezésre, illetve felhivásra, posta utján, portomentesen küld.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

— **A hetétkamatláb leszállitása.** Az angol-osztrák bank budapesti fióktelepe, a belvárosi takarékpénztár, a budapesti bankegyesület, a budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvénytársaság, az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár, a hazai bank részvénytársaság, a magyar agrár- és járadékbank, a magyar ipar- és kereskedelmi bank, a magyar jelzáloghitelbank, a magyar leszámitoló- és pénzváltóbank, a magyar országos központi takarékpénztár, a pesti magyar kereskedelmi bank és a pesti hazai első takarékpénztáregyesület igazgatói a pesti hazai első takarékpénztáregyesület helyiségeiben *Hevesi* Ödön igazgató elnöklete alatt e hó 12-én értekezletet tartottak, melyen tekintettel a változott pénzviszonyokra, *a betétkamatlábnak e hó 15-től kezdődőleg 4½%-ról 4%-ra való leszállitását* határozták el és pedig akként, hogy a *10%-os tőkekamatadót* ugy mint eddig, ezentul is *közvetlenül az intézetek fogják viselni.*

** **Magyar czimletek a párisi tőzsdén.** A magyar beruházási kölcsön czimleteit tegnap árulták először a párisi tőzsdén, ugy a szabad, mint a coulisse-forgalomban. A 3½ százalékos czimleteket 85-ös árfolyamon kinálták s vásárolták meglehetősen élénk forgalom mellett; később azonban, mert a tőzsde irányzata általában gyenge volt, 84.60-ra estek. A magyar beruházási kölcsön hivatalos neve a párisi tőzsdén: «3½ százalékos magyar koronajáradék.»

** **A kékfestő áruk áremelkedése.** Az osztrák gyapotiparosok szövetsége a következő kommünikét adta ki: A gyapotpiacz árainak emelkedése és ennek nyomán a czérna és gyapotszövet árának tetemes emelkedése arra kényszeriti a kékfestőket, hogy az árakat ujra emeljék és igy az eladási árakat félig-meddig összhangzásba hozzák az előállitási költségekkel. Téli árukat ezentul csak fölemelt árakon adnak el. A nyári áruk áremelése csak néhány hét multva lép életbe.

** **Németország gabonapiaczának helyzete.** *Berlinből* irják a következőket: Bár a mult évben meglehetős jó termés volt Németország nagy részében, azért a gabonahozatalok főleg Oroszországból és Amerikából ma is jelentékenyek. A folyó év első két havában behoztak Németország piaczaira 1,469.907 métermázsa buzát, 789.303 métermázsa rozsot, 487.558 métermázsa zabot, 1,219.099 métermázsa árpát és 44.329 métermázsa lisztet, melylyel szemben egyedül a buzakivitel volt erős, azaz 614.148 métermázsára rugott. Őrlés-kikészitési eljárás alatt áll a vámraktárakban 1,581.314 métermázsa buza és 160.128 métermázsa rozs. Minthogy azonban a lisztkiviteli viszonyok ma kedvezőtlenek, a lisztexport is szünetel. Az alacsony gabonaárak és a nemzetközi piaczok tartózkodó álláspontja arra inditotta a német kereskedőket és malmokat, hogy a lisztüzlettel egyelőre szünetet tartsanak; a folyó évben jóval kevesebb lisztet exportált Németország, mint a mult évben. A mezőgazdasági állapot felől sem érkeznek valami kedvező hirek; ugy a bel-, mint a külföldön, nevezetesen Franczia ország ban, Oroszországban és Olaszországban a vetések hibásan teleltek, a mostani hideg és fagy isártott a növényeknek, mind olyan szimptomák ezek, hogy óvatosságra intik a gazdákat ép ugy, mint a vevő közönséget. Állitólag a franczia országi buzavetéseknek, a melyek a zord telet erősebben megérezték, mint a németországiak, jóval több mint negyedét kiszantják. Az orosz birodalomban is számos kormányzóságban hasonló állapotban vannak a vetések. Itt különösen Lengyelországban az egerek is tömérdek kárt okoztak.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Márczius 13. —

Gabonatőzsde.

A gabonaüzletben kissé mozgalmasabb az élet. A határidőpiacznak buza hausse- és kukoricza baisse-spekulánsai az illető készáru tényleges értékével abszolute nem törődnek, hanem fentartandónak vélik a disparitásokat, melyek a reális üzletet, ugyszólván, lehetetlenné teszik. Utóvégre mit sem törődnénk azzal, hogy az egyik czikkben a hausse-, a másikban a baisse-játékosok eltalálják vagy eltévesztik spekulácziókat, de határozottan kárhoztatandó, hogy a határidőpiacz külön pozicziója a készáru-kereskedelem rendes menetét meggátolja. Jelenleg ha valaki készbuzát ad el, árujáért sokkal kevesebbet kap a szokvány-paritásnál, ellenben, a ki kész tengeri vásárolni kiván, azért jóval magasabb árt kell fizetnie, mint a hogyan a májusi uesance-árfolyam épen jegyeztetik. Tehát mindkét részről benne vagyunk az abnormitásokban. A tengeri kurzusa egyébiránt — ugy a mint azt tudósitásainkban hosszabb ideig jelezzük — állandóan szilárd, most már főleg azért, mert a legutóbbi amerikai tengeri haussenak első következménye, hogy a szerb tengeri kivétel nélkül kimegy Németországba, a mi e czikk árfejlődésére mindenesetre befolyással lesz.

A mai készárupiaczon gyenge vételkedv mellett csupán 24.000 mm. buza kelt el változatlan árakon. — Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki*: 100 mm. 80 kg. 8.27½ k., 800 mm. 80 kg. 8.05 k., 100 mm. 79 kg. 8.20 k., 100 mm. 79 kg. 8.02½ k., 200 mm 79 kg. 7.90 k., 1100 mm. 79 kg. 7.85 k., kevert, 100 mm. 79 k. 7.95 k., 200 mm. 79 kg. 8.— k., 300 mm. 79 kg. 7.80 k., 100 mm. 78·5 kg. 7.70 k., felső, 100 mm. 78 kg. 7.95 k., 100 mm. 78 kg. 7.85 k., 100 mm. 78 kg. 7.80 k., 100 mm. 78 kg. 7.70 k., 100 mm. 78 kg. 7.35 k., kevert, 100 mm. 76 k. 7.35 k., kevert, 100 mm. 77·5 kg. 7.85 k., felső, 200 mm. 77 kg. 7.85 k., 100 mm. 77 kg. 7.75 k., 100 mm. 77 kg. 7.80 k. 100 mm. 76 kg. 7.65 k., mind három hónapra.

Pestmegyei vidéki: 300 mm. 80 kg. 8.— kor., 200 mm. 79 kg. 8.— k., 400 mm. 78 kg. 7.65 k., sárga, 150 mm. 77 kg. 7.70 k., 100 mm. 76·9 kg. 7.50 k., 100 mm. 76·9 kg. 7.50 k., 100 mm. 76·6 kg. 7.50 k., 100 mm. 76 kg. 7.65 k., 50 mm. 74 kg. 7.35 k., mind három hónapra.

Bácskai: 100 mm. 74 kg. 7.75 k., 200 mm. 73·5 kg. 7.40 k., 2240 mm. 73·2 k. 7.30 k., 2000 mm. 73 kg. 7.30 k., mind három hónapra.

Bánáti: 200 mm. 75·5 kg. 7.40 k., 2550 mm. 75 kg. 7.50 k., mindkettő három hónapra.

Fehérmegyei vidéki: 100 mm. 76 kg. 7.60 k., 1000 mm. 74·5 kg. 7.50 k., 100 mm. 72 kg. 7.10 k., mind három hónapra.

Szerbiai: 3100 mm. 75·5 kg. 7.05 k., 4600 mm. 75 kg. 7.— k., mindkettő három hónapra.

Árpa: 300 mm. 5.80 k., készpénzfizetésre.

Rozs: 150 mm. 6.32½ k., 100 mm. 6.20 k., három hónapra.

Zab: 100 mm. 5.15 k., 100 mm. 5.12 k., készpénzfizetésre.

Tengeri: 200 mm. 5.30 k., 300 mm. 5.32 k., készpénzfizetésre.

A határidőpiaczon a forgalom a tegnapihoz képest valamivel csekélyebb, a helyzet buzára nézve tartott, ellenben a tengeri árfolyama emelkedő. — Köttetett:

Délelőtt:

Szokványbuza áprilisra 7.55, 7.54, 7.52, 7.53, 7.54, 7.55 k.
Szokványbuza októberre 7.75, 7.76 k.
Szokványrozs áprilisra 6.31 k.
Szokványrozs októberre 6.51 k.
Szokványzab áprilisra 4.95, 4.94 k.
Tengeri májusra 5.24, 5.25, 5.22, 5.23 k.
Repcze augusztusra 12.50, 12.60 k.

Déli 1 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak:

Szokványbuza áprilisra	kor.	7.53— 7.54
Szokványbuza októberre	»	7.75— 7.76
Szokványrozs áprilisra	»	6.30— 6.31
Szokványrozs októberre	»	6.50— 6.52
Tengeri májusra	»	5.22— 5.23
Szokványzab áprilisra	»	4.94— 4.96
Káposztarepcze augusztusra	»	12.55—12.65

Délutáni forgalom.

A határidőpiaczon nem volt semmi változás.

Délután 4 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak.

Buza áprilisra	kor.	7.53— 7.54
Buza októberre	»	7.75— 7.76
Rozs áprilisra	»	6.30— 6.32
Rozs októberre	»	6.50— 6.52
Zab áprilisra	»	4.96— 4.98
Tengeri májusra	»	5.19— 5.20
Repcze augusztusra	»	12.50—12.60

Terménytőzsde.

Szilvaiz szerbiai 15.75 koronán kelt el 50 kilónkint. *Nyersszesz* 36.50 k. pénz és 37.— k. áru.

Értéktőzsde.

A mai értéktőzsdén a hangulat barátságos, az irányzat pedig szilárdabb volt, a mire a magyar általános hitelbank részvényeinek emelkedése adott impulzust, melyek élénk forgalom mellett nagy tételekben köttettek s ennélfogva 5 koronával emelkedtek. Különben más értékekben a forgalom jelentéktelen volt, mely a tőzsde másik felében még szükebb határok közé szoritkozott, minek következtében az árfolyamok általában mindinkább lemorzsolódtak s a magyar hitelbank részvényei sem maradhattak mai legmagasabb nivójukon, hanem 2½ koronával ez alá estek. A helyi értékek közül a budapesti közuti vasut, a magyar leszámitoló- és pénzváltó bank és a magyar jelzáloghitelbank részvényeiben volt némi forgalom alacsonyabb árfolyamok mellett. Ma csakis a villamos városi vasut részvényei mutathatnak fel némi emelkedést. Befektetési értékekben nem volt forgalom.

Előtőzsde.

Az előtőzsdén valamivel barátságosabb hangulat uralkodott. Különösen a magyar hitelbank részvényeit keresték élénkebben, miért is árfolyamuk tetemesen emelkedett. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 754.40—755.60-ig, magyar hitelbank 751.—754.50-ig, rimamurányi vasmű 631.50.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 755.——755.20-ig, magyar hitelbank 754.——754.20-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 500.——500.50-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 195.——196.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 464.—465.—-ig, osztrák-magyar államvasut 656.50—657.—-ig, déli vasut 128.——129.—, rimamurányi vasmű 632.——632.25-ig, magyar koronajáradék 93.70—93.80-ig, közuti vasut 671.——672.—-ig, városi villamos vasut 340.——341.—-ig.

Délt tőzsde.

Az üzletelenség következtében a déli tőzsde elgyengült és az árfolyamok lemorzsolódtak. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 755.—754.20-ig, magyar hitelbank 753.80—752.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 464—462-ig, osztrák-magyar államvasut 656.50—656-ig, rimamurányi vasmű 631.—-ig, közuti vasut 671.—669.50-ig, városi villamos vasut 339.50—341.50-ig. — Helyi értékekben köttetett: Hazai takarékpénztár 15900.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 754.20—754.40, magyar hitelbank 751.50—752.—-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 499.——499.50-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 195.——195.50-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 462.50—463.—, osztrák-magyar államvasut 656.——657.—, déli vasut 128.——129.—, rimamurányi vasmű 631.——632-ig, magyar koronajáradék 93.70—93.80-ig, közuti vasut 669.——670.—-ig, városi villamos vasut 341.——342.—-ig.

Prämium-üzlet: Díjbiztositások: osztrák hitelrészvényben holnapra 5—6 k., nyolcz napra 10—12 k., márczius végére 16—18 k. április végére 22—24 k.

Utótőzsde.

Az utótőzsde csekély forgalom mellett nyugodt volt. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 754.20—753.—-ig, magyar hitelbank 751.50—751-ig, osztrák-magyar államvasut 656.—.

4 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 753.——753.20-ig, magyar hitelbank 751—751.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 499—499.50-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 195.——196.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 462.50—463.—-ig, osztrák-magyar államvasut 656.——657.—-ig, déli vasut 128—128.50-ig, rimamurányi vasmű 631—632-ig, magyar korona-járadék 93.70—93.80-ig, közuti vasut 669.——670.—-ig, városi villamos vasut 341—342-ig.

Sertés kereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Kőbánya, márcz. 13. *A)* Hizott sertésárak: I. *Magyar* elsőrendü: Öreg nehéz 92—96 f. Öreg közép —.— f. Fiatal nehéz 100—102 f. Fiatal közép 100—101 f. Fiatal könnyü 99—100 f. II. *Magyar szedett*: Nehéz —.— f. Közép 96—97 f. Könnyü —.—.— f. III. *Romániai*: Nehéz —.— f. Közép —.— f. Könnyü —.— f. IV. *Romániai eredeti* (Stachl): Nehéz —.— f. V. *Szerbiai*: Nehéz 97—99 f. Közép 96—98 f. Könnyü 94—97 f.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerü levonások mellett egy kilogramm sulyra krajczárokban értendők. Szokásszerüleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az eltérő páronkint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 szazalék vonandó le. — A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám: 1900. év márcz. 11. napján volt készlet 28.362 db, 1900 márcz. 12-én felhajtatott 542 db, márcz. 12. napján elszállittatott 241 drb, márcz. 13. napjára maradt készletben 28.663 drb. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencz városhi petroleum-rakodónál levő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése márczius 12-én. Előző napról visszamaradt 420. Uj felhajtás 1302, összes felhajtás 1722. Budapesti fogyasztásra elszállittatott 1135, eladatlanul visszamaradt 587. Napi árak: 120—180 kilogr. sulyban 94—98 f.-ig. 220—280 klg. sulyban 94—100 f.-ig, 320—380 klg. sulyban 92—98 f.-ig. Öreg nehéz 88—92 f.-ig. Malaczok 78—80 f.-ig. A vásár hangulata élénk volt.

Gabona forgalmi kimutatás.

A m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatása az 1900 évi márcz. hó 11-én esti 6 órától márczius 12-én esti 6 óráig *Budapestre* vasuton és hajón érkezett s innen elszállitott gabonaküldemények és a budapesti fővámhivatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről.

Az áru megnevezése	Érkezett vasuton	Érkezett hajón	Érkezett együtt	Elszállittatott vasuton	Elszállittatott hajón	Elszállittatott együtt
	mázsa					
a) helyi forgalomban						
buza	9110	52228	61338	977	—	977
rozs	305	1013	1318	101	—	101
árpa	265	404	669	614	—	614
zab	1596	14095	15691	—	6053	6053
tengeri	303	12730	13033	—	3033	3033
összesen	11579	80470	92049	1692	9086	10778
b) átmeneti forgalomban						
buza	102	—	102	—	—	—
rozs	305	—	305	—	—	—
árpa	—	—	—	—	—	—
zab	—	—	—	—	—	—
tengeri	—	—	—	—	—	—
összesen	407	—	407	—	—	—

c) a fővámhivatalnál előjegyeztetett

Az áru megnevezése	A visszkivitel czéljából valóbehozatalra előjegy. mennyiség métermázsákban	Az áru megnevezése	A visszkivitelre előjegyzett mennyiség métermázsákban
buza	—	buzaliszt	1801
rozs	—	rozsliszt	—
árpa	—	árpaliszt	—
összesen	—	összesen	1801

Magánhajók forgalma.

— Márczius 13. —

Budapestre érkezett: 1. sz. u. Pancsováról 1683 mm. buzával és 1288 mm. tengerivel, 2. sz. u. Ujvidékről 3260 mm. buzával, 9. sz. u. Kulpinból 131 mm. buzával és 2692 mm. zabbal, 11. sz. u. Kubinból 4000 mm. tengerivel, 12. sz. u. Szemendrjáról 4512 mm. árpával, 18. sz. u. Sabáczról 4013 mm. buzával, 18. sz. u. Bajáról 3138 mm. buzával, «József» Ó-Kanizsáról 4000 mm. buzával, «Lajos» Kalocsáról 1869 mm. buzával és 266 mm. árpával, «Esztergom» Kuláról 100 mm. buzával és 2950 mm. zabbal.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, márczius 13. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai *előtőzsdén* a spekuláczió nagyon tartózkodó volt, mert a vaskartell tárgyalásaira és a szénbányászok sztrajkára vonatkozó tegnapi hireket nem erősitették meg. Ma csakis a hitelrészvények emelkedtek mérsékelten a hitelintézetnek uj petroleum-üzlete következtében és a bécsi bankegyesület részvényei a kedvező mérleg alapján. Valuták fesztek.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 235.90, magyar hitelbank 188.—, Länderbank 118.50, bankegyesület 135.75, anglo-bank 125.—, union-bank 154.50, osztrák-magyar államvasut 136.80, déli vasut 26.20, alpesi bányarészvények 265.75, rimamurányi vasmű 315.50, török sorsjegy 124,25, német birodalmi márka 118.50, készpénzen.

A déli tőzsdén az árfolyamok gyenge forgalom mellett lemorzsolódtak. — Jegyeznek. Osztrák hitelrészvény 235.80, magyar hitelbank 188.—, Länderbank 118.50, unionbank 154.25, anglo-bank 125.—, bankegyesület 135.75, tramway 136.—, osztrák-magyar államvasut 136.80, déli vasut 26.20, elbavölgyi vasut 124.50, északnyugati vasut 120.—, török dohányrészvények 143.—, alpesi bányarészvények 265.10, rimamurányi vasmű 315.50, prágai vasipar 584.—, majusi járadék 99.30, magyar korona-járadék 93.75, török sorsjegyek 124.50, német birodalmi márka 118.41.

A hangulat később ellanyhult.

A *délutáni magánforgalomban* a déli tőzsde zárlata után maradt: Osztrák hitelrészvény 235.50, magyar hitelbank 187.25, angol-osztrák bank 125.—, bankegyesület 136.—, Unionbank 154.50, Länderbank 118.50, osztrák-magyar államvasut 136.80, déli vasut 25.90, elbavölgyi vasut 142.50, rimamurányi vasmű 315.75, alpesi bányarészvények 264.25, májusi járadék 99.30, magyar koronajáradék 93.65, török sorsjegyek 124.—, német birodalmi márka 118.55 készpénzen, 118.45 ultimóra.

Bécs, márcz. 13. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% os aranyjáradék 97.15, tiszai és szegedi kölcsönsorsjegy 141.35, magyar vasuti kölcsön czédulban 100.10, magyar kel. vasut all. kötvény 99.40, magyar leszámitoló- és váltób.-részvény 124.—, magyar kereskedelmi bank 274.—, magyar koronajáradék 93.65, 4% os magy. földtehermentesitési kötv. 92.65, magyar hitelbank-részvények 187.25, magyar nyeremény-k.-sorsjegy 164.—, kassa-oderbergi vasut-r. —.—, rimamurányi vasmű 315.50, magyar czukoripar —.—.

Bécs, márcz. 13 (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2% os papir-járadék 99.30, 4% os osztrák aranyjáradék 98.35, 1860. sorsjegy 136.50, osztrák hitelsorsjegy 395.—, angol-osztrák bank 125.—, bécsi Bankverein 135.50, osztrák-magyar bank 128.25, déli vasut részvény 25.90, dunagőzhajózási társulat 71.40, dohányrészvény 143.—, cs. és kir. vert arany 11.43, német bankváltók 118.50, 4·2% os ezüstjáradék 99.15, osztrák koronajáradék 99.45, 1864. sorsjegy 200.50, osztrák hitelintézeti részvény 235.80, union-bankrészvény 154.50, osztrák Länderbank 118.40, osztrák-magyar államvasut 136.75, elbavölgyi vasut 124.50, alpesi részvények 264.80, 20 frankos arany 19.29, londoni váltóár 242.90, bécsi tramway 135.75. Gyengébb.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, márcz. 13. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Tengeriben ma magasabb newyorki jegyzések hatása alatt élénk forgalom volt s ára emelkedett. A többi gabonafélék üzlete csendes volt, az árak nem változtak. Köttetett: Buza tavaszra 7.68—7.70 k., buza május—juniusra 7.72, 7.71 k., buza őszre 7.90—7.92 k., zab tavaszra 5.30, 5.31, zab május—juniusra 5.33—5.34 k., zab őszre 5.60—5.61 k., tengeri május—juniusra 5.53, 5.54, 5.52 k., rozs tavaszra 6.59—6.61 k., rozs május—juniusra 6.67—6.69 k., rozs őszre 6.83, 6.82 k. uj repcze jegyez 12.85—12.95 k.

A határidőüzletben az érdeklődés főként tengeri felé irányult, a mennyiben Newyorkból magasabb árfolyamokat jelentettek s a vásárlási kedv fokozódott. Az irányzat erősödött s zárlatkor a tengeri árfolyama három fillérrel emelkedett. Egyebekben csönd uralkodott s az árfolyamok nem változtak. Kivétel csak rozsban volt, a melynek árfolyama tavaszra 4, május—juniusra 1—2 fillérrel javult. Buza tavaszra 7.66 k., május—juniusra 7.72—7.70 k., rozs tavaszra 6.35 k., őszre 7.83—7.82 k., tengeri május—juniusra 5.53, 5.54, 5.52, 5.53 k., buza őszre 7.90—7.91 k., rozs május—juniusra 6.70—6.72 k., zab tavaszra 5.27—5.29 k., zab május—juniusra 5.32—5.34 k., zab őszre 5.60—5.62 k., repcze augusztus—szeptemberre 12.85—12.95 k.

A készáruk piaczán a fogyasztás részvétlensége következtében majdnem egészen szünetelt a forgalom; gabonanemükben az irányzat változatlanul nyugodt volt. Csak tengeriben volt szilárdabb a hangulat, a melyben az uj áruk 5 fillérrel emelkedtek. Buza tavaszra 7.67 k., buza május—juniusra 7.71 k., buza őszre 7.91 k., rozs május—juniusra 6.69 k., rozs tavaszra 6.62—6.64 k. Egyebként változatlan.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, márcz. 13. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) French tábornoknak Bloemfonteinnél aratott diadalának az volt a hatása, hogy a háborunak hamaros befejezésének reményét megerősitette és erre megnyitásokat szilárd volt az irányzat. Kohórészvények közül különösen bohumiakat keresték arra a hirre, hogy a társaság a várható állami megbizásokra való tekintettel a tőke fölemelését tervezi. A kőszénrészvények közül a hiberniai részvények és a gelsenkircheniek javultak. Bankok jól tartották magukat. A járadékok közül a 3%-os kölcsön kötvényei javultak. A vasutak közül a Northern-Pacific és a transzvali vasut részvényei szilárdak voltak. A második tőzsdeórában a bányaértékek gyengültek, egyébként pedig kicsiny volt a forgalom. Magánleszámitolási kamatláb 5¼%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4·2% os papirjáradék 98.30, 4% os osztrák aranyjáradék 99.50, magyar koronajáradék 92.75, osztrák-magyar államvasut 139.40, kassa-oderbergi vasut-részv. 88.75, bécsi váltóár 84.35, magyar vasuti beruh. kölcsön 100.60, Disconto Commandit 197.50, általános villamossági Edison 249.—, gelsenkircheni 212.50, Laura-kohó 276.—, 4·2% os ezüstjáradék 98.25, 4% os magyar aranyjáradék 97.50, osztrák hitelrészvény 235.40, déli vasut 28.75, Károly Lajos-vasut 100.50, orosz bankjegyek 216.10, 4% os uj orosz kölcsön 99.20, olasz járadék 94.75, Dynamit Trust 163.90, Harpeni 229.75. Ingadozó.

Berlin, márcz. 13. (Utótőzsde.) Osztrák hitelrészvény 235.25, osztrák-magyar államvasut 139.40, osztrák déli vasut 28.60. Gyengébb.

Frankfurt, márcz. 13. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 235.50, osztrák-magyar államvasut 139.50, osztrák déli vasut 28.80. Csendes.

Hamburg, márcz. 13. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 235.30. Csendes.

Hamburg, márcz. 13. (Zárlat.) Magyar aranyjáradék 97.40, osztrák aranyjáradék 99.—, osztrák ezüstjáradék 98.10, osztrák hitelrészvény 235.10, osztrák 1860-as állami sorsjegy 138.—, osztrák-magyar államvasut 139.25, osztrák déli vasut 28.75, olasz járadék 94.70. Gyenge.

Páris, márcz. 13. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *3 óra 40 perczkor záródnak*: 3% os franczia járadék 102.10, 3½% járadék 103.02, törleszthető járadék 100.—, magyar aranyjáradék 98.50, olasz járadék 94.25, osztrák-magyar államvasut 698.—, osztrák Länderbank 520.—, ottománbank 576.—. Banque de Paris 1163.—, török dohányrészvény 296.—. Szilárd.

London, márcz. 13. (Megnyitás.) 2¾% os angol consol 101 3/16.

London, márcz. 12. (Zárlat.) 2¾% os angol consolok 101⅜, spanyol járadék 60⅜, 4% os magyar aranyjáradék 98.—, 4% os rupia 63⅛, déli vasut 6½, olasz járadék 98½, Canada pacific-vasut 101, ezüst 27 7/16, bécsi váltóár 1260, leszámitolási kamatláb 4%. Nyugodt.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDEK.

Trieszt, márcz. 12. *Nyersczukor* azonnal átvéve 26.50—27.50 k., márczius—juliusra 27.50—28 kor.

Hamburg, márczius 12. *Petroleum* helyben 8.15 márka. Hausse.

Antwerpen, máczius 12. Petroleum helyben 22.50. Nyugodt.

Glasgow, márcz. 12. Nyers vas 69 sh. 9½ d.

Boroszló, márczius 13. Buza 15.—, 14.90, rozs 13.70, zab 12.40, repcze 22.40, tengeri 13.—.

Köln, márczius 13. Olaj 57.—.

Berlin, márczius 13. *(Gabonapiacz.)* Amerika áraiak javulása nyomán itt is javult a hangulat. Buza és rozs ½—¾ márkával emelkedett. Zab csendes, de szilárd. Az idő: hüvös.

Berlin, márczius 13. Szesz 48.30.

Páris, márczius 12. *Nyersczukor* 28

gondnokul dr. Láni Oszkár, helyettesául dr. Schwarcz Gyula ügyvédek neveztettek ki. Bejelentési határidő: május 26. — Az egri kir. törvényszék részéről az *Egri kereskedelmi és ipar-hitelintézet* részvénytársaság ellen. Csődbiztosul dr. Zöld Adorján kir. törvényszéki biró, tömeggondnokul Babócsay Sándor, tömeggondnok helyettesául dr. Schwarcz Sándor egri ügyvédek neveztettek ki. Bejelentési határidő május 9.. — Az ujvidéki kir. törvényszék részéről *Stein* Manó ó-becsei be nem jegyzett kereskedő ellen. Csődbiztosul dr. Longauer Ferencz kir. törvényszéki biró, tömeggondnokul dr. Rózsa Miksa ó-becsei, helyettesául, dr. Kovács Bódog ujvideki ügyvédek neveztettek ki. Bejelentési határidő április 25. — A fehértemplomi kir. törvényszék részéről *Markovics* M. (Mária) oraviczai bejegyzett kereskedő ellen. Csődbiztosul Horváth Géza kir. törvényszéki biró, tömeggondnokul Gropsian Mihály oraviczabányai, helyettesül Rosni M János fehértemplomi ügyvédek neveztettek ki. Bejelentési határidő április 19. — A szolnoki kir. törvényszék részéről *Bermann* Lajos tisza-földvári kereskedő ellen. Csődbiztosul dr. Harasztby Emil törvényszéki biró, tömeggondnokul dr. Hunyor István, helyettesül dr. Hajdu Béla szolnoki ügyvédek neveztettek ki. Bejelentési határidő május 10.

Csődmegszüntetés. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék részéről *Mayer és Bruck* budapesti bejegyzett kereskedők ellen, — a pozsonyi kir. törvényszék részéről *Wellheim* Mór díszmű- és rövidáru-kereskedő ellen, — a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék részéről *Peter* Henrik budapesti bejegyzett kereskedő ellen a csőd megszüntettetett.

Napirend 1900. márczius 14.

Naptár: Szerda, márczius 14. Róm. kath. Matild kir — Prot. Matild. — Görög-orosz (márczius 1.) Endre. — Zsidó: Veadar 13. Eszter böjt. — Nap kél: 6 ora 1 perczkor reggel, nyugszik 5 óra 46 perczkor este. Hold kél: 4 óra 19 perczkor délután, nyugszik: 4 óra 47 perczkor reggel.

A horvát miniszter fogad délután 4 órától 5-ig.

Az osztálysorsjáték húzása d. e. 9 órakor a vigadó kis termében.

A budapesti filológiai társaság jubiláris ülése délután 5 órakor az akadémia heti ülestermében.

A képviselőház mentelmi bizottságának ülése d. u. 5 órakor.

A nemzeti muzeum: képtára nyitva d. e. 9 órától d. u 1 óráig. — Többi tárai megtekinthetők 1 kor. díj mellett.

Országos képtár az akadémiában nyitva délelőtt 9-től d. u. 1-ig.

Technológiai iparmuzeum nyitva d. e. 9 órától 1-ig d. u 3-tól 5-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—8-ig.

Országos magyar képzőművészeti társulat téli kiállítása a városligeti uj műcsarnokban február 1-ig nyitva d. e. 9 órától este 8 óráig. Csütörtökön 6-tól 11-ig séta, hangverseny villamos világitás mellett. Belépődij 1 korona Vasárnap délután 1 órától 4 óráig 40 fillér.

Iparművészeti muzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja az üllői-uton héttő és pentek kivételével naponkint 9—1-ig.

Deák-mauseoleum a kerepesi-uti temetőben nyitva d. u. 3 órától 5-ig.

Állatkert nyitva egész nap. Belépti dij 30 kr.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyüjteménye nyitva 10—1-ig

Az 1848—49-iki szabadsagharosi emlék-gyüjtemény és Kossuth-muzeum: Stefánia-ut 51. sz. a. délelőtt 9—11-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva 9—1-ig

Magyar kir. kereskedelmi muzeum: *Igazgatóság* VII. kerepesi-ut 20. szám. Hivatalos órák 9—2-ig. *Tudakozó, osztály és kereskedelmi szakkönyvtár* VII., kerepesi-ut 22-sz., Hivatalos órák 9—12 és 3—6-ig. — *Hazai termékek állandó kiállitása, keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyujtemény*, továbbá a *hazai ipari kiállitás* (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: 9—12-ig; d. u. 2—4-ig. — A *külföldi kirendeltségek* központi üzletvezetősére (magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., váczi-körut 22.

IDEGENEK NÉVSORA.

Hungaria szálloda. Gr. Széchényi T. és kisérete F.-Lendva. Sokoloff W. es csal. és kisérete Varsó — Br. Vay E. és kisérete Zsolcza — Br. Popper B. Bécs. — Dr. Chesnais A. és neje Amsterdam. — Zakrowski W. Lemberg. — Hayroth E. Lipcse. — Egedy A. Görcsöny. — Leibach C. Ehrenfeld A. Trivart. — Tenner I. és neje Arad. — Lukács L., Odessa. Goldschm. B. Lipcse. — Schwarz F. Nagyvárad. — Martin M. Berlin. Klein A. Karansebes. — Deutsch S. König-hof. — Riches W. Hamburg. Taweley L. Páris. — Komka K. Szatmár — S biilenstein I. N.-Karoly. Pissuth S. Esztergom. — Kohn E. Wilthen. — Supf G. Berlin. Kaufmann S. Nürnberg. — Mandel I. Pinczhely. — Grand G. Temesvar. — Dr. Török I. és neje Szolnok. — Pauli A. Stockholm. — Philipp G. Borosló. Frantze I. Borosló. — Lipinska A. Pola. — Parrain A. Kestranek H. Weissenstein E. Mautlnner I. Titze A. Melzer W. Deutsch E. Fuchs I. Adle E. Korn E. Riedl I. Mendl L. Bécs.

Pannonia szálloda. Schulze C. F. London. — Förster H. Bielitz. Müller I. Berlin. — Singer D. Lippa. — Popovics V. N.-Pel. — Gellery D. Losoncz. — Szepessy L. Kolozsvár. — Somogyi A. B.-Gyarmat. Fazekas S. B.-Selye. — Löw L. Deés. — Virágh K. Gödve — Svaiczer A. Tasnád Meskó L. Nyiregyhaza. — Tischler A. Bécs. — Nemeskéry A. B.-Csaba Szepe K. Török I. Szentes — Vilaghy Gy. Komárom. — Hazella G. K.-Várad. — Sztics Ö. H.-Patvi. — Wippelhauser G. D.-Begdánó. — Sooky E. B.-Gyarmat — Szuráncz Gy. Visegrád. — Mayer T. Kolozsvár. Mendel Gy.-Fehervár. — Szabó K. Endrefalva. — Szava P. Brassó. — Bagby L. K.-Felegyhaza. — Kiss E. Pásztó. — Drucker M. Debreczen. — Ruszinkó K.-fi -Varalya.

József főherczeg szálloda. Kolozsváry Nagy J. Komárom. Kemény A. Borsódi — Rockette J. Nyitra. — Hebernsy J. K.-Varda — Kőrösy I. Nyitra. — Dr. Kosutány S. Győr. — Herrmann J.-né Szakszáre. Grünwald E. Brünn. — Frater Z. Dévány — Luft L. Pécs. — Hoffmann L. Pozsony. — Holzer J. Gratz. — Müller J. Salzburg. — Kohn Gy. Kassa Hauser D. Miskolcz. — Moinár D. Pécs. — Balog E. Zágrab. — Neimosz M. Fiume. — Szabó I. Brassó. — Lonhard F. K.-Czell. — Kovács J. Sopron. — Spavitsch I. Varsó.

Orient szálló. Lipovnitzky P. Heves. — Szentmarjai J. Sárbogárd. Szekely A. M.-Vasarhely. — Kapisinsky J. Kecskés. — Kastal F. Kisvarda Brihder M. Köbölkut. — Paragó E. Kolozsvár. — Geiger M. Ujvidék Szony J. Dámos. — Kohn G. N.-Bajom. — Werchlawski J. Bécs. Popovich J. Belgrád. — Gombár J. Komárom. — Kapnik E. Eszék. — Dorasil K. Izló — Janetz A. Pozsony. — Vollmann J. Gratz. — Kesztner K. Sopron Politzer B. Bécs.

Kádor szálloda. Grübl I. Berlin. — Klärmann A. Deés. — Vána I. Fogaras. — Löwy J. Bátaszék. — Sommer B. Kolozsvár. — Helfer A. Brünn. — Knezevics K. Zágráb. — Kalivoda J. Praga. — Strasser M. Biela. — Waldmann E. Brassó. — Hegyesi A. Szeged. — Labas E. M.-Sziget. — Hoffe P. Linz. — Wancsmann G. Salzburg.

Metropole szálloda. Dr. Ebergenyi S. N.-Enyed. — Kovács B. S. Szt.-Miklós. — Kajan J. Kalocsa. — Dr. Guzitsch J. Belgrád. — Perts S. és neje Egres. — Grainer A. Keszthely — Dr. Horváth G. Ujvidék. Faludy I. Sopron. — Segesvary J. Domony. — Simitsch K. Belgrád. Czimer M. Z.-ibó. — Biró J. Kócse. — Sipos Ö. Sárvár. — Hoffner E. és neje Debreczen. — Folgiasini J. Szeged — Schwarz J. Nyir-Vaja. Silbiger J. Miskolcz. — Löwy Z. Tab. — Hets S. Kütch. — Selczeiner J. Veszprem. — Klein S. Sz.-Polyánka. — Braun N. Friedmann A. Ujvidek. Polatsik B. Kócso.

Elhaltak névsora 1900 márcz. hó 13-án.

Cecco K. 55 é. Irányi-u. 7 — Takacs J.-né 35 é. N.-Templom-u. 15. Tóth I. 41 é. Utrél — Csaplarik K. 52 é. Oriás-u. 1. — Czeczatke F.-né 66 é. Csend-u. 18. — Gerhardt Gy. 66 é. Fauler-u. 4 — Krejcza M. 25 é. Sütaér-u. 7. — Zakal A. 58 é Cserhát u. 20. — Litassy N. né 71 é. Bethlen-tér 1. — Kovacs J. 20 é. Rajnok-u. 31. — Singhoffer Á. 60 é. Győri-ut 15. — Juhasz J.-né 77 é Öv-u 8 — Leipold I. 67 é. Nagy-Templom-u. 25. — Sedlák R. 32 é Tisza-u. 14. — Roth I.-né 62 é. Sas-u. 12. — Rozsnyay K.-né 81 é. Soroksári-u. 7. — Singer D.-né 62 é. Andrássy ut 79.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.
Budapest, 1900 márcz. 14-én
Délután 2½ órakor ifjusági előadás.
HIMFY DALAI.
Vigjáték 3 felv., 1 előjátékkal. Irta Berczik.
Személyek:

Kisfaludy S.	Mihályfi
Szegedy R.	Cs. Alszeghi
Rosty Antal	Vizvári
Jolán	Gerő L.
Bezerédy K.	Császár
Takács J.	Horváth
Skublics I.	Náday B.
Fehér Gy.	Hetényi
Horváth J.	Egressy
Gaál J.	Faludi
Ágh F.	Gabányi
Kisfaludy K.	Dezső
Biró J.-né	Rákosi Sz.
Bay A.	Ligeti J.
Szalóky P.	Zilahi
Nagy Pál	Latabár
Nagy Pálné	Vizváriné
Janka	Széchy
Bogyai L.-né	Györgyné
Stanczi	Batizfalvi

Este 7½ órakor.
A szikra.
Vigjáték I. felvonásban. Irta Pailleron E. Ford. Huszár I.
Személyek:

De Céran	Császár
Léonie, Réval	Helvey L.
Antoniette,	Gerő L.

Utána:
A kis marquisné.
Vigjáték 3 felvonásban Irta: André Meilhac. és L. Halévy. Forditotta: Adorján Sándor.
Személyek:

Kergazon	Náday
Henriette	Csillag
A lovag	Gabányi
Boisgommeux	Dezső
Juliette	Nagy
Mouche	Náday B.
Martine	Palotai
Georgette	Keczeri
Joseph	Narczisz

M. KIR. OPERAHÁZ.
Budapest 1900 márcz 14 én.
Hunyadi László.
Nagy opera 4 szakaszban
Zenéjét szerzette Erkel F.
Szövegét irta Egressy B.
Személyek:

V. László	Kiss
Szillei	Szendrői
Hunyadi László	Arányi
Hunyadi Mátyás	Payer
Gara	Ney D.
Mária	Szilágyiné
Erzsébet	Pewny L.

Kezdete 7 órakor.

VÍG-SZINHÁZ.
Budapest. 1900 márcz. 14 én
Pajkos férjek.
Bohózat 3 felv Irta Georges Feydeau. Ford. Mihály József.
Személyek:

Vatelin	Hegedüs
Luczienne	Lánczy I.
Pontagnac	Fenyvesi
Clotilde	Kalmár P.
Soldignac	Gál
Meggy	Haraszthy
Redillon	Góth
Armandine	Pécsi
Szállodaigazgató	Bárdi
Pinchard	Balassa

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHÁZ.
Budapest 1900 márcz 14 én.
Szép Heléna.
Operett 3 felvonásban Irták Meilhac és Halévy. Ford Fái J. Béla és Makai Emil.
Zenéjét szerzette Offenbach
Személyek:

Páris	Gábor
Menelaus	Kovács
Helena	Küry K.
Agamemnon	Tollagi
Calchas	Németh
Achilles	Kiss M.
1-ső Ajax	Ujvári
2-ik Ajax	Szerdahelyi
Orestes	Kápolnai
Leoeua	Radványi
Parthenis	Eötvös
Eutikles	Endrei
Philocomus	Delli
Bachis	Baán

A harmadik felvonásban.
Párisalmája
Táncos némajáték.
Személyek:

Páris	Kápolnai
Venus	Jancsó
Minerva	Dorozsmai
Juno	Orbán

Kezdete 7 órakor.

VÁR-SZINHÁZ.
Budapest 1900 márcz. 14 én
Az orsz. m. k. szinművészeti akadémia növendékeinek bemutató előadása.
I.
A szinésznő.
Vigjáték 1 felvonásban.
II.
Vivó gyakorlatok.
III.
Másodvirágzás.
Vigjáték 1 felvonásban.
IV.
Táncz gyakorlatok.
Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.
Budapest. 1900 márcz. 14-én.
New-York szépe.
Operett 2 felv. 6 képben. Szövegét irta Hugh Morton. forditották: Salgó Ernő és Makai E., zenéjét szerzette: Gustave Kerker.
Személyek:

Habakuk	Sziklai
Harry	Ráthonyi
Mordkerl	Vidor
Snifkins	Mátrai
Cora	Margó
Kenneth	Gireth
Blinky	Rózsahegyi
Kissie	Rózsa
Twiddles	Beöthy
Violet	Inkei
Ratsi	Füredi
Patsi	Odry
Myrle	Karvázi
Queenie	Fenyvesi
Birdie	Béres
Gladys	Horváth
Dorothy	Gombaszögi
Marjorie	Haraszti
Mamie	Varga
Pansi	Aranyossi
Fricat	Bessenyei
Fifi	Ledofsky
Mr. Sheep	Rédey
William	Iványi

Kezdete 7½ órakor.

Ur ánia
Magyar tudomanyos szinház.
Budapest, 1900 márcz. 14 én.
Spanyolország.
Kezdete 7½ órakor.

Szinházi játékrendek.

Az operaház müsora: *Csütörtökön* Aida. *Pénteken* zárva. *Szombaton* A csempészek. — Coppelia. *Vasárnap* A troubadour

A nemzeti szinház müsora: *Csütörtökön* II. Rákóczy Ferencz fogsága. *Pénteken* Clémenceau. *Szombaton* Gabi-villa. *Vasárnap* délután Liliomfi, este Az ember tragédiája.

A városinház müsora: *Szombaton* Mary.

A népszinház müsora: *Csütörtökön* délután 1848 — Hadak utja, este Kadétkisasszony. *Pénteken* Szép Heléna. *Szombaton* A kis szökevény. *Vasárnap* délután A toloncz, este Szép Heléna.

A vigszinház müsora: *Csütörtökön* „Márczius 15-én." (Költemény.) Többsincs királyfi. *Pénteken* és *Szombaton* Pajkos férjek. *Vasárnap* délután Napoleon öcsém, este Pajkos férjek.

Somossy Mulató
(Nagymező-utcza). 3651 2
ALBRECHT FERENCZ igazgató.
Este pénztárnyitás 7 órakor. Kezdete 8 órakor.
A bibliai operette társulat vendégjátéka Wolfsthal és Weinberg urak igazgatása alatt.
Pontban 9 órakor
az első rész
„Jehuda Halevy"
czimü történelmi operettnek Auerbachtól, zene Wolfsthal Ch.-tól.
Tudómásul: Technikai nehézségek folytán lehetetlen a mulató szinpadján a több összefüggő részből álló bibliai operetteknek osztatlanul előadni. Az igazgatóság ennéltogva ezt az intézkedést tette, hogy egy estén mindig az operette első része adatik, a rákövetkező estén pedig a megfelelő második felvonás kerül szinre.
Először Budapesten: SCHWARTZ TESTVÉREK eredeti varieté parodisták. LA BELLE DAGMAR HANSEN német, dán excentrique énekesnő. CHARLES és FREDERIE Wildwest a biciklin.
Továbbá az összes szerződött müerők.
Minden ünnep- és vasárnap délutáni előadás fél helyárakkal. Kezdete fél 4 órakor.
Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nagytőzsdében, Károly-körut 26., ugymint a nappali pénztárnál.
A mulató villanyos világitása Wüste és Rupprecht czeg által épült saját gepei által eszközöltetik.

HUNGARIA SZÁLLODA 2080
Ma este az étteremben
Rácz Pál és fia
ismert kedveltzenekara játszik
Kezdete 8 órakor

Vizállás, 1900 márczius 13-án.

Inn:	Centiméter	Bega:	Centiméter
Schärding	+ 75 > 7	Kiszető	+ 80 > 5
Duna:		Temesvár	— 6 > 4
Passau	+ 240	N.-Becskerek	+ 30 < 5
Linz	— 36 > 1	Tisza:	
Becs	— 38 < 4	M.-Sziget	+ 40 > 1
Pozsony	+ 229 < 4	Tiszaháza	+ 16 > 3
Komárom	+ 276 < 15	Tisza-Újlak	— 37 < 1
Budapest	+ 250 < 12	V.-Nameny	+ 36 < 3
D.-Földvár		Zsibony (Csap)	— 68 < 6
Mohács	+ 384 < 22	Tokaj	+ 88 < 11
Gombos	+ 430 < 14	Tisza-Füred	+ 162 < 20
Ujvidék	+ 382 < 6	Szolnok	+ 189 < 32
Zimony	+ 369 < 10	Csongrád	+ 2 8 < 36
Pancsova	+ 234 < 11	Szeged	+ 7 < 30
Drenkova	+ 293 < 8	Török-Becse	+ 250 < 19
Orsova	+ 360 < 8	Titel	+ 374 < 10
Vág:		Körös:	
Szered	+ 66 > 3	Sebes:N.-Várad	0 > 3
Rába:		Fekete: Tenke	+ 30 > 4
Győr	+ 254 < 6	Fehér: B.-Jenő	+ 26 > 6
Dráva:		Kettős: Békes	+ 112 < 2
Zákány	— 38 < 1	Hármas: Gyoma	+ 147 < 35
Bares		Maros:	
Eszék		Arad	— 96 < 6
Száva:		Makó	+ 32 < 2
Sziszek	+ 156 > 44		
Mitrovicza	+ 334 < 7		

Jegyek magyarázata: + nulla fölött, — nulla alatt, > árada < apadat.

A magyar szinház müsora: *Csütörtökön* délután Aranylakodalom, este A Kleopatra. *Pénteken* A Kleopatra. *Szombaton* A Kleop tra *Vasárnp* délután New York szépe, este A Kleopatra.

Időjárás.

A m. kir. meteorologiai központi intézet táviratí jelentése 1900 márcz. 13 án reggel 7 órakor

Állomások	Légnyomás min. 700+	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	maximum	minimum	Megjegyzés
Akna-Szlatina	— 67·0	— 1.9	SE 3	0	—	—	—	
Szatmár	— 66·3	— 2.9	SW 1	2	—	2	— 4	
Ungvár	— 66·2	— 1.8	NE 3	1	—	10	— 3	
Eger	— 66·4	— 1.4	NW 1	1	—	8	— 5	
Kesmárk	— 67·2	— 2.0	—	≡	—	—	—	
Arvavaralja	— —	— 0.6	SW 1	4	—	8	— 6	
Selmeczbánya	— —	+ 2.1	W 1	4	—	6	— 4	
N.-Szombat	— 65·2	+ 0.2	—	≡	—	12	— 1	
Budapest	— 65·5	+ 1.3	SE 1	;	—	10	— 1	
O-Gyalla	— 65·7	— 0.5	S 1	2	—	12	— 2	
Magyar-Óvár	— 66·0	+ 2.4	NW 1	3	—	12	2	
Sopron	— 65·9	+ 2.4	NW 1	3	—	10	1	
Hereny	— 65·8	+ 1.4	SW 2	2	—	11	1	
Keszthely	— 66·3	+ 2.4	—	3	—	11	1	
Pecs	— 66·9	+ 0.0	—	≡	—	11	— 1	
Zagráb	— 66·8	+ 2.2	—	5	—	13	2	
Károlyváros	— 66·9	— 0.3	NW 1	0	—	13	— 1	
Fiume	— 66·7	+ 2.0	—	0	—	15	3	
Cirkvenica	— —	—	—	—	—	—	—	
Debreczen	— —	— 1.2	SW 3	0	—	12	— 6	
Kis-Kartal	— 65·2	— 2.4	—	1	—	14	— 6	
Szolnok	— —	+ 3.1	NE 1	1	—	8	— 1	
Szeged	— 66·4	+ 0.2	SW 1	0	—	11	— 2	
Arad	— 66·5	+ 1.4	SE 4	0	—	10	1	
Zsombolya	— 66·4	— 2.0	S 1	0	—	13	3	
Temesvár	— 66·7	— 2.3	SE 1	0	—	9	— 4	
Pancsova	— 66·2	— 0.8	SE 2	0	—	11	— 2	
Drenkova	— 66·2	— 0.7	NE 1	0	—	11	— 3	
Nagy-Várad	— 67·4	+ 0.0	SE 3	0	—	10	— 2	
Kolozsvár	— 66·6	— 2.8	SE 1	0	—	9	— 6	
Nagy-Szeben	— 63·2	— 4.8	SE 1	0	—	6	— 5	
Bécs	— 64·8	+ 6.6	W 2	2	—	9	2	
Salzburg	— 68·0	+ 4.0	—	4	—	10	1	
Klagenfurt	— 70·1	— 4.2	E 1	3	—	6	— 8	
Pola	— 65·3	+ 2.6	—	≡	—	13	3	
Lesina	— 65·7	+ 9.2	N 2	0	—	13	6	
Torino	— 67·6	+ 5.2	SSW 3	0	—	13	5	
Firenze	— —	—	—	—	—	—	—	
Róma	— 68·5	+ 7.5	N 0	4	—	14	6	
Nápoly	— 68·5	+ 9.1	SW 0	0	—	14	8	
Brindisi	— 6[illegible]·5	+ 7.2	WNW 4	2	—	12	5	
Palermo	— 68·8	+ 10.0	S 3	4	—	16	4	
Malta	— 66·9	+ 12.8	SW 2	4	—	15	10	
Zürich	— 70·6	+ 0.6	—	≡	—	—	—	
Sarajevo	— 68·9	— 5.1	NE 1	0	—	11	— 6	
Sulina	— 65·3	+ 2.2	NE 1	0	—	6	— 3	
Szófia	— 68·2	— 2.8	NE 1	0	—	10	— 4	
Athen	— —	—	—	—	—	—	—	
Hamburg	— 61·0	+ 2.6	NW 5	0	1	—	—	
Berlin	— 58.8	+ 2.1	NW 5	◐	2	—	—	
Biarritz	— 71·2	+ 11.0	W 4	4	8	—	—	
Nizza	— 68·6	+ 6.3	E 1	0	—	—	—	
Páris	— 72·7	+ 2.2	NW 2	0	—	—	—	
Christiansund	— 66·5	+ 1.6	N 0	≡	2	—	—	
Stockholm	— —	—	—	—	—	—	—	
Szent-Pétervár	— 48·0	+ 0.5	S 3	4	—	—	—	
Moszkva	— 61·5	— 3.1	SSW 2	4	—	—	—	
Varsó	— 56·3	+ 2.6	WSW 2	4	—	—	—	
Kiev	— 64·5	— 5.1	SW 1	≡	—	—	—	

A szélirányok jelölése: N = észak, E = kelet, S = dé = W nyugot. — Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = több nyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borul 4 = egészen borult, ◐ = eső, ✱ = hó, ≡ = köd K zivatar.

A kontinens északkeleti felét mély depresszió, délnyugot és déli felet pedig erős maximum borította el.

Az idő e helyzethez képest északkeleten csapadékos, mig délnyugoton és delen száraz és derült; a hőmérséklet különbségek kiselbek lettek és a fagy határa keletebbre szorult.

Nálunk tegnap este nyugotról borulás állt be, a mely ma délig erősödött és helyenkint (nyugoton) gyenge csapadékot is hozott. A hőmérséklet emelkedőben van.

Északnyugoti szélekkel hűvös, változékony idő várható, az ország északi felében csapadékkal.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzése

1900. márczius 13.

Időjárás borult	Vizállás reggel 7 orakor 259 cm.	Hőmérő reggel 7 orakor + 3 C.	Legsúlymérő reg. 7 ó. 768 m/m.

A) Árutőzsde.

I. Gabonanemüek. — Árak koronaértékben.

a) Kész aru.

A budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben **50 klgr.-kint.** — A minőségi suly hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza	74		75		76		77		78		79		80		81	
tiszavidéki	—.—	—.—	7.40	7.55	7.45	7.65	7.50	7.80	7.65	8.00	7.70	8.05	7.90	8.15	7.95	8.20
„ felső	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
fehérm.	—.—	—.—	7.35	7.40	7.40	7.55	7.45	7.60	7.60	7.75	7.65	7.90	7.90	8.—	7.95	8.10
pestvidéki	—.—	—.—	7.15	7.35	7.25	7.45	7.35	7.55	7.55	7.85	7.60	7.80	7.85	8.—	7.90	8.—
„ felső	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bánsági	—.—	—.—	7.15	7.35	7.30	7.45	7.35	7.55	7.50	7.65	7.55	7.80	7.80	7.95	—.—	—.—
bácskai	7.30	7.55	7.50	7.75	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
szerb átm.	—.—	—.—	6.95	7.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
román „	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bolgár „	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

	Minőség	Árfolyam kor.-tól	Árfolyam kor.-ig
Roza — 50 kg.-kint	Elsőrendű	6.25	6.35
	Közepesminőségű	6.10	6.20
Árpa — 50 kg.-kint	Takarmány, elsőrendű	5.65	5.70
	másodrendű	5.45	5.55
	Sörfőzésre tiszavidéki	—.—	—.—
	„ felsőmagyarországi	—.—	—.—
	„ dunántúli	—.—	—.—
Köles — 50 kg.-kint		5.30	5.80
Zab — 50 kg.-kint	Elsőrendű	5.35	5.45
	Közepesminőségű	5.—	5.30
Tengeri 50 kg.-kint	Belföldi	5.—	5.30
	Bormai v. Lugar	—.—	—.—
	Szerb	5.—	5.10
	Cinquantin	—.—	—.—
Kepoze 50 kg.-kint	Káposztás	12.—	12.50
	Bácsagi	—.—	—.—

b) Határidőre.

Határidő		Penz korona	Áru korona
Buza 50 kg.-kint	1900 május	—.—	—.—
	„ junius	—.—	—.—
	„ április	7.53	7.54
	1900 október	7.75	7.76
Roza 50 kg.-kint	1900 május	—.—	—.—
	„ április	6.30	6.[illegible]
	1900 október	6.50	6.52
Tengeri 50 kg.-kint	1900 augusztus	—.—	—.—
	„ május	5.22	5.23
	„ november	—.—	—.—
Zab 50 kg.-kint	1900 május	—.—	—.—
	„ április	4.94	4.96
	„ augusztus	—.—	—.—
Kap.-repoza 50 kg.-kint	1900 augusztus	12.55	12.65
	„ február	—.—	—.—

II. Leszámoló árfolyamok

Buza	—.—
Roza	—.—
Tengeri	—.—
Zab	—.—
Árpa	—.—
Kap.-Repoze	—.—

III. Különféle terméneyek.

Ár 100 kilogrammonkint.		Faj	Penz korona	Áru korona
Ingyen hordó 50 kg.-kint	Disznózsir	budapesti	53.—	54.—
		vidéki	—.—	—.—
50 kg.-kint	Szalonna	magyar la legenszaritott vidéki	—.—	—.—
		városi legenszaritott, 4 darabos	44.—	44.50
		füstölt	45.50	46.—
		füstölt	49.—	50.—
Zsirral együtt göngyölmeg tisztasuly helyett. Minőség 500 grammonkint 50 kg.-kint	Szilva	bosznai, 1898 évi, usance-minőség	15.50	16.—
		szerbiai, „ „ 100 darabos	20.75	21
		„ „ „ 85	28.—	28.25
		„ „ usance-minőség	14.—	14.25
		„ „ „ 100 darabos	20.—	20.50
		„ „ „ 85	27.—	27.50
Ingyen nordo 50 kg.-kint	Szilvaszesz	szlavoniai 1898	18.—	18.50
		szerbiai 1898	16.—	16.50
50 kg.-kint	Heremag	lucerna magyar, 1899	38.—	48.—
		lóhere apraszemű 1899	56.—	62.—
		„ közepszemű 1899	64.—	70.—
		„ nagyszemű 1899	72.—	78.—

IV. Hajózási fuvardíj.

	Honnan	Illetve
Duna	Pancsova	46—50
	Ujvidek	20—22
	Bezdán	30—34
	Baja	24—26
	D.-Földvár	22—24
	Szentes	56—60
Tisza	Szeged	50—54
	Zenta	48—50
	Titel	42—44
Száva	Mitrovicz	54—58
Béga	Temesvár	60—70
	N.-Becsk.	48—52

A fuvardíj 100 kilogrammonkint a szállitási szlovai és a biztositási díjai erteln. Győrbe a fuvardíjtétel 20 fillérrel magasabb.

B) Értéktőzsde.

Kamatláb	Értékpapírok	Utolsó árfolyam penz	Utolsó árfolyam áru (100 kor.-kint)
	I. Államadósság		
	a) Magyar államadósság.		
4 %	Aranyj. 100,500, 1000 ar. frt nevert. drbok, adóm. 100 ar. frt 240 K.	97.—	97.40
4 %	Aranyjaradék, 10,000 ar. frt nevert. dbokb. adóm. 10,000 ar. frt = 24,000 K.	—.—	—.—
4 %	Aranyjaradék, adómentes, 100 ar. frt = 240 K. márcz. közepére	97.—	97.40
3½ %	Koronaértékű járadék, adómentes	83.75	84.25
4 %	„ „ „ „	93.75	94.15
4 %	„ „ „ márcz. közepére	93.75	93.9[illegible]
5 %	1876. évi vas. államk. ar. frtb. 100 ar. frt = 240 K.	99.50	100.50
4½ %	1889. államv. aranyk., adóm. 100 ar. frt = 240 K.	101.25	102.25
4½ %	1889. évi államvasuti ezüstkölcsön	99.75	100.75
3 %	Ag. m. vask. czélj. ar. adóm., 10 f. sterl. = 240 K.	81.50	82.50
—	„ „ nyeremények., 100 frtos drb 100 frt = 200 K.	164.—	65.—
—	„ „ „ 50 „ „ 50 frt = 100 K.	164.—	165.—
4½ %	Magyar egyle-kárt. kötvény, adómentes	98.60	99.35
—	Horvát-szlavon „ „	99.—	98.75
4½ %	Magyar földtehermentesítési kötvény adómentes	92.60	93.60
—	Horvát-szlavon „ „	—.—	—.—
4 %	T

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, s compact betűkből szedve 8 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágosítás ad a kiadóhivatal ingyen. Czimmel ellátott hirdetések minden közlése után még 60 fill. bélyegilleték is fizetendő

TELEFON 5166. Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik. TELEFON 5166.

Kis hirdetéseket

elfogad az Egyetértés számára a központi hivatal Papnövelde-utcza 8. sz. és a következő fiók kiadóhivatalok:

Breuer nővérek dohánytőzsdéje VI. ker., Teréz-körut 54. szám.

Burger Vilmosné dohánytőzsdéje IV. Petőfi-tér 3. szám.

Deutsch Julia dohánytőzsdéje József-körut 50. sz., (Baross-utcza sarkán.)

Toldi Lajos könyvkereskedése Buda, II., Fő-utcza 2. szám,

valamint minden hirdetési iroda.

Kiadóhivatali üzenet.

Tudakozódásoknál csakis olyan levelekre válaszolunk, a melyekért a válaszbélyeg beküldetett.

Jeligés hirdetéseknél a hirdető a kiadóhivatal előtt ismeretlen.

Eladás.

Használt és új **pénz-szekrények** rendkívüli olcsó áron kaphatók a bécsi pénzszekrénygyár raktárában. **Budapest, V., Bálány-utcza 6. sz.** 37273

Földszintes ház a külső Józsefvárosban eladó. Modern comforttal építve, szép kerttel. Czím a kiadóhivatalban. 11266

Butorok elköltözés miatt elegáns angol, baroque és más modern stílű ebédlők, háló és úri szobák, szalon garniturák és szövet függönyök **rendkívül mérsékelt árak mellett** adatnak el. **Kardos D.** butorraktárában Deák Ferencz-utcza 3. 37782

Szepességi kárpáti **fenyőborovicska**, valódi, legfinomabb minőségű, kis ültben égetett, állott régi, egyike a legegészségesebb italoknak, kitűnő szer gyomorbaj ellen, hathatós étvágygerjesztő, a vesék működésére szertelett kedvező hatású. 5 kilós palaczk bérmentve, utánvétel mellett 3 frt 75 kr. **Ganovszky Gusztáv**, fenyőborovicska-termelő **Szepes-Szombat** (Szepesmegye). 37769

Fiumából kitűnő természetes dalmácziai és olasz **borokat** jutányos áron szállít **Pauk Ödön**. Árlap bérmentve. 37732

Vétel.

Birtokot keresek megvételre 500—1000 holdig felszereléssel Pest vagy szomszédos megyékben. Ajánlatok a birtok részletes leírásával „**S. Gazdász**" czímen kéretnek. 8158

Alkalmazást keres.

Ügyes gépírónő, ki a gyorsírászatot is érti s kereskedelmi ismeretekkel bír, szerény igények mellett állást keres. Czíme megtudható a kiadóhivatalban. 11264

Alkalmazást keres azonnal úri háznál, 27 éves tisztességes, megbízható, **magyar kisasszony.** Reprezentálni képes, igen szép kézi munkája van, a gyermekekkel való bánásmódot érti, varrózépje és hutora van. Szives megkeresését „**Nem nagy fizetés, jó bánásmód**" jeligével a kiadóhivatalba kér. (Magányos urak megkeresésére nem reflektál). 37867

Egy varrónő ki a női szabászatban és varrásban kellő jártassággal bír ajánlkozik házakhoz vagy házon kívül minden női ruhavarrást elfogadni. Czíme a kiadóban. 8161

Pénztárosnői, vagy hasonló állást keres csakis jobb üzletben, vagy társulati irodában fiatal özvegy, a ki biztosítékot is adhat. Szives ajánlatokat „**Megélhetés**" czímen a kiadóhivatalhoz kér intézni. 11260

Szabadalmi ügyek elintézésében nagy jártassággal bíró **gépészmérnök** elvállal szerény feltételek mellett szabadalmi kiírások lefordítását franczia és német nyelvből, s minden e szakmába vágó ügyeket. Czím a kiadóhivatalban megtudható. 11271

Utazói, raktárnoki vagy felügyelői állásra ajánlkozik kereskedelmi és ipari szakmában teljesen képzett, megbízható, komoly kereskedő. Közvetítőket szívesen díjaz. Czím a kiadóhivatalban megtudható. 11261

Lakás és bérlet.

Csinosan butorozott udvari szoba 1—2 ur részére az ullői-uti kaszárnya és klinika közelében olcsón kiadó. Czím a kiadóhivatalban megtudható. 11258

Butorozott szoba. Az V. kerület legforgalmasabb helyén két különbejáratu eleganson butorozott szoba, esetleg teljes ellátással, azonnal kiadó. Czím a kiadóhivatalban. 11259

2 szobás lakást keresek május elsejére konyhával és előszobával a belvárosban vagy annak közelében. Bejárat lehetőleg a kapuból, vagy lépcsőházból legyen. Szives ajánlatokat „**Lakás Sz. J.**" czímen a kiadóhivatalba kérek küldeni. 11262

Alkalmazást nyer.

Fényes jövedelem. Tisztességes urak és hölgyek egy igen keresett czikk ajánlása által ugy Budapesten mint vidéken tényes jövedelemre tehetnek szert. Ajánlatok „**O. N. 7725**" jelige alatt **Haasenstein és Vogler** (Daulus és társa) Budapest, Dorottya-utcza 9. intézendők. 37868

Oktatás.

Nevelőnők. Több német ajku nevelőnő, tökéletesek a német, franczia és angol nyelvben, kitűnő zongoristák azonnali alkalmazást keresnek, ugyszintén több német bonneok. **Szeghőné S. Lujza** által Budapest, VI., Dessewffy-utcza 6. Magyar okl. tanítónőket sürgősen keresek. 37837

Különféle.

Pénzkölcsönt utólagos díjazásért, discréten, kiesközlők könnyű visszafizetési feltételekkel, személyhitelt vagy ingatlanok bekebelezésére a legmagasabb összegig, ugy fővárosiaknak valamint **vidékieknek** is. Megkeresések válaszbélyegzővel „**Pecunia**" czímen a kiadóhivatalba kérnek. 8163

Erényi-féle Ichtiol-Salicilből egy tégely megszüntet: **bőrviszketeget,** mindennemű sömörbetegségeket, bőrkütéget, izzadást. Szagtalan! Ártalmatlan! 36190 III

Szabadalmakat kiesközöl és értékesít: **PATAKY H. és W.** Budapest, VII., Erzsébet-körut 42. Központ: Berlin Louisenstr 25. — Fönnáll 1882 óta. — Saját irodák: Prága, Hamburg, Köln, Frankfurt, Lipcse, Boroszló, Varsó, New-York, Hannover. 37442 Eddig több mint **30.000** benyújtási megbízás. Értekesítési szerződések **2¾ millió márka** értékben kötettek. Felvilágosítások s prospektusok ingyen. **A magyar kereskedelmi muzeum képviselősége.**

Birtokvevők. Közvetítési díj nélkül ajánlhatok kisebb nagyobb **birtokokat** vagy **uradalmakat,** az ország bármely részén, valamint **háztereket,** mint főhivatalnok egy elsőrangu intézet **jelzálog-osztályának.** Megkereséseket csak komoly vevőktől „**Díjtalan ajánlás 5759**" czímen továbbít a kiadóhivatal. 8162

Petőfi Sándor összes költeményei, eredeti kéziratok és kiadások alapján megjavított uj nepies kiadás egy kötetben. A költő arczképével. Ára kötve 1 frt. Kapható az „**Egyetértés**" kiadóhivatalában (IV. Papnövelde-utcza 8.) a pénz előleges beküldése mellett.

MICHELSTÄDTER S. E. és H.
BUDAPEST
Váczi-utcza 3. — Erzsébet-körut 15.

Czipők csak a legkiválóbb anyagból legelegánsabb faconban. olcsó ár. Zug, gomb és fűzés nélkül **Triumph czipők** egyedüli készítője. 37870

Aranyérem, a nemzetközi gyógyszerészeti kiállításon Bécsben 1883.

Köhögés, rekedtség, elnyálkásodás stb. ellen.
37821 Valódi
Wilhelmsdorfi maláta-kivonati, 14-szer kitüntetett czukorkák
erős maláta tartalmuk miatt sokkal nedvesítőbb, ingerecsillapítóbb és nyálkaoldóbb, mint azon mellczukorkák, melyek czukornál sem egyebet, vagy a mellett egész hatástalan anyagot tartalmaznak.
Fiók Budapesten: váczi-utcza 13. szám.
Raktár a legtöbb gyógyszerész és kereskedő uraknál. Csak akkor valódi, ha a dobozon áll:
Küfferle József és Társa.

Olcsó!
Friedrich Bruno Andrieu's Söhne
37840 Bruck a/d.
vas, aczélmű és drót-ipar.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

Gyors- és teher-árufelvételi hely Budapest Lipótvárosban.

A széles fővárosi közönség nagy része nem bír tudomással arról, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága már évekkel ezelőtt „Budapest lipótvárosi városi-iroda" czímen irodát rendezett be a Lipótvárosban — Arany János utcza 19. sz. alatt, — a hol a vasuton elszállítandó gyors- és teheráruk 1000 kgm. súlyig teladhatók, melyekről végleges átvételi elismervények (feladási vevények) szolgáltatnak ki.

Terjedelmes, tűzveszélyes és oly áruk, melyeknek vasuton való szállítása különös feltételekhez van kötve, a felvétel alul ki vannak zárva.

Hivatalos órák hétköznapokon reggel 8 órától 12 óráig és d. u. 2 órától 7 óráig vannak megállapítva, — a törvényes munkaszüneti napokon azonban az iroda nincs nyitva.

Az ezen városi irodában feladott áruknak az illető pályaudvarokra való kifuvarozásáért következő illetékek számíttatnak fel:

a) gyorsárukért:
10 kgm. súlyig ... 10 kr.
10—50 kgmig ... 20 kr.
minden további 50 kgmért ... 15 kr.
b) teherárukért:
50 kgmig ... 20 kr.
minden további megkezdett 50 kgmért 10 kr.

Minthogy a szállítmányok csekély díjazásért a fő- és székváros IV—IX. kerületéből a lakásról ezen városi felvételi irodába is elszállittatnak, — a szállító közönség azon előnyös helyzetben van, hogy szállítmányait nem kénytelen a távol eső pályaudvarokra tetemes költséggel személyesen kiszállítatni és ott a feladó vevény átvételére várakozni, — hanem módjában áll ezen teendőt egy levelező lap utján a vasutintézettel közvetlenül elvégeztetni, — miért is a magyar kir. államvasutak igazgatóságának ezen intézkedése a szállító közönség érdekét nagy mértékben előmozdítja. 1332

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik).

Ezen 25 év óta fennálló és legelismertebb rendelő intézetet legmelegebben ajánljuk.

Titkos betegségeket

a legelhanyagoltabb és legidűltebb **hugycsőfolyást,** a legsúlyosabb **hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilis utókövetkezményeit, önfertőztetést, elszegült férfierőt electro-massage** vagy **psychorphon** által; **nőknél fehér folyást** befecskendezés nélkül; **ideg- és hátgerinczbajt;** a legmakacsabb **bőrbetegségeket** gyógyít gyorsan és biztos sikerrel

Dr. KAJDACSY
v. cs. és k. ezredorvos
rendelő intézetében
Budapest, V., Váczi-körut 4. szám, I. emelet.
Bemenet a lépcsőnél. — Rendelés 9—4-ig, estve 7—8 óráig.
Levelekre díjtalanul, titoktartás mellett válaszoltatik; gyógyszerekről a gondoskodva van. — **Hölgyek és férfiak részére külön várótermek.** — **Díjazás mérsékelt.** 36358

BUTOR.

Ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat, u. m.: háló-, ebédlő-, szalon- és uri-szoba berendezéseket, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Menyasszonyi kelengyéknél kedvező árengedmény.

PATYI KÁLMÁN és TIVADAR (TESTVÉREK)
üzletünk kizárólag 37865
Kossuth Lajos-utcza 11. sz., földszint és I. em.
Kérjük a czímünkre figyelni.

Márczius 15-dike.

A szabadság, egyenlőség és testvériség proklamálásának emlékezetére szentelt nap ez idei évfordulója alkalmából, melynek megünneplésére az országban nagyban készülnek, ajánljuk a következő könyveket megszerzésre:

Kossuth Lajos élete és működése. Irta **Gracza György.** Sok képpel. Ára **2 korona 40 fillér.**

1848. márczius 15. Irta **Gracza György.** Megjelent a „Magyar Könyvtár" 32-dik számában. Ára **30 fillér.**

Márczius dalok és költemények. Irta **Ábrányi Emil.** Tartalmazza a márczius 15-iki ünnepélyeken előadatni szokott szavalásra alkalmas költeményeket és alkalmi dalokat. Megjelent a „Magyar Könyvtár" 35-ik számában. Ára **30 fillér.**

Megrendelhetők:
LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. könyvkereskedő, kiadóhivatalában
Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz.
és kaphatók az ország minden könyvkereskedésében.

Meghivás
a Concordia gőzmalom részv.-társ.

folyó évi márczius 29-én délutáni ¼4 órakor a magyar fővárosi malomegyesület helyiségeiben (Erzsébet-tér 19. sz.) tartandó

rendes közgyülésére.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az előterjesztett mérleg jóváhagyása.
3. Az igazgatóság indítványa a kimutatott veszteség tárgyában.
4. A felmentvény megadása.
5. Két igazgatósági tagnak megválasztása három évre és négy felügyelő-bizottsági tagnak egy évre.

Azon t. cz. részvényesek, kik az alapszabályok 18-ik §-a szerint szavazatjogukkal élni akarnak, saját nevükre szóló részvényeiket folyó évi márczius 14-től bezárólag márczius 26-ig délelőtti 10—12 óra közt, a malomépületben a társaság pénztáránál térítvény mellett letenni kéretnek, ugyanott a mérleg és az évi jelentés 8 nappal a közgyűlés előtt a t. cz. részvényesek számára betekintés végett készen tartatnak.

Budapesten, 1900 márczius hóban.

Az igazgatóság.

37866 (Utánnyomat nem díjaztatik.)

A · PÁRISI · VILÁGKIÁLLITÁSRA

Idegen országba menni nyelvismeret nélkül, alig ér többet annál, mint ha egy idegennyelvű könyvet forgatnánk, a nélkül, hogy értenők. — S ha valaki pénzt, időt és fáradságot szán arra, hogy Párist és a kiállítást megtekintse s a franczia nyelvből nem tud annyit, hogy mindenütt boldoguljon, az bizony úgy jár, hogy hazajövet sem lesz okosabb, tanultabb. Annélfogva minden utazónak maga iránt való kötelessége, hogy a franczia nyelv tanulását mentül hamarabb megkezdje, hogy annál többet tudjon, ha elkövetkezik a szükség órája. A franczia nyelvnek gyors és könnyű megtanulásához s a franczia viszonyok megismeréséhez legalkalmasabb könyvek ezek:

HARASZTI Gy. Kis franczia nyelvt. Vászonköt. kor. 1·20
BARTOS-CHOVANCSÁK. Franczia nyelvtan. I. rész: Füzve 2 kor., kötve 2 kor. 40 fill.; szógyűjtemény hozzá 60 fill. II. rész: Füzve 2 kor., vászonba kötve 2 kor. 40 fillér; szógyűjtemény hozzá . . . . . kor. —·80
PLOETZ Károly. Syllabaire français. Bevezetés a franczia nyelvbe. Hetedik javított és bővített kiadás. kor. 1·10
THEISZ Gyula. Kis franczia nyelvtan. Füzve . kor. 1·60 kötve . . . . . kor. 2·—
THEISZ Gyula. Petitegrammaire française. Füzve kor. 1·60 kötve . . . . . kor. 2·—
THEISZ Gyula. A franczia nyelv elemi tanfolyama. Füzve 2 korona, kötve . . . . . kor. 2·40
THEISZ Gyula. Franczia nyelvtan haladottak számára. Ára füzve 2 korona, kötve . . . . . kor. 2·40
BARTOS-MATYÉKA. Franczia keresk. levelezés kor. 2·40
— Franczia olvasó- és gyakorlókönyv kor. 2·—

PÁRIS ÉS A PÁRISIAK

STRAUSZ Adolf. Páris és a párisi világkiállítás ismertetése Képekkel, kor. 1·80. Ostnos vászonkötésben kor. 3·—
ALVINCZY Sándor. A franczia társadalom . . kor. 3·—
— A franczia nők . . . . . kor. 3·—

A ki ezeket a könyveket idehaza jól áttanulmányozta, az félig-meddig otthonosan érezheti magát Párisban. Mikor aztán Párist eléggé megnézte már, kedve jöhet a közeli Londonba is el utazni. Itt pedig szintén csak úgy élvezhet és tanulhat az utazó, ha angolul tud beszélni. És ez éppenséggel nem nehéz. Az angol nyelv megtanulása talán valamennyi európai között a legkönnyebb, különösen:

DALLOS Gyula Gyakorlati angol nyelvtanából, uj tanmódszer alapján. Sajtó alá rendezte Patterson Arthur. Füzve 3·— korona — kötve . . . . . kor. 3·60

Megjelent és kapható: **LAMPEL RÓBERT** (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udv. könyvkereskedésének kiadóhivatalában, Budapest, Andrássy-út 21.

Butorüzletem f. é. május 1-ig
teljesen feloszlik

Alapittatott 1866.

és e miatt az összes raktáron levő butorok eladásra kerülnek, ugymint: **ebédlők, háló- és uriszobák, szalon-garniturák, szövet függönyök és más egyes butor darabok.** Ezen **kedvező alkalmat** a butorvásárlók figyelmébe ajánlja

KARDOS D.
Budapest, Deák Ferencz-utcza 3. szám
Angol királynő szálló mellett. 37869

Alapittatott 1866.

Árverési hirdetmény.

A nyitrai kir. törvényszék mint csődbiróság 16870/99. számu végzése folytán az „**Érsekujvári Göztéglagyár részvénytársaság**" csődtömegéhez tartozó az érsekujvári 520 számu tjkvben I. 1 sor 1545 hr. szám alatt a telekkönyvi állás szerint 6 catastrális hold 812 □-öl térmertékünek kitüntetett ingatlan az azon levő összes épületekkel, nemkülönben fenti csődtömeghez leltározott és a csődleltár 87—220 tételei alatt felvett téglagyári berendezés, gépek-, téglasajtó-, cserépsajtó-, cserépleppénymelsző, transzmisszió, felhuzó gépszivattyu, czementlapok czement készitő, vasfelszerelések, szerszámok, cserépszárító rámák, faeszközök, téglaretők, bakok, homokládák, puttonyok, lapátok, gerebélyek, rostákból ugy a csődleltárban fel nem vett a közkeménczbe beráckott, körülbelül 60.000 drb nyers vályog és egy hintó és egy lóból álló ingóságok zárt ajánlati verseny tárgyalás utján eladatni fognak.

Az ingatlanok becsértéke a csődleltárban feltüntetett becsárhoz képest 49150 kor. 62 fillér, az ingóké pedig 17210 kor. 20 fillérben állapittatik meg.

Igenylők kötelesek zárt ajánlatukat legkésőbb **1900. évi április hó 3-ig** a tömeggondnoknál beadni.

Banatpénzkép készpenzben vagy óvadékképes papirokban 6636 kor. 08 fillér az Érsekujvári Takarékpenztárnál elismervény ellenében leteendő és ezen elismervény a zárt irásbeli ajánlattal egyidejleg a tömeggondnoknak átadandó.

Az ajánlatban külön kitüntetendő az ingatlanokért és külön az ingókért ajánlott vételár, egyuttal kiteendő az együttes vételár.

Az ajánlat az ajánlattevőre kötelező és a csődválasztmány annak elfogadása felett 1900. évi április hó 4-én tartandó választmányi ülésen határoz, a választmány tehát tartja azonban magának a jogot az ajánlatok közül szabadon választani, sőt azok egyikét sem fogadni el.

A csődtömeg az ingatlanok térmértékeért, a rajta levő épületek jókarban leteért, ugyszinte az ingók minősége és mennyiségeért semmi néven nevezendő szavatosságot nem vállal.

Az ajánlat elfogadása esetén a vételár a tömeggondnok kezéhez azonnal kiegyenlitendő. Ellenesetben vevő banatpenzét elveszti és a csődtömeg fentartja magának a jogot a vétel tárgyát képezett ingatlan és ingókat vevő személyére és költségére ujabb zárt ajánlati verseny utján eladni.

Az adásvételi szerződést a csődtömeggondnok állítja ki vevő részére, olykép azonban, hogy az adásvételi szerződés csak a csődbiróság jóváhagyása és bekebelezési záradékkal való ellátása után válik a csődtömegre nézve jogervényessé, illetve kötelezővé és a mennyiben a szerződésből a jóváhagyás megtagadtatnek, az abból kitolólag semmi néven nevezendő igényt eladó csődtömeg ellen nem támaszthat.

A vételi illetéket vevő tartozik viselni.

A biztositási díj augusztus 12-ig ki levén fizetve, azt a vételáron felül köteles maid a vevő fizetni.

Ugyancsak zárt ajánlati verseny utján fog eladatni a csődtömeg vagyonához tartozó 80—100.000 I. osztályu géptégla és 40—50.000 I. osztályu egetett kézitégla készlet. A zárt irásbeli ajánlat a tégla készletre akár a fenti ajánlatban együttesen tehető, akár külön adható be a tömeggondnoknál. Külön kiteendő, mily vételár ajánlatik 1000 I. osztályu géptégla és 1000 I. osztályu kézitéglaért. Banatpenzül az ajánlattal egyidejleg 400 korona teendő le a tömeggondnoknál.

Vevő köteles a téglakészletet a választmány határozata után azonnal kifizetni és átvenni.

A csődtömeg fentartja magának a jogot a felajánlott árért tetszés szerinti mennyiséget a készletből szállitani. 37860

Érsekujvárott 1900 márczius hó 1-én.

Dr. Roth Sándor
tömeggondnok.

Nincs ember, aki dolgozik, kereskedik, gazdálkodik, nincs polgári hivatás a gyakorlati életben, melyre nézve nélkülözhetetlen ne lenne a

Házi kincstár.

Sok száz titkos szerével s hasznos tudnivalójával a háztartás, gazdaság, egészségtan, de különösen az ipari kereskedelmi ügyek, egyszóval a mindennapi élet minden körében. E megbecsülhetetlen könyvet **Dr. Hankó Vilmos** szerkesztett. Ára szines borítékban 1 frt 20 kr., kötve 1 frt 50 kr.

Megrendelhető az „**Egyetértés**" kiadóhivatalában Budapesten Papnövelde-utcza 8.

Magyar királyi államvasutak.

25266/7611 F. IV. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. böröndök, táskák, kalapok, ruha- és tehérnemek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Miskolcz állomáson f. é. márcz. 14-én d. e. 9 órakor.
Kolozsvár „ „ „ „ 21-én „ „ 9 „
Budapestny p.u. „ „ „ „ 30-án d. u. 3 „
Budapest, 1900 márczius havában.

1163 *Az igazgatóság.*

Pályázati hirdetmény.

A bosnyák-herczegovinai államvasutnál

néhány mérnöki, helyettes mérnöki és gyakornoki állás

a pályafentartási állományban megüresedett. A mérnöki állással évi 1400 frt törzsfizetés és Sarajevóban 325 frt pótlék; a helyettes mérnöki állással 1100—1300 frt törzsfizetés és a lakóhely szerint 150—225 frt pótlék, a mérnökgyakornoki állással 800—1000 frt törzsfizetés és megfelelő pótlék élvezete van összekötve. Másutt teendő szolgálatoknál külön napidij és utazási átalány jár ki. Az állások egy év tartamáig ideiglenesek, de használhatóság esetén a véglegesités azonnal bekövetkezik. Aspiráláknak, kik a 35 éves kort tul nem haladhatták, igazolniok kell: 1. az osztrák vagy magyar honpolgárságot, ide értve a megszállott tartományokat is; 2. a testi alkalmatosságot a vasuti szolgálattételre; 3. a mérnöki főiskola bevégzését államérvényes bizonyitvány felmutatásával; 4. a német és egyik szláv nyelv tökéletes ismeretét; 5. erkölcsi kifogástalanságot; 6. a mérnöki állásra pályázóktól még annak az igazolását is, hogy valamely nagyobb épitkezésnél vagy pályafentartási szolgálatban több éven gyakorlatilag működtek. A kérvényre ivenként 40 kr bosnyák bélyeg ragasztandó; a mellékletek pedig a következő bélyegekkel látandók el: keresztlevél vagy születési bizonyitvány, orvosi és honosági bizonyitvány 40 kr, érettségi absolutorium, katonai bizonyitvány 10 kr, államvizsgálati bizonyitványok 1 frtjával; alkalmazásról szóló igazolványok — még pedig közhatóságoktól eredők 1 frtjával, magánosoktól származók 40 krjával. Bélyeghiányában a megfelelő érték készpénzben mellekelhető. A már állami szolgálatban levők kérvényeiket szolgálati uton adhatják be. A kérvények a **bosnyák-herczegovinai államvasutak igazgatóságához** Sarajevoba nyujtandók **be 1900. évi április hó 15-ig**

Sarajevo, 1900. márczius havában.

37858 **Az igazgatóság.**

Eladó.

A volt nagyszombati Gabriela gőzmalom összes berendezése (igen jó karban), buza és rozs-malom két gőzgéppel és kazánnal (50 és 40 HP) azonnal igen olcsón átvehető. Ajánlatokat „**W. D. 1484**" jelige alatt elfogad **Rud. Mosse** hirdetési irodája Bécsben. 37864

Mad. M. WEISS
csász. és kir. udv. szállító
Bécs, I., Neuer Markt 8. Mezzanin.
12 éremmel kitüntetve.

Párisi fűzők (corset)

A fűzők ára 10 frttól felfelé. Levelileg megrendeléseknél kérjük a következő adatokat czentiméterekben: 1. a mell és hát egész hosszát; 2. a derék hosszát; 3. a csípők szélességét; 4. a derék hosszát a térdig; 5. a derékbőséget. A méret a ruha felöltése levonása nélkül. Vidékre csak utánvéttel vagy készpénzre küldünk.

Sertések bevitele

a Fischamendi szállásokba (Bécs mellett) miniszteri rendelet alapján megengedtetett. Bővebb felvilágositást ad a 37848

Mastanstalt, Wien, Wipplingerstrasse Nr. 26.

Remek kivitelü utazási diszmunka!

Az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai r. t. kiadásában (Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 54. sz.) megjelent:

DÉLEN ÉS ÉJSZAKON.

Irta **PEKÁR GYULA.**

Két kötet, 71 remek szövegrajzzal és 42 finom kivitelü képmelléklettel.

Első kötet: SPANYOLORSZÁG.
Második kötet. I. része: OLASZORSZÁG.
II. része: AZ ÉJFÉLI NAP ORSZÁGÁBÓL.
(Skandináviai levelek.)

Ára pompás diszkötésben, gazdagon illusztrálva, 20 korona, füzve 16 korona.

Nem akadt kritikus, kinek figyelmét magukra ne vonták volna Pekár eddigi elbeszélő kötetének szebbnél szebb leirásai.

A legszigorúbbak is elismerték, hogy nincs magyar iró, ki a természetet, az embert környező vidéket, legyen akár valamely vadregényes tó, akár valamely magányos illatu asszony-boudoir, szinesebben tudna elébünk varázsolni, mint Pekár. És ha már mint elbeszélő feltünést keltett leirásaival, mennyivel irkáibb elbűvöli olvasóit e két diszkötettel, melynek minden lapja tele van megkapó leirással. Az a leirás ez, mely a dolgok külsejen átsugároztatja azok lelkét. Mert Pekár nem ismer holt tárgyakat. A mit az ő tolla megérint, az élette válik, mintha bűvös pálcza érintette volna. Az ő Itáliája, az ő Spanyolországja, az ő Skandináviája ugy áll előttünk, mint egy-egy élő, egyénileg megjellemzett ember, kinek szemeiből eleven fény sugárzik és kinek ajkairól az élet szava hallszik.

Kapható a kiadó ATHENAEUM r. társulatnál (Budapest, VII., Kerepesi-ut 54 sz.), valamint minden könyvkereskedésben.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

Gyors- és teherárúk házhoz szállitása.

A magyar kir. államvasutak a vasuti üzletszabályzat 68. §-a alapján már évekkel ezelőtt rendszeresitette azon intézményt, hogy a budapest-józsefvárosi, budapest-nyugati és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárukat a czímzetteknek saját szerződött fuvarosával házhoz, — illetve a feladandó árukat a lakásból a vasuthoz szállittatja, ha a czímzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben vagy a tisztviselő telepen lakik.

Ugyancsak ezen szerződött fuvarosával vámoltatja el a Budapesten átmenő és azon Budapestre helyben rendelt vámárukat is, melyeknek elvámolása a vasutra bizatott; egyuttal a külföldről érkező — házhoz szállitott — szállitmányok utánkiállitandó árnyilatkozatokat is ezen megbizottja által állittatja ki.

Utánvétellel terhelt, Budapesten, a Duna jobbpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tűzveszélyes és oly áruk, melyeknek összsulya az egy tonnát meghaladja, csakis a vállalkozóval kötendő előzetes egyesség alapján szállittatnak házhoz.

Jogában áll azonban mindenkinek, hogy a vállalkozó által való házhoz szállitást igénybe ne vegye, mit az illető állomásokkal egyszerü irásbeli megkereséssel közölhet.

A házhoz vagy háztól való elszállitási díjak a következők:

a) gyorsárukért:
10 kg. sulyig ... 15 kr.
10 kg.—25 kg.-ig ... 20 „
25 kg-on felül 50 kg.-ig ... 25 „
50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg. 20 „
b teherárukért:
50 kg. sulyig ... 20 kr.
50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg. 15 „

A statisztikai árnyilatkozatok kiállításáért a vállalkozó nyilatkozatonként 5 krajczárt számíthat.

Az áruk házhoz szállitása esetén, ha az áru fogyasztási vagy vámilleteknek alávetve nincs, s ha a czímzett a fuvarlevélben kijelölt helyen feltalálható, s az árut ott át is veszi, csak a fuvarlevélben felszámitott összeg szedetik be.

Ha az áru vámilleteknek vagy fogyasztási adónak van alávetve, még a czímzettnek kézbesitendő vamnyugta, illetve adóbárcza szerint fizetett vámilleték, fogyasztási adó és vámkezelési illetékek is megfizetendők.

A szállitmányozó az árut a lakás vagy üzlethelyiség azon részébe tartozik állitani, mely e czélra neki kijelöltetett.

Ha czímzett az áru befuvarozása idején lakásán nincs, a másodszor, esetleg többször is megkiserlett kézbesitésért külön illeték nem számitható fel.

Ha azonban czímzett a fuvarlevélben kijelölt helyen nem találtatnék, s tartózkodási helyet csak a bejelentési hivatal utján lehet megtudni, a rendes fuvarozási díjon kivül még 10 krajczár fizetendő.

Ha czímzett az áru átvételét megtagadja, vagy azt a városnak más, nem a fuvarlevélben megjelölt helyére kéri, a visszavitel, ujra való elhozatal, vagy más helyre való szállitásért a díjszabásszerü illeték ujból felszámitható.

Esetleges panaszok a budapest-jobbparti üzletvezetőséghez juttatandók.

1048 **Az igazgatóság.**

Budapest, Nagy Sándor könyvnyomdájából IV., Papnövelde-utcza 8. szám.